

Aleg 1038

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie o popieraniu robót melioracyjnych, które obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wys. Sejmu powziętych na ostatniej sesyi.

II. Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1911, sprawozdanie z czynności krajowego biura melioracyjnego za r. 1910—11 $\frac{1}{2}$ i wnioski w sprawie zmiany etatu tego biura.

III. Wnioski w sprawie ustawowego zapewnienia nowych przedsiębiorstw melioracyjnych i konserwacji ukończonych publicznych robót melioracyjnych, tudzież uzasadnienie wydatków w rub. IX. preliminarza krajowego na r. 1913.

IV. Wykaz obecnego stanu państwowego funduszu melioracyjnego i udziału Galicyi w tym funduszu.

I.

Uchwały Wysokiego Sejmu.

a) Projekty ustaw niesankcjonowane.

Dotychczas nie uzyskały Najwyższej sankcyi następujące projekty ustaw:

1) uchwalony przez Wys. Sejm dnia 1. maja 1900 projekt ustawy o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami w powiatach Kamioneckim i Brodzkim;

uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 4. lutego 1910 projekty ustaw:

2) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielán w powiatach Chrzanowskim i Krakowskim;

3) o obwałowaniu prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa w powiatach Białskim, Wadowickim i Wielickim;

4) o konserwacji regulacji rzeki Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca w powiatach Dąbrowskim, Tarnowskim i Grybowskim;

uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 14. lutego 1912 projekty ustaw:

5) o zabudowaniu potoków Nawieśnica, Ponikiewka, Czerna, Bystra i Jaszczurówka w powiecie Wadowickim;

6) o zabudowaniu potoku Drohobyczki w powiecie Przemyskim;

7) o zabudowaniu potoku Dylągówki w powiatach Przemyskim i Brzozowskim;

8) o zabudowaniu potoku Niedzielnianki w powiecie Staro-Samborskim;

9) o zabudowaniu potoku Żukotyńiec w gminie Wołcze powiatu Turczańskiego;

10) o pokryciu nadwyżki kosztów regulacji środkowej sekcji rzeki Gnilej Lipy w powiecie Rohatyńskim;

11) o konserwacji regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami w powiatach Dąbrowskim i Mieleckim;

12) o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Kisielinie w powiatach Dąbrowskim i Brzeskim.

b) Uchwały nie wymagające sankcji.

Uchwała
w sprawie
instruktorów
dla kultury
torfowisk.

W załatwieniu sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego o melioracjach powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z d. 14. lutego 1912 następującą uchwałę:

»Sejm ustanawia w krajowym biurze melioracyjnym trzy posady fachowych instruktorów dla kultury torfowisk, jednego z poborami urzędników krajowych w randze IX., dwóch zaś w randze X.«

W skutek konkursu rozpisanego d. 23. lutego 1912 l. 27.004. wpłynęły 4 podania, z których Wydział krajowy uwzględnił jedno, mianując dekretem z 25. czerwca 1912 l. 40.898. instruktorem w X. randze Jana Śliwińskiego, który uczęszczał przez 4 lata na wydział filozoficzny uniwersytetu lwowskiego, ukończył akademię rolniczą w Dublinach z postępem bardzo dobrym i odbył jednoroczną praktykę gospodarczą. Dalszych dwóch instruktorów zamierza Wydział krajowy zamianować, skoro się zgłoszą odpowiedni kandydaci, a mianowicie: jednego agronoma, a drugiego technika kultury, któryby także był pomocnym przy zdjęciach i projektowaniu kultur torfowych.

Rezolucja
w sprawie
powiększenia
personalu
leśno-technicznego
dla zabudowań
potoków górskich.

W załatwieniu sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 14. lutego 1912 następującą rezolucję:

»Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby powiększył personal sekcji Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich«.

Na dwukrotne odezwy z d. 4. czerwca 1912 l. 82.657. i z d. 14. sierpnia 1912 l. 123.102, w których Wydział krajowy upraszał c. k. Prezydium Namiestnictwa o decyzję c. k. Ministerstwa rolnictwa w tej sprawie, nie nadeszła dotychczas odpowiedź Rządu.

Uchwała
w sprawie
zabudowania
górnego
biegu poloku
Leniny

Na posiedzeniu z d. 14. lutego 1912 powziął Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego następującą uchwałę:

»Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wyjednał u c. k. Ministerstwa rolnictwa opracowanie projektu zabudowania potoku Lenina (vel Tycha) od mostu w Ławrowie w gminach Nanczółka wielka, Nanczółka mała aż do granicy gminy Tycha i przedłożył Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót na podstawie ustawy z dnia 4. stycznia 1909. Dz. p. p. Nr. 4«.

Na prośbę gmin Naczółka wielka i mała, Potok wielki i Tycha przedłożoną sprawozdaniem Wydziału powiatowego w Starym Samborze z d. 21. grudnia 1911 l. 2.456 przedłożył był już Wydział krajowy odezwą z 27. grudnia 1911 l. 175.399. c. k. Namiestnictwu wniosek na wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia opracowania projektu zabudowania górnego biegu Leniny celem wykonania potrzebnych robót ochronnych, przy pomocy funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego.

Reskryptem z 27. stycznia 1912 l. 3.627 poleciło c. k. Ministerstwo rolnictwa sekcji Samborskiej zbadać sprawę na miejscu i przedłożyć sprawozdanie z wyniku przy dołączeniu generalnego kosztorysu, o czym zawiadomił Wydział krajowy reskryptem z 28. lutego 1912 l. 29.348 interesowany Wydział powiatowy.

Mimo przypomnienia sprawy odezwą z 14. lipca 1912 l. 99.896. wystosowaną do c. k. Namiestnictwa nie nadeszło dotychczas c. k. Ministerstwo rolnictwa projektu generalnego.

Uchwała
w sprawie
regulacji
średniego
i górnego
biegu
Mleczki.

Uchwałą z 14. lutego 1912 polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, żeby w najbliższym czasie przystąpił do opracowania planów i kosztorysów dla regulacji rzeki Mleczko w jej średnim i górnym biegu.

Ponieważ podjęcie robót regulacyjnych na środkowej i górnej przestrzeni Mleczki zależnem jest od ukończenia regulacji dolnej przestrzeni, którą przeprowadza c. k. Namiestnictwo w myśl ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54 o uzupełnieniu regulacji rzek kanałowych, — odniósł się Wydział krajowy odezwą z 12. kwietnia 1912 l. 53.650. do c. k. Prezydium Namiestnictwa o wyjaśnienie, w jakim okresie zostanie ukończoną regulacja dolnej przestrzeni Mleczki. Wedle odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 31. lipca 1912 l. 5.528/pr. regulacja Mleczki objęta powołaną ustawą ukończoną zostanie przypuszczalnie do końca r. 1916. Wobec tego zawiadomił Wydział krajowy interesowane gminy i obszary dworskie za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Jarosławiu reskryptem z 8. sierpnia 1912 l. 118.028, że zamierza zarządzić zdjęcia średniego i górnego biegu Mleczki w r. 1915, tak ażeby projekt mógł być opracowanym do r. 1916, a roboty mogły być podjęte w r. 1917, tj. bezpośrednio po ukończeniu regulacji dolnej przestrzeni.

Na posiedzeniu z dnia 14. lutego 1912 uchwalił Wys. Sejm następującą rezolucję:

Rezolucja
w sprawie
zawiazania
spółek wodnych dla
regulacji potoku
Żeżawy, tudzież dla
regulacji potoków
Kiny i Wowni.

»Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej przystąpił do zawiązania spółek wodnych dla regulacji potoku Żeżawy w powiecie Stryjskim, tudzież dla regulacji potoków Kiny i Wowni w powiecie Stryjskim i Żydaczowskim, a to na podstawie dochodzeń przeprowadzonych już przez władzę polityczną«.

Odezwą z 11. kwietnia 1912 l. 53.652 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydium Namiestnictwa o wydanie polecenia c. k. Starostwu w Stryju, ażeby jak najrychlej zawiązało spółkę wodną dla

regulacji potoku Żeżawy, która to sprawa poruszona uchwałą sejmową z dnia 16. marca 1892, ciągnie się już lat dwadzieścia.

C. k. Starostwo w Stryju nadesłało Wydziałowi krajowemu 29. maja 1912 orzeczenie konkurencyjne z d. 15. lutego 1912 l. 48.845 którego końcowy ustęp nadmienia, że celem udzielenia wodno-prawnego konsensu na budowę i ustalenie projektu będzie przeprowadzone później wodno-prawne dochodzenie. C. k. Namiestnictwo zaś udzieliło Wydziałowi krajowemu odpis reskryptu z 1. lipca 1912 l. VIII. a. 1.085/10 wydanego do c. k. Starostwa w Stryju, w którym poleca donieść, w jakim stadium załatwienia znajduje się sprawa regulacji potoku Żeżawa, o ile zaś nie zostało wydane wodno-prawne orzeczenie, przystąpić natychmiast do ostatecznego załatwienia tej sprawy.

O dalszym przebiegu sprawy i o zawiązaniu spółki wodnej nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia.

W sprawie zawiązania spółki wodnej dla regulacji potoków Kiny i Wowni zwrócił się Wydział krajowy również do c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z dnia 12. kwietnia 1912 L 53.653. przyczem zaznaczył, że regulacja ta ma na celu odwodnienie 18.604 morgów z natury urodzajnych, lecz zabagnionych gruntów w 15 gminach i obszarach dworskich powiatu Żydaczowskiego i Stryjskiego, oraz że przy dochodzeniu wodno-prawnem przeprowadzonym w czerwcu 1909, dla zawiązania spółki wodnej czterokrotna większość oświadczyła się za wykonaniem zaprojektowanych robót.

Odezwą z 8. lipca 1912 l. VIII. a. 198/14 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że równocześnie poleciło c. k. Starostwu w Stryju, aby przystąpiło bezzwłocznie do wydania wodno-prawnego orzeczenia i o wykonaniu tego polecenia doniosło c. k. Namiestnictwu do 20. lipca 1912.

C. k. Starostwo w Stryju nadesłało Wydziałowi krajowemu 21. lipca 1912 orzeczenie wodno-prawne z d. 20. czerwca 1912 l. 22.803, w którym nakłada obowiązek wykonania rozmaitych robót nieprzewidzianych w projekcie, oraz wywłaszczenia młynów, nadto zaś ustanawia termin rozpoczęcia robót i ich ukończenia. Ponieważ dla tej regulacji mają być przyznane zasiłki ze skarbu kraju i państwa w drodze osobnej ustawy krajowej, zastrzegł sobie Wydział krajowy w odezwie z d. 27. lipca 1912 l. 111.786. decyzję co do subwencjonowania robót dodatkowych, w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa, skoro konsens wodno-prawny stanie się prawomocnym, a spółka wodna zostanie zawiązaną i zwrócił uwagę c. k. Starostwa w Stryju, że ustanowiony w konsensie termin rozpoczęcia robót prawdopodobnie nie będzie dotrzymany, gdyż rozpoczęcie robót zależnem jest od zatwierdzenia projektu przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, tudzież od wejścia w życie ustawy krajowej zapewniającej dla tego przedsięwzięcia zasiłki ze skarbu kraju i państwa.

O zawiązaniu spółki wodnej dla regulacji potoków Kiny i Wowni nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas zawiadomienia.

Petycja
mieszkańców
Janowa
o osuszenie
łąk.

Uchwałą z d. 14. lutego 1912 przekazał Wys. Sejm petycję l. s. 6.896 mieszkańców Janowa o osuszenie 500 morgów łąk zalewanych przez staw Janowski Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

Ponieważ petycja wspomina o wygotowanych już projektach technicznych, zażądał Wydział krajowy od Zwierzchności gminnej w Janowie przedłożenia planów i aktów, poczem poweźmie decyzję co do opracowania nowego projektu. Wezwaniu temu nie uczyniła dotąd zadość Zwierzchność gminna.

Zawiazywa-
nie spółek
wodnych dla
publicznych
przedsię-
biorstw me-
lioracyjnych.

W ostatnich 2 latach zostały zawiązane przez władze polityczne dwie spółki wodne: dla regulacji Pustej (Radosławki) przez c. k. Starostwo w Kamionce strumiłowej i dla regulacji Raty z dopływami przez c. k. Starostwo w Żółkwi.

Natomiast zalegają sprawy zawiązania spółek wodnych dla następujących 9 przedsiębiorstw ustawowych:

- 1) regulacji Bugu (Kamionka strumiłowa);
- 2) regulacji potoków Sołotwy i Rokitny (Kamionka strumiłowa);
- 3) regulacji Wereszycy (Rudki);
- 4) regulacji Pełtwi (Lwów);
- 5) regulacji Tyśmienicy i Letnianki (Lwów);
- 6) regulacji Macochy (Biała);
- 7) osuszenia bagien Rzeszowskich (Rzeszów);
- 8) regulacji Kłodnicy (Niezachówki) i Brydnicy (Stryj);
- 9) regulacji Sołokii (Rawa ruska).

Organizacja
zarządów bu-
dowy przy no-
wych przed-
siębiorstwach
melioracyj-
nych.

Projekty rozporządzeń wykonawczych do ustaw:

1) z 25. listopada 1911 Dz. u. kraj. Nr. 2. ex 1912 o regulacji rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa;

2) z 25. listopada 1911 Dz. u. kraj. Nr. 3 ex 1912 o regulacji potoku Białego Stoku z dopływami;

3) z 25. listopada 1911 Dz. u. kraj. Nr. 4 ex 1912 o regulacji rzeki Jasiołki z dopływami przesłał Wydział krajowy c. k. Namieśtnictwa odezwaniami:

ad 1) z 20. lutego 1912 l. 20.467;

ad 2) z 20. lutego 1912 l. 20.462;

ad 3) z 20. lutego 1912 l. 20.463, proponując rozpoczęcie robót w r. 1912; c. k. Ministerstwo rolnictwa nie zatwierdziło jednak dotychczas tych projektów.

Odezwą z 20. lutego 1912 l. 177.350/11 zaproponował Wydział krajowy po myśli § 4. ustawy z 25. listopada 1911. Dz. u. kraj. Nr. 1. ex 1912 o podwyższeniu wałów ochronnych rzeki Łęgu w powiecie tarnobrzeskim ustanowienie 12. letniego okresu budowy dla tego przedsiębiorstwa od r. 1912 do r. 1923 i wysokość corocznych rat datków kraju i państwa w kwocie po 50.000 K, na co zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 6. maja 1912 l. 15.717.

Kierownictwo budowy poruczył Wydział krajowy:

1) przy regulacji Bugu inżynierowi adjunktowi Janowi Barwińskiemu;

2) przy regulacji Białego stoku inżynierowi-adjunktowi Rudolfowi Rudkowskiemu;

3) przy regulacji Jasiołki inżynierowi Franciszkowi Dubielowi (w pow. Jasielskim) i inżynierowi-adjunktowi Władysławowi Pietruszewskiemu (w pow. Krośnieńskim);

4) przy podwyższeniu wałów Łęgu inżynierowi-adjunktowi Józefowi Zagórskiemu.

II.

A) Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

a) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Regulacja Macochy.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót w r. 1911 wynoszą:

R. I. Roboty ziemne	64.276 K 16 gr.
II. Budowa obiektów	30.230 „ 57 „
III. Roboty ubezpieczenia koryta	9.558 „ 29 „
IV. Wykupno gruntów	36.154 „ 77 „
V. Konserwacja w czasie budowy	2.713 „ 52 „
VI. Koszta zarządu	6.412 „ 83 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	8.526 „ 72 „
Razem	<u>157.872 K 86 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano:

1) wykop koryta Macochy od km. 0-000 do km. 1-780 o kubaturze 32.039-4 m³, kanału ulgi na długości 1-063 km. o kubaturze: 24.128-8 m³, młynówki łękiej o kubaturze: 1.688-4 m³ -- razem wykonano robót ziemnych o kubaturze: 57.856-6 m³;

2) wykonano most żelazno-betonowy, wraz z jazem żelaznym w km. 1-280 Macochy, 2 szluzы klapowe jednocentrowe w km. 1-390 i 1-570 Macochy, przepust klapowy w km. 0-720 kanału ulgi i 2 przejazdy w bród.

3) ubezpieczono płótkami i darnią Macochę i kanał ulgi na wykonanej przestrzeni.

4) wypłacono odszkodowania za zajęte grunta i odkłady oraz wykupiono prawo wodne na Macosze w km. 12-925 w Kętach.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę: 163.275 K 42 gr. pozostała przeto oszczędność w kwocie: 5.402 K 56 gr. we wszystkich rubrykach oprócz rubryki rozmaitych i nieprzewidzianych, wskutek zmiany trasy ujścia Macochy.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Bogdan Benedyktowicz.

2. Regulacja Rudawy.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót wykonanych w roku 1911 wynoszą:

a) w powiecie krakowskim:

R. I. Roboty ziemne	21.400 K 65 gr.
II. Budowa obiektów	65.905 „ 16 „
III. Roboty regulacyjne	12.758 „ 18 „
IV. Wykupno gruntów	47.907 „ 24 „
V. Konserwacja	565 „ 65 „
VI. Koszta zarządu	8.844 „ 86 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.418 „ 40 „
Razem	<u>158.800 K 14 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty:

1) wykop koryta Rudawy od km. 8·93 do km. 10·15 i wykończenie wykopu od km. 5·3 do 6·4 z odwozem na wały o łącznej kubaturze 26.643 m³.

2) jaz ruchomy w km. 8·96 Rudawy o świetle 18 m., spiętrzeniu 2·1 m o kubaturze betonu 925 m³ i wadze żelaza 24.806 kg.

3) dwie szluzy we wałach Rudawy w km. 5·50 i 6·17 o kubaturze betonu 89 m³.

4) przyczółki dla mostu łukowego o kubaturze betonu 500 m³.

5) 1906 mb. opasek kamiennych na Rudawie od km. 5·32 do 6·08 i od km. 8·93 do 9·24 o kubaturze 1.692 m³ kamienia, tudzież deponie kamienia o kubaturze 801 m³.

6) 325 m² ubezpieczenia płytami żelazno-betonowych szkarp Rudawy od km. 8·97 do km. 9·24.

7) wydarniowano i obsiano nasionami traw szkarpy wałów i bankiety Rudawy.

Na powyżej wyszczególnione roboty preliminowano kwotę 163.878 K 34 gr., pozostaje przeto oszczędność w kwocie 5.078 K 20 gr., którą uzyskano we wszystkich rubrykach, z wyjątkiem wykupna gruntów.

Robotami w tej sekcji kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Maryan Nawrocki.

b) w powiecie chrzanowskim.

R. I. Roboty ziemne	27.621 K 97 gr.
II. Budowa obiektów	50.000 „ 88 „
III. Roboty regulacyjne	17.121 „ 57 „
IV. Wykupno gruntów	4.718 „ 70 „
V. Konserwacja	485 „ 23 „
VI. Koszta zarządu	7.293 „ 25 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	5.700 „ 82 „
Razem	112.947 K 42 gr.

Kosztem powyższym wykonano:

1) wykop koryta Rudawy od km. 20·024 do km. 23·120 o kubaturze: 20.455 m³, koryta Krzeszówki od km. 0·190 do km. 0·299 o kubaturze 3.262 m³, koryta Młynki od km. 0·000 do km. 0·180 o kubaturze: 1.481 m³ — razem wydobyto: 25.198 m³ materiału;

2) most łukowy, żelazno-betonowy 20 m. światła w km. 21·315 Rudawy, most żelazno-betonowy 13 m. światła w km. 0·800 potoku Rudawki, most żelazno-betonowy 5 m. światła w km. 0·190 potoku Młynki, stopień betonowy 0·8 m. wysoki w km. 0·200 potoku Krzeszówki;

3) 2.084 mb. opasek kamiennych na potoku Rudawie i 90 mb. opasek kamiennych na potoku Rudawce o kubaturze 2.336 m³;

4) wydarniowano około 0·3 ha i obsiano nasionami traw około 3·5 ha szkarp potoków Rudawa i Rudawka;

5) rampę mostu łukowego w km. 21·315 Rudawy, 10 progów z pilotów drewnianych na potoku Rudawie itp. drobne roboty nieprzewidziane.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę: 119.995 K 43 gr. okazuje się zatem zaoszczędzenie w kwocie 7.048 K 01 gr., głównie w rubryce budowy obiektów.

Robotami w tej sekcji kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Bronisław Drożdż.

3. Obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy:

Według operatu wykonawczego, sporządzonego przez kierownika budowy i sprawdzonego przez Oddział rachunkowy wynosiły koszty budowy z 1911 roku.

R. I. Roboty ziemne	12.560 K 61 gr.
II. Budowy obiektów	308 „ 40 „
III. Roboty dodatkowe	14 „ — „
IV. Wykupno gruntów	607 „ 36 „
V. Utrzymanie w czasie budowy	499 „ 10 „
VI. Koszta zarządu	4.959 „ 36 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.540 „ 59 „
Rubryka dodatkowa	594 „ 67 „
Razem	<u>22.084 K 09 gr.</u>

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 23.455 kor. 24 h, wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 1.371 K 15 h. W 1911 roku uzupełniono prawy wał Białuchy na długości 115 m. b. i wykonano przejazd drogowy w km. 0·000, wykonano w całości wał Wisły na przestrzeni km. 0·765 do 1·105 i częściowo od km. 1·105 do 1·205, następnie rów odpływowy dla przepustu w km. 0·014 z ujściem do Białuchy 32 m. długością o łącznej bryłowości 10.498·5 m³.

Prócz tego wykonano przepust w km. 0·014.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził starszy inżynier Jan Pisz.

4. Podwyższenie lewego wału „Wisły“ od ujścia Białuchy do granicy Państwa.

Według operatu wykonawczego, sporządzonego przez kierownika budowy i sprawdzonego przez Oddział rachunkowy wynosiły koszty budowy w 1911 roku:

R. I. Roboty ziemne	32.250 K 51 gr.
II. Budowa obiektów	1.512 „ 28 „
III. Roboty dodatkowe	435 „ 49 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowanie	14.487 „ 61 „
V. Konserwacja	3.173 „ 86 „
VI. Koszta zarządu	10.658 „ 50 „
VII. Nieprzewidziane	10.822 „ 03 „
Razem	<u>73.340 K 28 gr.</u>

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 86.083 K 96 h, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 12.743 K 68 h. Zaoszczędzenie to uzyskano głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

W 1911 r. wykonano podwyższenie wału wiślanego sekcji I. i II.-giej i lewego wału wstecznego Dłubiu w Mogile na łącznej dłu-

gości 2.633 m. oraz podwyższenie 7 przejazdów na wale wiślanym i 5 na wale Dłubni przy ogólnej bryłowości 46.362 m³ nasypu.

Prócz tego przedłużono dwa przepusty betonowe 0.5 m. w świetle w km. 0.250 i 1.350 wału Wisły sekcji I-szej i 1.040 m. b. ogrodzenia przejazdów poręczami żelaznymi.

Roboty konserwacyjne ograniczały się głównie na humusowaniu skarp i budowy wałów.

Wreszcie wykonano jako roboty nieprzewidziane:

1) Wyszutrowanie rampy na drodze powiatowej w Mogile na długości 100 m. i rampy dla przepędu bydła w Przewozie na długości 70 m;

2) ubezpieczano krzewy wału na 5 przejazdach w Łęgu i Mogile;

3) murki oporowe z betonu dla podtrzymywania nasypu wałowego przy budynkach mieszkalnych w Przewozie;

4) 16.394 m² obitki faszynowej na skarpach rowu materyałowego w dorzeczu Wisły.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził st. inżynier kraj. biura melioracyjnego Karol Boziewicz.

5. Podwyższenie prawego wału Wisły od Podgórza do Niepołomic.

Według operatu wykonawczego sporządzonego przez kierownika budowy i sprawdzonego przez Oddział rachunkowy wynosiły koszta budowy w r. 1911.

R. I. Roboty ziemne	57.228 K 98 gr.
II. Budowa obiektów	1.364 „ 84 „
III. Roboty dodatkowe	156 „ 12 „
IV. Wykupno gruntu i odszk.	1.555 „ 94 „
V. Utrzymanie w czasie budowy	9.645 „ 79 „
VI. Koszta zarządu	9.645 „ 49 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	3.038 „ 38 „
Rubryka dodatkowa	1.953 „ 67 „
Razem	<u>84.589 K 21 gr.</u>

Na wykonanie tych robót preliminowano 44.321 K 95 gr., wobec czego okazuje się przekroczenie w kwocie 40.267 K 26 gr. Przekroczenie tak znaczne wynikło głównie w rubryce robót ziemnych z tego powodu, że w latach poprzednich nie amortyzowano kolejki roboczej z taborem, a z powodu suchego roku podniosły się znacznie koszta wykopu ziemi iłowej z rowów materyałowych i wykonania nasypu.

W roku 1911 wykonano podwyższenie prawego wału Wisły w Rybitwach i Przewozie, tudzież wałów wstecznych nad potokiem Srawą, Zabawą i Drwiną w Brzegach, ogółem na długości 1885 m. b. przy łącznej objętości robót ziemnych 43.902.6 m³, oraz zbudowano 5 przejazdów i 2 przechody i wykonano przedłużenie 3 przepustów wałowych.

Wreszcie przy robotach konserwacyjnych wymieniono płotki w korycie Srawy i Zabawy na długości 11.480 m. b.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził starszy inżynier Jan Pisz.

6. Obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót wykonanych w r. 1911 przedstawiają się, jak następuje:

a) Sekcja górna.

R. I. Roboty ziemne	71.545 K 54 gr.
II. Objekty	1.155 „ 48 „
III. Roboty dodatkowe	8.307 „ 19 „
IV. Wykupno gruntów	37.361 „ 71 „
V. Konserwacya	4.144 „ 49 „
VI. Zarząd	7.452 „ 98 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.702 „ 26 „
Razem	131.669 K 65 gr.

Powyższym kosztem wykonano prawy wał Wisły na długości 4·854 km. z 4 rampami i 2 ścieżkami o łącznej objętości nasypu 81.861 m³; 5 rowów osuszających o łącznej długości 3·526 km. o bryłowości wykopu 4.340 m³, wykończono szluzę betonową w km. 11·669 prawego wału Wisły i wykonano 8 mostków z rur betonowych na rowach osuszających.

Na wymienione wyżej roboty prelinowano 105.716 K 32 gr., przekroczono kwotę prelinowaną o 25.953 K 33 gr. z powodu nieprzewidzianego w prelinarzu wykupna gruntów w Trawnikach, które przeszły w teren inundacyjny.

Budową kierował inżynier Izydor Opolski.

b) Sekcja dolna.

R. I. Roboty ziemne	77.004 K 23 gr.
II. Objekty	2.753 „ 47 „
III. Roboty dodatkowe	4.389 „ 74 „
IV. Wykupno gruntów	5.114 „ 92 „
V. Konserwacya	2.785 „ 02 „
VI. Zarząd	8.531 „ 89 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.458 „ 53 „
Razem	103.037 K 80 gr.

Powyższym kosztem wykonano lewy wał Raby na długości 3·164 km., prawy wał Wisły na długości 0·610 km., prawy wał Drwinki na długości 0·740 km.

Ogółem wykonano 4·514 km. wału z 3 przejazdami wałów. o łącznej objętości nasypu 102.786 m³.

Wykonano koryto Drwinki na długości 183 m³ i 2 rowy osuszające na długości 100 m. o łącznej bryłowości wykopu 403·3 m³.

Wykonano szluzę betonową św. 0·80/0·70 w km. 6 prawego wału Raby.

Na powyższe roboty prelinowano 87.585 K 84 gr., przekroczono więc kwotę prelinowaną o 15.451 K 96 gr., głównie w rubryce robót ziemnych z powodu kosztownych robót w łąkach nad Drwinką.

Budową kierował inżynier Władysław Kowalski.

7. Obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót wykonanych w r. 1910 przedstawiają się, jak następuje:

a) Sekcja górna.

R. I. Roboty ziemne	40.430 K 45 gr.
III. Budowa obiektów	1.902 „ 90 „
IV. Roboty dodatkowe	2.597 „ 05 „
V. Wykupno gruntów	8.633 „ 55 „
VI. Konserwacja	1.921 „ 72 „
VII. Koszta zarządu	6.826 „ 68 „
VIII. Rozmaite	714 „ 49 „
Razem	<u>63.026 K 84 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano wykop koryta potoku Gróbka na długości 2.600 mb. o kubaturze 26.531·85 m³, wał Raby na długości 2.300 mb. z 3 rampami o łącznej kubaturze nasypu 21.215 m³, rów osuszający o bryłowatości wykopu 230·7 m³, przepust w klm. 10+367 pr. wału Raby, stopień betonowy o wysokości 2·0 m. oraz przepust z rur betonowych.

Na wykonanie tych robót preliminowano kwotę 40.894 Kr. 10 gr.; okazuje się zatem przekroczenie w kwocie 22.132 K 74 gr. głównie w rubryce robót ziemnych i wykupna gruntów.

Budową kierował inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego Juliusz Horn.

b) Sekcja dolna.

R. I. Roboty ziemne	61.161 K 84 gr.
II. Roboty regulacyjne	27.413 „ 26 „
III. Obiekty	18.790 „ 82 „
IV. Roboty dodatkowe	3.851 „ 55 „
V. Wykupno gruntów	1.554 „ 62 „
VI. Konserwacja	1.523 „ 19 „
VII. Zarząd	8.260 „ 17 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.214 „ 95 „
Razem	<u>124.770 K 40 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty:

- Wykonano wał Wisły od Nowopola do Uszwicy w przestrzeni od km. 0·000 do 4 240 i wał Wisły od Uszwicy do Grobki na przestrzeni od km. 1·680 do 3·160 na długości 1.560 mb. o kubaturze 35.193 m³.
- Lewy wał Uszwicy od km. 0·940 do 1·140 i prawy wał Uszwicy od km. 0·660 do 0·800 na długości 340 mb. o kubaturze 9.428 m³.
- Prawy wałek Borowej strugi w przestrzeni od km. 0·530 do 2·050 na długości 1.520 mb. o kubaturze 2.756 m³.
- Rampę wałową w km. 3·950 wału Wisły o kub. 1.131 m³.
- Użyto do wzmocnienia wału ziemi wydobytej z rowów km. 0·300 i 1·500 lewego wału Uszwicy o kubaturze 1.844 m³.

Ogółem kubatura nasypów wynosiła 50.352 m³.

2. a) Wykonano rowy odwadniające przecinające lewy wał Uszwicy w km. 0·300 o długości 261 m; w km. 0·984 o długości 37 m. w km. 1·500 o długości 68 m.; rów Borową strugę długości 2.500, rów zaborowski długości 800 m. i rów Wiślicka długości 1.036 m. czyli razem wykonano 4.702 mb. rowów kub. 17.282 m³.

- Wykopy na Uszwicy na dług. 955 mb. kub. 9.187 m³.

Ogółem kubatura wykopów 26.469 m³.

Ogółem kubatura robót ziemnych 76·821 m³.

3. Budowle regulacyjne faszynowe częściowo na przestrzeni od km. 1·600 do 12·500 a mianowicie :

a) budowle równoległe dług. 2.555 mb. kub. 5.121 m³.

b) budowle poprzeczne dług. 93 mb. kub. 271 m³.

Ogółem budowle regul. faszynowe 2.648 mb. o kubaturze 5.392 m³.

4. a) Przepust betonowy w km. 0·300 l. w. Uszwicy kub. 4.925 m³.

b) Szluzę jednootworową w km. 1·930 wału Wisły o kubaturze betonu 99 m³.

c) 2 mostki betonowe 1·5 m. światła na Borowej strudze typu biura melior.

d) 2 mostki betonowe rurowe na rowach po lewym brzegu Uszwicy.

5. Obsiano mieszkanką traw wały Wisły od km. 4·280 do 4·800 i lewy wał Uszwicy od km. 0·660 do 1·000 t. j. na długości 860 mb. powierzchni 1·65 ha.

6. Ubezpieczono dno rowu Borowej strugi płotkami faszynowemi 0·30 m. wysok. na przestrzeni od km. 0·300 do 2·800 i rowu zaborskiego płotkami 0·20 m. wysok. od km. 0·000 do 0·200 t. j. na łącznej długości 2·800 mb.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 76.428·55 K, okazuje się zatem przekroczenie w kwocie 48.341·85 K, które spowodowały wyższe ceny jednostkowe robocizny materiałów i gruntów.

Budową kierował inżynier kraj. biura melior. Antoni Dylağ.

8. Regulacja Kisieliny górnej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1911 przedstawiają się następująco :

R. I. Roboty ziemne	589 K 91 gr.
II. Budowa obiektów	46 „ 19 „
III. Roboty dodatkowe	2990 „ 99 „
IV. Wykupno gruntów	— „ — „
V. Konserwacja	— „ — „
VI. Koszta zarządu	118 „ 90 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	174 „ 29 „

Razem . 3.920 K 28 gr.

Powyższym kosztem wykonano 3 rowy boczne wpadające do rowu Curyło-Borzęcin łącznej długości 1.304 mb. o objętości 1575 m³ wykopu, 2 mostki z rur betonowych na powyższych rowach, oraz 4.074 mb. płotków na rowach Biały-Ług, Curyło-Borzęcin i rowach bocznych.

Wszystkie powyższe roboty nie były objęte kosztorysem a wykonano je z pozostałej oszczędności we funduszu budowy.

Roboty wykonał kierownik sekcji konserwacji publicznych robót melioracyjnych w Tarnowie inżynier Józef Cyrankiewicz.

9. *Regulacja i konserwacja Białej wraz z obwałowaniem prawego brzegu Dunajca.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszty robót wykonanych w roku 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	— K — gr.
II. Roboty regulacyjne	30.017 „ 36 „
III. Obiekty we wałach	— „ — „
IV. Roboty dodatkowe	4.681 „ 57 „
V. Wykupno gruntów	1.294 „ 70 „
VI. Konserwacja	43.859 „ 65 „
VII. Koszta zarządu	1.663 „ 24 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	3.774 „ 64 „
Razem	85.291 K 16 gr.

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty:

1) 1.828 mb. budowli faszynowych o łącznej kubaturze 2.970 m³, 1.602 mb. budowli kamiennych o bryłowości 1.925 m³, 546 mb. ubezpieczenia tam faszynowych płytami betonowymi i 164 m³ deponii kamienia łamanego nad brzegami Białej;

2) obsadzono wikliną stare koryta Białej, do czego użyto 1,076.980 sztuk sadzonek;

3) pogłębiono przekopy i usunięto progi żwirowe z koryta rzeki, przyczem wydobyto 2.474 m³ materiału;

4) naprawiono 2.829 mb. budowli faszynowych, przyczem wykonano 1.916 m³ faszynady i naprawiono względnie wyrównano 5.604 m³ tam kamiennych przy użyciu 2.465 m³ kamienia, tudzież skonserwowano 2.106 mb. ubezpieczenia płytami betonowymi;

5) ukończono wzmocnienie prawego wału Dunajca w Ujściu Jezickiem od km. 0.147 do km. 0.370 i w Niecieczy od km. 14.992 do km. 15.213;

6) naprawiono 6 zapór kamiennych i 7 stopni na potokach Rychwałd i Siedliska;

7) odczyszczono i wymieniono płotki na potoku Strusinka i rowach Chyszowskim, Wontoku żabnieńskim i na rowie w Ujściu Jezickiem na łącznej długości 3.745 mb;

8) Wykonano w starych korytach Białej 9.704 mb. namulników oraz różne drobne roboty: jak czyszczenie kęp, usunięcie pni, kamieni i skał z koryta rzeki, naprawa brodów na Białej.

Powyższe wydatki pokryto z funduszu konserwacyjnego, oraz zaliczkowo z dochodów w r. 1912.

Roboty powyższe wykonał kierownik sekcji konserwacji publ. robót melioracyjnych w Tarnowie, inżynier Józef Cyrankiewicz.

10. *Obwałowanie Wisły w powiecie Dąbrowskim.*

Koszta robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1911, sprawdzone przez oddział rachunkowy, wynosily jak następuje:

a) w Sekcji górnej.

I. Roboty ziemne	111.035 K 13 gr.
II. Budowa obiektów	3.196 „ 67 „
III. Obsiew i roboty dodatkowe	21.836 „ 36 „
IV. Wykupno gruntów	15.555 „ 90 „
V. Konserwacja	5.045 „ 02 „
VI. Zarząd	7.649 „ 83 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	8.803 „ 23 „
Razem	173.122 K 13 gr.

Kosztym tym usypano nowy wał wiślany w Stroycowie i Toniach od km. 25·360 do 27·390 na długości 2·030 mb. tudzież wykończono wał w Kennie od km. 31·140 do 31·380 na długości 240 mb. razem 2.270 mb. wałów z 1 przejazdem gminnym i 4 przejazdami polnymi.

Ponadto wykonano 18.439 mb. rowów osuszających.

Ruch ziemi przy wałach i rowach wynosił łącznie 155.920·6 m³.

Z obiektów wybudowano przepust betonowy Nr. 5 w Toniach w km. 25·972 wału Wisły tudzież 35 mostków z rur betonowych 0·5 m. i 0·8 m. światła.

Na roboty te preliminowano 180.007 K 46 gr., zaoszczędzono więc 6.885 K 32 gr.

Budowę w sekcji górnej prowadził w r. 1911 w dalszym ciągu inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Pliszewski.

b) w Sekcji dolnej.

I. Roboty ziemne	16.944 K 18 gr.
II. Budowa obiektów	4.259 „ 62 „
III. Obsiew wałów i roboty dodatkowe	5.548 „ 11 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	7.771 „ 24 „
V. Konserwacja	2.872 „ 22 „
VI. Zarząd	9.612 „ 27 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.981 „ 15 „
Razem	<u>49.988 K 79 h</u>

Kosztym tym nadsypano wał wiślany na przestrzeni od km. 16·820 do 17·216 tudzież uzupełniono nadsypkę wału od km. 16·688 do 16·693 i od km. 16·740 do 16·760.

Prócz tego wykonano 3 przejazdy wałowo i 3 zjazdy ze starego wału, tudzież wały wsteczne wzdłuż kanału Zyblikiewicza.

Ogólna objętość wykonanych nasypów wynosi 9.179 m³.

Ponadto wykonano 8.782 mb. rowów osuszających o łącznej objętości wykopu 21.507 m³.

Z obiektów wykonano 1 stopień betonowy 0·5 m. wysoki, 3 mostki betonowe sklepione 2·0 m. światła tudzież 17 przepustów z rur betonowych 0·3 m., 0·5 m. i 0·8 m. światła.

Na roboty te preliminowano 36.709 K 06 gr., wobec czego okazuje się przekroczenie w wysokości 13.279 K 73 gr.

Budowę w tej sekcji prowadził podobnie jak w r. 1910 inżynier krajowego biura melioracyjnego Stanisław Flisowski.

11. Uzupełnienie regulacji Nowego Brnia i dopływów.

Według operatu wykonawczego sprawdzonego przez Oddział rachunkowy przedstawiają się koszty robót przy tem przedsiębiorstwie w r. 1911 j. n.

I. Roboty ziemne	2.538 K 22 gr.
III. Budowa obiektów	112 „ 50 „
IV. Wykupno gruntów	— „ 96 „
V. Utrzymanie w czasie budowy	10.630 „ 39 „
VI. Koszta zarządu	716 „ 12 „
VII. Rozmaite	615 „ 14 „
Razem	<u>14.613 K 33 gr.</u>

Kosztęm tym wykonano w r. 1911 tylko niezbędne roboty konserwacyjne na uregulowanych potokach i rowach osuszających, gdyż dla braku funduszy z powodu zalegających datków konkurencyjnych od członków spółki nie wykonano żadnych robót, przewidzianych projektem regulacji.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1911 kierownik dolnej sekcji obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim p. Stanisław Flisowski.

12. Osuszenie bagien Rzemieńskich.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót wykonanych w roku 1911 przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne	11.979 K 44 gr.
II. Budowa obiektów	15.067 „ 50 „
III. Roboty dodatkowe	4.332 „ 16 „
IV. Wykupno gruntów	32 „ 38 „
V. Konserwacya	2.953 „ 81 „
VI. Zarząd	1.364 „ 95 „
VII. Rozmaite	26 „ — „
Razem	<u>35.756 K 24 gr.</u>

Kosztęm tym wykonano 4.685·2 mb. rowów osuszających z wykopem 11.990 m³ ziemi. Z obiektów wybudowano:

most betonowy 2 m. światła z łotokiem turbinowym przy młynie na potoku Ruda w km. 4·690, most betonowy 1·5 m. światła w km. 2·700 potoku Tuszymki i most z rur betonowych 30 cm. światła w km. 0·840 rowu Nr. 7,

szluzę spiętrzającą w km. 2·500 potoku Rzemień dla rowu nawadniającego Nr. IV., 1·0 m. światła w km. 0·700 rowu Grondy 1·0 m. światła i w km. 1·070 rowu od Wisów z rur betonowych 0·5 m. światła,

most z rur betonowych 0·3 m. światła w km. 0·840 rowu Nr. 7,

3 stopnie z płyt betonowych na rowie Nr. IV, a 10 stopni na rowie l. 5 i »na Traczach«,

6 kładek żelazno betonowych, mianowicie w km. 2·390 i 3·025 potoku Tuszymki i w km. 0·415, 0·636, 0·686 i 1·106 potoku Blizny, wreszcie 3 brody, mianowicie w km. 0·535 i 0·631 Blizny tudzież km. 2·385 Tuszymki.

Ponieważ oprócz wykopu dwóch rowów o łącznej długości 320 mb., na które preliminowano 714 K 92 gr. reszta robót w r. 1911 wykonana została nadprogramowo, wynikłe stąd przekroczenie w kwocie 35.041 K 32 gr. pokryte zostało z oszczędności, uzyskanych w latach poprzednich.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w roku 1911 kierownik sekcji publicznych robót melioracyjnych w powiecie Mieleckim Jan Haładej, któremu przydzielony był do pomocy inżynier adjunkt kraj. biura melioracyjnego Franciszek Dubiel.

13. Regulacya górnej Trześniówki.

Według operatu wykonawczego, sprawdzonego przez tutejszy Oddział rach. wynosiły koszty budowy przy tej regulacji w r. 1911, rozdzielone na poszczególne rubryki kosztorysowe, jak następuje:

I. Roboty ziemne	76.180 K 89 gr.
II. Budowa obiektów	62.924 „ 66 „
III. Roboty dodatkowe (ubezpieczenia)	42.300 „ 36 „
IV. Wykupno gruntów	5.853 „ 67 „
V. Konserwacja	15.328 „ 65 „
VI. Zarząd	11.754 „ 80 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	8.335 „ 04 „
Razem	<u>222.678 K 07 gr.</u>

Wobec preliminowanej kwoty 192.535 K 58 gr. okazuje się przekroczenie w wysokości 30.142 K 49 gr., które wynikało głównie wskutek potrzeby ubezpieczenia darniami całej powierzchni szkarp potoków i rowów osuszających zamiast przewidzianego w projekcie pasa o szerokości 1 m, ponadto zaś z powodu większych wydatków na konserwację i budowy obiektów dodatkowych.

Wyżej wymienionym kosztem wykonano regulację 19.896·3 mb. potoków, przyczem wydobyto 113.873·51 m³ wykopu ziemi.

Z obiektów wykonano na potoku Trześniówce i dopływach:

4 szluzy nawadniające;

5 mostów na drogach gminnych, z tych 1 drewniany, zaś 4 z rur betonowych 80 cm. światła;

4 mosty drewniane na drogach polnych, 3·5 m. rozpiętości;

2 stopnie betonowe 50 cm. a 4 stopnie betonowe 30 cm. wysokie;

1 próg betonowy 10 cm. wysoki, tudzież

10 przejazdów i przegonów.

Budowę przy tej regulacji prowadził w r. 1911 inżynier krajowego biura melioracyjnego Henryk Dudek, któremu był przydzielony do pomocy inżynier adjunkt wymienionego biura Roman Śluszkiewicz.

14. Regulacja Wisłoka i Pielnicy.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne	32.444 K 02 gr.
II. Budowle regulacyjne	18.069 „ 27 „
III. Obiekty	19.651 „ 39 „
IV. Ubezpieczenie	10.979 „ 71 „
V. Wykupno gruntów	7.343 „ 91 „
VI. Konserwacja	2.412 „ 44 „
VII. Zarząd	9.622 „ 44 „
VIII. Nieprzewidziane	2.600 „ 95 „
Razem	<u>103.124 K 13 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty:

Uregulowano i częściowo obwałowano potoki Rudzina, Hrabeń, Garłowiec III; rów zarszyński i rów graniczny na łącznej długości 6480 mb. o kubaturze wykopu 33.769 m³.

8 przekopów przez żwirowiska na Wisłoku o kubaturze 1715 m³; uzupełniono wały z rezerw na Wisłoku, Pielnicy, Rudzinie i Siedliczce o kubaturze 6779 m³.

Wykonano budowli faszynowych na Wisłoku, podłużnych i poprzecznych 1650 mb. o kubaturze 3.543 m³;

obitki faszynowej w przekopie Wisłoka 412 m²;
 budowli kamiennych 162 mb. o kubaturze 180 m³;
 obsadzono wikliną 4 ha żwirowisk.

Wykonano: 13 przepustów wałowych;
 3 mosty żelazno-betonowe;
 6 mostków z rur betonowych;
 12 stopni z płytek betonowych.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 116.199 K 78 gr., wobec czego uzyskano zaoszczędzenie w kwocie 13.075 K 65 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Pruchnik.

15. Osuszenie bagien rzeszowskich.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	20.622 K 61 gr.
II. Objekty	10.850 „ 61 „
III. Dodatkowe	10.250 „ 55 „
IV. Wykupno gruntów	537 „ 54 „
V. Konserwacya	3.238 „ 35 „
VI. Zarząd	8.970 „ 64 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	5.646 „ 16 „
Razem	60.116 K 46 gr.

Powyższym kosztem wykonano regulację 11.621 m bież. potoków i rowów osuszających o bryłowatości wykopu 35.238 m³, 8 brodów brukowanych, 12 stopni betonowych, 1 szluzę z betonu i żelaza i 10 przepustów z rur betonowych.

Na te roboty preliminowano 62.269 K 33 gr., okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 2.152 K 87 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melior. Józef Górski.

16. Regulacja rzeki Bugu.

W r. 1911 wykonano przy regulacji Bugu częściowo trzy przekopy na przestrzeni km. 43·000 do 44·100 i pogłębiono stary przekop w km. 33·500, przyczem objętość robót ziemnych wynosiła 5.330 m³.

Wykonano 3.396·5 mb. budowli faszynowych przy objętości 30.336·9 m³ faszynady i wywłaszczono pod roboty regulacyjne grunta na przestrzeni od km. 38·810 do 49·100 w gminach Kamionka str. i Tadania.

Wedle operatu wykonawczego, sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy, wynosiły koszty robót wykonanych w r. 1911, jak następuje:

R. I. Roboty ziemne	4.480 K 79 gr.
II. „ regulacyjne	100.806 „ 84 „
III. Budowa obiektów	— „ — „
IV. Wykupno gruntów	1.332 „ 90 „
V. Konserwacya	10.190 „ 09 „
VI. Zarząd	12.201 „ 93 „
VII. Nieprzewidziane	2.160 „ 15 „
Razem	131.172 K 70 gr.

Na powyższe roboty prelimitowano 85.869 K 28 h.

Znaczne przekroczenie w kwocie 45.303 K 42 gr. tłumaczy się tem, że na przestrzeni Bugu od km. 42 do 43, na której wykonywano roboty regulacyjne, przewidywał projekt budowle średnio 1'55 m wysokie, gdy tymczasem przeciętna głębokość wody na powyższej przestrzeni wynosiła w r. budowlanym 1911 średnio 3'00 m.

Z robót konserwacyjnych naprawiano głównie tamy faszynowe uszkodzone przeważnie przez lody na wiosnę w r. 1911.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1911 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego Maksymilian Czernik.

17. Regulacja rzeki Pełtwi z dopływami.

W r. 1911 prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie równocześnie w 3 sekcjach, a mianowicie w sekcji dolnej między Buskiem a Kutkorzem, w sekcji środkowej między Biłką szlachecką a Mikłaszowem i w sekcji górnej w gminach Łaszki, Malechów, Zboiska, Lwów, Zamarstynów i Kleparów. Według operatów wykonanych sprawdzonych przez Oddział rachunkowy wynosiły koszta budowy podzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

a) Sekcja dolna.

Regulacja rzeki i dopływów.

R. I. Roboty ziemne	63.078 K 71 gr.
II. Budowle regulacyjne i ubezpieczenie	13.007 „ 98 „
III. Budowa obiektów	18.901 „ 46 „
IV. Roboty dodatkowe	707 „ 87 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	29.337 „ 97 „
VI. Konserwacja w czasie budowy	3.734 „ 91 „
VII. Koszta zarządu	8.582 „ 37 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.616 „ 12 „
Razem	<u>139.967 K 39 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano 1.394 mb. nowego koryta o objętości 32.769 m³, a z materiału uzyskanego z wykopu, usypano 2.172 mb. wałów, uregulowano potok Kutkorski na długości 880 mb. i potok Gołogórkę na długości 3.160 mb., przyczem wykonano łącznie 22.828 m³ wykopu, wykonano 2.875 mb. rowów osuszających o bryłowatości 6.652 m³ wykopu, zbudowano 776 mb. tam faszynowych o objętości 2.503 m³ faszynady i ubezpieczono skarpy koryta zapomocą darni na powierzchni 1.158 m³, wreszcie wykonano w wałach 7 upustów betonowych średnicy 1'0 m i 7 mostków z rur betonowych i 2 kładki drewniane na rowach osuszających tudzież 2 stopni betonowe na dopływach Pełtwi.

Wobec prelimitowanej na powyższe roboty kwoty kosztorysowej 149.413 K 67 gr. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 9.446 K 28 gr.

Roboty w tej sekcji prowadził w r. 1910 inżynier kraj. biura melioracyjnego Bronisław Winnicki.

b) Sekcja środkowa.

Regulacja rzeki.

R. I. Roboty ziemne	82.190 K 71 gr.
Budowle regulacyjne i ubez-	
II. czenia	1.457 „ 23 „
III. Budowa obiektów	9.363 „ 68 „
IV. Roboty dodatkowe	4.133 „ 84 „
V. Wykupno gruntów	37.919 „ 44 „
VI. Konserwacja w czasie budowy	3.491 „ 22 „
VII. Zarząd	6.547 „ 99 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.604 „ 97 „
Razem	<u>147.709 K 08 gr.</u>

Kosztem powyższym wykonano: nowe koryto rzeki Pełtwi na długości 3.086 mb., koryto potoku Białki i jej młynówki na długości 1.695 mb. i dwa rowy osuszające długości 2.300 m o łącznej objętości wykopu 86.731 m³, z ziemi wydobytej z przekopów usypano na Pełtwi i potoku Białce 9.346 m wałów o objętości 60.392 m³, ubezpieczono skarpy koryta kiszkami wikłowymi a częściowo obitkami na długości 6.219 mb., wreszcie zbudowano przepust żelazno-betonowy długości 18 m na skrzyżowaniu młynówki Białki z głównym rowem nawadniającym Nr. 119, jeden upust w wale Pełtwi i 2 mostki drewniane na rowach osuszających.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty 164.011 K 46 gr. okazuje się oszczędność w kwocie 16.302 K 38 gr.

Roboty w tej sekcji prowadził w r. 1911 inżynier kraj. biura melioracyjnego Stefan Posacki.

c) Sekcja górna.

a) Regulacja rzeki.

R. I. Roboty ziemne	26.884 K 81 gr.
II. Budowle regulacyjne i ubez-	
pieczenia	42.105 „ 53 „
III. Budowa obiektów	6.271 „ 66 „
IV. Roboty dodatkowe	1.369 „ 56 „
V. Wykupno gruntów	24.125 „ 39 „
VI. Konserwacja w czasie budowy	1.855 „ 50 „
VII. Zarząd	7.276 „ 28 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.135 „ 44 „
Razem	<u>109.024 K 17 gr.</u>

b) Melioracja doliny.

R. I. Roboty ziemne	4.140 K 15 gr.
III. Budowa obiektów	839 „ 82 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidzianie	1.414 „ 60 „
Razem	<u>117.418 K 74 gr.</u>

Kosztem powyższym wykonano: definitywne koryto Pełtwi na długości 826 m, regulację potoku ze Zboisk na długości 400 mb. o łącznej objętości 14.608 m³ wykopu, ubezpieczono nowe koryto na długości 700 mb. brukiem opierającym się na kuncie betonowej oraz przygotowano 400 mb. łęku betonowego dla brukowania, które w latach następnych wykończone zostanie, wreszcie zbudowano akwadukt żelazno-betonowy dla przeprowadzenia potoku z Kleparowa ponad uregulowanym korytem Pełtwi.

Dla melioracji łąk w gminie Laszki murowane wykonano sieć rowów nawadniających i osuszających o bryłowatości 13.542 m³, na których zbudowano 8 obiektów betonowych służących do napełniania i opróżniania zalewów.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty 131.582 K 27 gr. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 14.163 K 53 gr.

Roboty w tej sekcji prowadził w r. 1911 inżynier kraj. biura melioracyjnego Izydor Stella Sawicki.

18. Regulacja potoku Błotni z dopływami.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	41.939 K 26 gr.
II. Obiekty	11.952 „ 87 „
III. Dodatkowe	17.257 „ 96 „
IV. Wykupno gruntów	2.933 „ — „
V. Konserwacya	9.840 „ 70 „
VI. Zarząd	8.127 „ 77 „
VII. Rozmaite i nieprzewidzianie	8.913 „ 69 „
Razem	<u>100.965 K 25 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano regulację potoku Błotni na długości 4.060 m, tudzież 6 rowów osuszających o długości łącznej 12.163 m. Całkowita objętość wykopów wynosiła 76.970 m³. Nadto wykonano 1 mostek betonowy sklepiony, 9 przepustów rurowych i 19 stopni.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 100.910 K 55 gr. okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 54 K 70 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Henryk Smulikowski.

19. Regulacja rzeki Raty z dopływami.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się, jak następuje:

a) Sekcja I.

R. I. Roboty ziemne	29.683 K 41 gr.
II. Obiekty	17.077 „ 23 „
III. Roboty regulacyjne	14.178 „ 24 „
IV. Roboty dodatkowe	5.164 „ 24 „
V. Wykupno gruntów	979 „ 02 „
VI. Konserwacya	8.284 „ 50 „
VII. Zarząd	6.913 „ 63 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	5.727 „ 31 „
Razem	<u>88.007 K 58 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano: regulację rzeki Raty na długości 1.584 m, regulację potoków i rowów osuszających na długości 5.683 m o objętości wykopu 49.022 m³, 2 mosty betonowe z zastawkami, 1 szluzę nawadniającą, 1 most sklepiony, 7 mostów żelazno-betonowych, 6 przepustów z rur betonowych, 3 stopnie betonowe, budowle faszynowe o długości 3.296 m a objętości faszynady 3.061 m³, ubezpieczenie płótkami i darniowanie na długości 3.908 m, obsiew nasionami traw tudzież konserwację robót wykonanych w latach poprzednich na długości 57 km.

Na powyższe roboty preliminowano 75.469 K 13 gr., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 12.538 K 45 gr. spowodowane wyłączenie wskutek wykonania znacznych robót konserwacyjnych i robót kosztorysem nieprzewidzianych.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Stanisław Szpacyński.

b) Sekcja II.

R. I. Roboty ziemne	37.088 K 60 gr.
II. Obiekty	1.311 „ 98 „
III. Roboty regulacyjne	3.704 „ 60 „
IV. Roboty dodatkowe	3.007 „ 82 „
V. Wykupno gruntów	6.716 „ 03 „
VI. Konserwacya	2.457 „ 28 „
VII. Zarząd	7.778 „ — „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	17.324 „ 17 „
Razem	<u>79.388 K 48 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano: regulację rzeki Swini i potoku Derewenki na długości 3.591 m i rowy osuszające na długości 1.890 m o łącznej bryłowatości wykopu 57.646 m³, 1 most żelazny i 1 jaz zastawkowy z betonu i żelaza na pot. Derewence, 1 przepust z rur betonowych, 1 przejazd brukowany, ubezpieczenie podnóża skarp zapomocą budowli faszynowych, płotków i darniowania, w końcu obsiew skarp i odkładów nasionami traw.

Na powyższe roboty preliminowano 64.566 K 02 gr., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 14.822 K 46 gr., spowodowane głównie wskutek wykonania robót kosztorysem nieprzewidzianych.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Kazimierz Sawicki.

20. Regulacja Sołokii.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się, jak następuje:

a) Sekcja I.

R. I. Roboty ziemne	83.914 K 98 gr.
II. Budowa obiektów	51.795 „ 24 „
III. Roboty regulacyjne	54.553 „ 76 „
IV. Roboty dodatkowe	11.628 „ 05 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	82.591 „ 42 „
VI. Konserwacya	4.219 „ 10 „
VII. Zarząd	9.238 „ 77 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	4.531 „ 92 „
Razem	<u>302.473 K 24 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano: 4.034 mb. koryta rzeki Sołokii i 7.307 mb. dopływów o łącznej bryłowatości 145.529 m³; 1 most żelazno-betonowy 32 m św., 11 mostków mniejszych, 17 stopni betonowych, 1 bród brukowany, 7.348 mb. budowli regulacyjnych równoległych faszynowych, 427 mb. budowli regulacyjnych poprzecznych, 18.305 mb. płotków w rowach osuszających.

Wobec preliminowanej na powyższe roboty kwoty 392.899 K 89 gr. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 90.426 K 65 gr.

Budową kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Andrzej Gnoiński.

b) Sekcja II.

R. I. Roboty ziemne	19.237 K 23 gr.
V. Wykupno gruntów	7.816 „ 96 „
VI. Konserwacja	72 „ — „
VII. Zarząd	5.043 „ 20 „
Razem	<u>32.169 K 39 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano :

Wykop koryta Sołokii na przestrzeni od km. 18+150 do 17+500 do niwelety tymczasowej o łącznej bryłowatości 31.591 m³.

Wykupiono grunta pod przyszłe koryto Sołokii w gminie Góra i Bełz.

Ponieważ na powyższe roboty preliminowano kwotę 46.683 K 56 gr. okazało się zaoszczędzenie w kwocie 14.514 K 17 gr.

Budowę prowadził inżynier kraj. biura melioracyjnego Edmund Czayka.

21. Regulacja potoku Pustej.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco :

R. I. Roboty ziemne	27.493 K 91 gr.
II. Objekty	7.078 „ 02 „
III. Roboty dodatkowe	3.801 „ 74 „
V. Konserwacja	7.657 „ 18 „
VI. Zarząd	10.033 „ 18 „
VII. Rozmaite	3.470 „ 24 „
Razem	<u>59.534 K 27 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano regulację potoku Pustej i 3 dopływów na długości 6.850 m. o bryłowatości wykopu 37.083 m³, 29 mostków betonowych, 11 przepustów rurowych i 5 stopni betonowych.

Na powyższe roboty preliminowano 63.591 K 15 gr. okazuje się przeto zaoszczędzenie w kwocie 4.056 K 88 gr.

Budowę kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Władysław Zgorlakiewicz.

22. Regulacja górnego Dniestru z dopływami.

W r. 1911 prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie na trzech przestrzeniach równocześnie, a mianowicie na Dniestrze w sekcji I. od Rozwadowa do ujścia Wereszycy, w sekcji II. od ujścia Wereszycy do ujścia Strwiąza, oraz na Strwiązu.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty budowy w r. 1911 wynosiły, jak następuje :

a) przy regulacji Dniestru w sekcji I.

R. I. Roboty ziemne	3.634 K 64 gr.
II. Roboty regulacyjne	30.286 „ 46 „
III. Budowa obiektów	— „ — „
IV. Roboty dodatkowe	391 „ 03 „
V. Wykupno gruntów	1.024 „ 51 „
VI. Konserwacja	2.374 „ 60 „
VII. Koszta zarządu	10.501 „ 02 „
VIII. Nieprzewidziane	37.120 „ 39 „
Razem	<u>85.332 K 65 gr.</u>

Koszttem powyższym wykonano:

1) zeszkarpowanie przekopów na długości 1.714 mb. o łącznej kubaturze 9.908·9 m³;

2) 198 mb. tam kamiennych o kubaturze 956·4 m³ z kamienia dowiezonego w r. 1911;

374·5 mb. tam kamiennych o kubaturze 395·8 m³ kamienia dowiezonego w latach poprzednich;

przygotowano kamień w deponiach na brzegach Dniestru o kubaturze 1911 m³;

3) zasadzono 3 ha starych koryt Dniestru sadzonkami wikliny;

4) pogłębiono dno rzeki ręcznie, dynamitem i dwoma pogłębiarkami motorowymi od km. 2 do km. 9, rozszerzono nierealizujące się przekopy Nr. 5, 6, 13, 14, 15, 17, 18, 21 i 31 o pojemności 17.037·8 m³, wykonano dwa poidła w km. 0·400 i 16·000, inne drobne roboty, jak osadzenie reperów itp.

Na powyższe roboty preliminowano: 48.355 K 25 gr., przekroczono zatem kosztorys o 36.977 K 40 gr., wskutek przekroczenia kosztów preliminowanych na wykupno gruntów, koszta zarządu i nieprzewidziane.

Budowę w tej sekcji prowadził inżynier Włodzimierz Runge.

b) przy regulacji Dniestru w sekcji II. i III.

R. I. Roboty ziemne	20.276 K 82 gr.
II. Roboty regulacyjne	35.274 „ 53 „
III. Budowa obiektów	16.476 „ 07 „
IV. Roboty dodatkowe	94 „ 52 „
V. Wykupno gruntów	168 „ 38 „
VI. Konserwacja	13.859 „ 04 „
VII. Koszta zarządu	7.070 „ 39 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	6.228 „ 16 „
Razem	<u>99.447 K 91 gr.</u>

Koszttem powyższym wykonano następujące roboty:

1) wykop przekopów L. 71 i 74 o łącznej bryłowatości 26.133 m³ oraz skopano wystające odcinki i rozszerzono wloty do istniejących przekopów o kubaturze 9.174 m³, razem przeto wykonano wykopu o kubaturze 35.307 m³.

2) 1.418 m. b. tam faszynowych o kubaturze 5.091 m³ w sekcji II., a 468 m. b. koron na tamach faszynowych o kubaturze 132·7 m³.

3) 609 m. b. inkrustacji tam faszynowych o kubaturze 1.100·5 m³; 12 m. b. opasek czysto kamiennych o kubaturze 17·6 m³; oraz 41 m. b. narzutów kamiennych o kubaturze 75·4 m³; sumarycznie użyto kamienia 1.193·5 m³; na co z dawnych deponii zabrano kamienia 188·9 m³, a resztę dowieziono w r. 1911.

4) Wykonano most w km. 28+302 o rozpiętości 35 m drewniany o żelaznych dźwigarach.

5) Zasadzono wikliną 0·75 ha. starych koryt.

6) Pogłębiono liczne progi i przekop L. 84 o łącznej kubaturze 2.031 m³; wykonano poidła w km. 39+470, 35+350 i 36+630 o kubaturze 2.375 m³ i inne mniejsze roboty.

Na roboty powyższe preliminowano kwotę 93.006.47 K, okazuje się zatem przekroczenie w kwocie 6.441.44 K, głównie w rubryce konserwacji.

Roboty w tej sekcji prowadził inżynier krajowego biura melioracyjnego Józef Noworytko.

c) Regulacja Strwiąża.

R. I. Roboty ziemne	16.966 K 23 gr.
II. Roboty regulacyjne	23.958 „ 73 „
III. Budowa obiektów	1.053 „ 52 „
IV. Roboty dodatkowe	1.499 „ 99 „
V. Wykupno gruntów	28.752 „ 89 „
VI. Utrzymanie w czasie budowy	7.468 „ 82 „
VII. Koszta zarządu	7.916 „ 64 „
VIII. Nieprzewidziane	6.548 „ 28 „
Razem	<u>94.165 K 10 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano:

1) przekopy Strwiąża w Babinie od km. 20+400—21+400 o objętości 13.431 m³ wykopu; zeszkarpowano prawy brzeg w km. 8+200 na dł. 70 m. przyczem wykonano 389 m³ wykopu, rozszerzono niektóre nierealizujące się przekopy, przyczem wydobyto 14.237 m³ materiału.

2) wykonano budowle faszynowe równoległe na przestrzeni od km. 18 do km. 21+400 na długości 1.630 m. b. i obitkę faszynową w km. 8+220 na powierzchni 230 m² o łącznej objętości 4.070 m³ faszynady; wykonano budowli kamiennych równoległych 559 m. b. o objętości 548 m³.

3) urządzono i ubezpieczono rampę mostową w Babinie.

4) obsadzono 2·9 ha starych koryt.

5) wykupiono 8·55 ha gruntów.

6) wykarczowano 5·5 ha zarośli i krzewów w korycie rzeki.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 64.303 K 95 gr. okazało się więc przekroczenie w kwocie 29.861. 15 K.

Przekroczenie to (głównie w rubryce wykupna gruntów) powstało skutkiem podniesienia się cen ziemi 2·5-krotnie od czasu opracowania projektu (r. 1896) i skutkiem wykonania nieprzewidzianych w kosztorysie robót, jak rozszerzenie nierealizujących się przekopów, rozkopanie łąw iłowych itp.

Przekroczenie to znajduje pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich.

Robotami kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Alojzy Jakóbczak.

23. Kolmatacyja bagien naddniestrzańskich.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót wykonanych w r. 1911 przedstawiają się, jak następuje:

a) sekcya dolna.

R. I. Roboty ziemne	48.900 K 96 gr.
II. Roboty ubezpieczające	8.933 „ 84 „
III. Budowa obiektów	198 „ 65 „
IV. Wykupno gruntów	3.978 „ 81 „
V. Konserwacya	5.363 „ 89 „
VI. Koszta zarządu	7.821 „ 83 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.570 „ 85 „
Razem	<u>77.768 K 83 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano: 1) 19.998 m³ wykopu kanału osuszającego głównego Nr. I. 2) 22.036 m³ wykopu kanału nawodniającego Nr. V. 3) 29.245 m³ wykopu rowów w drugo i trzeciorzędnych. 4) 9.114 m³ wykopu z rowów materyałowych. 5) 16.120 mb. płotków.

Na powyższe roboty preliminowano 52.735 K 30 gr., wobec czego okazuje się przekroczenie w kwocie 25.033 K 53 gr., głównie w rubryce robót ziemnych.

Budową kierował inżynier Kazimierz Huber.

b) Sekcja górna.

R. I. Roboty ziemne	19.661 K 16 gr.
II. Obiekty	731 „ 10 „
IV. Wykupno gruntów	8.419 „ 34 „
V. Konserwacya	1.783 „ 51 „
VI. Zarząd	7.798 „ 45 „
VII. Rozmaite	801 „ 25 „
Razem	<u>39.194 K 81 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano kanał osuszający Nr. I. do km. 11.628 i 2 rowy osuszające, a nadto kontynuowano dalsze roboty przy budowie jazu na Dniestrze pod Dołobowem.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 45.529 K 54 gr., zaoszczędzono przeto 6.334 K 73 gr.

Budową kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Gustaw Müldner.

24. Regulacya Wereszycy.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy koszta robót wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	8.031 K 27 gr.
II. Roboty ubezpieczające	867 „ 40 „
III. Budowa obiektów	17.708 „ 11 „
IV. Wykupno gruntów	12.685 „ 46 „
V. Konserwacya	1.635 „ 35 „
VI. Koszta zarządu	10.477 „ 81 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	5.629 „ 15 „
Razem	<u>57.034 K 55 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano częściowy wykop koryta tudzież nadsyp wałów Wereszycy o bryłowatości 10.147 m³. Obsiano nasionami traw 8 ha szkarp wałów. Wykonano 4 przepusty rurowe z kłapami we wałach Wereszycy i ubezpieczono wyloty 10-ciu przepustów zeszlórocznych. Zabetonowano przyczółki pod most sklepiony w km. 12.800 Wereszycy. Wypłacono resztę należności za grunta w Tatarynowie i Nowej Wsi i odgraniczono je granicznikami.

Z robót nadprogramowych wykonano 2 poidła, 2 rowy mniejsze, zbudowano kładkę żelazną nad Wereszycą w km. 11.100.

Mały postęp robót spowodowany został sporem stron interesowanych o kierunek trasy Wereszycy pod Komarnem.

Na powyższe roboty preliminowano 39.121 K 79 gr., okazuje się przekroczenie w kwocie 17.912 K 76 gr.

Robotami kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Włodzimierz Rojecki przy pomocy inżyniera-adjunkta tegoż biura Rudolfa Rudkowskiego.

25. Regulacja Tyśmienicy i Letnianki.

a) Sekcja dolna.

Koszta budowy wynosiły w r. 1911:

I. Roboty ziemne	35.816 K 47 gr.
II. Roboty regulacyjne	10.094 „ 27 „
III. Budowa obiektów	937 „ 84 „
IV. Roboty dodatkowe	44 „ 60 „
V. Wykupno gruntów i młynów	14.233 „ 66 „
VI. Konserwacja	4.195 „ 33 „
VII. Zarząd	8.683 „ 84 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.303 „ 67 „
Razem	<u>75.309 K 68 gr.</u>

Kosztem powyższym wykonano następujące roboty:

1) Wykop Tyśmienicy od km. 2·335 do km. 3·543 o kubaturze 50.338 m³;

2) ubezpieczono brzegi Tyśmienicy tamami faszynowemi na długości 834 mb. o kubaturze 2496 m³ i brzegi Bystrzycy na długości 390 mb. o kubaturze 685 m³; ogółem wykonano 1224 mb. budowli faszynowych o łącznej kubaturze 3181 m³;

3) wyszutrowano most żelazno-betonowy na Tyśmienicy i dołączono szutrowanie mostu na Bystrzycy;

4) obsiano 554·5 mb. wałów o łącznej powierzchni 4991 m²;

5) wypłacono należitości za grunta i odszkodowania;

6) pogłębiono dno i wybrano namuł z koryta Tyśmienicy od km. 0·105 do 2·231 o łącznej kubaturze 2189 m³. Oczyszczono szkarpy rzeki z namułu na całej przestrzeni, przyczem usunięto 2310 m³ namułu.

Na powyższe roboty preliminowano sumę 80.020 K 78 gr., w rzeczywistości zaś wydano 75.309 K 68 gr., okazuje się zatem oszczędność w kwocie 11.711 K 10 gr., uzyskana głównie w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

Robotami kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Adolf Wizimirski.

b) Sekcja górna.

I. Roboty ziemne	23.266 K 21 gr.
II. Roboty regulacyjne	50.414 „ 75 „
III. Budowa obiektów	— „ — „
IV. Roboty dodatkowe	69 „ 46 „
V. Wykupno gruntów	1.509 „ 87 „
VI. Konserwacja	44.241 „ 49 „
VII. Zarząd	8.397 „ 97 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	29.688 „ 54 „
Razem	<u>157.588 K 29 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano:

1) 1.452 m. wykopu koryta rzeki o bryłowatości 28.043 m³;

2) 3.145 m. budowli faszynowych równoległych;

3) 2.844 m. budowli faszynowych poprzecznych;

4) 550 m. inkrustacji tam faszynowych narzutem kamiennym;

5) 886 m. ubezpieczenia tam faszynowych płytami betonowemi;

6) zasadzenie wikliny w starych korytach na obszarze 5·77 ha;

7) utrwalenie budowli kamiennych płótkami na łącznej długości 11.000 m.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 112.782 K 59 gr., wobec czego okazuje się przekroczenie w kwocie 44.805 K 70 gr., głównie w rubryce konserwacji i robót nieprzewidzianych, znajdując jednak pokrycie w znacznych oszczędnościach z lat ubiegłych.

Robotami tej sekcji kierował inżynier krajowego biura melioracyjnego Stanisław Kleja.

26. Regulacja Błożewki.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	13.323 K 52 gr.
II. Ubezpieczenia	678 „ 73 „
III. Budowa obiektów	39 „ 17 „
IV. Wykupno gruntów	600 „ — „
V. Konserwacja robót	1.358 „ 04 „
VI. Koszta zarządu	7.683 „ 93 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	402 „ 34 „
Razem	<u>24.085 K 73 gr.</u>

Kosztom powyższym wykonano kienetę Błożewki od km. 5·050 do 6·500 oraz rowy Błotna woda od km. 0·000 do km. 1·300 i z Chlewisk od km. 0·000 do km. 0·720.

Ogółem wykopano 22.704 m³ ziemi. Obsiano nasionami traw 7·07 ha szarp i odkładów i ubezpieczono ujście Błożewki oraz odczyszczono koryto potoku od ujścia do km. 0·500.

Mały postęp robót spowodowało to, że prowadzono je na bagnie przy wysokim stanie wody.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 23.481 K 77 gr. tak że okazało się przekroczenie w kwocie 603 K 96 gr., głównie w rubrykach konserwacja i zarząd budowy, wskutek małego postępu robót.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził inżynier kraj. biura melioracyjnego Karol Klimowicz.

27. Regulacja Siwki.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	28.993 K 49 gr.
II. Roboty regulacyjne	— „ — „
III. Budowa obiektów	51.000 „ — „
IV. Wykupno gruntów	10.117 „ 34 „
V. Konserwacja	950 „ 50 „
VI. Koszta zarządu	7.877 „ 65 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.725 „ 29 „
Razem	<u>100.664 K 27 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano:

1) Wykop koryta przekopu od klm. 0·132 do klm. 0·8185, od klm. 1·540 do klm. 1·640 i od klm. 2·465 do klm. 2·530, miejscami jeszcze niezupełny, wraz z przejazdem w bród w klm. 0·460 i wykop koryta Siwki powyżej przekopu od klm. 6·485 do klm. 6·7003. Ogółem na długości 1·066 klm. wykonano 40.221 m³ wykopu.

2) wybudowano przyczółki 3 mostów żelazno-betonowych na drogach II. kl. w klm. 0-9623 i 2-660 przekopu i w klm. 34-2587 dalszej trasy Siwki.

3) wykupiono 4-53 ha gruntu pod przekopy i wały Siwki.

4) urządzono drogę równoległą wzdłuż przekopu od klm. 0-140 do klm. 0-960, opatrzoną rowem, wraz z jednym mostkiem i przepustem z rur betonowych.

Na powyższe roboty preliminowano 103.476 K 17 gr., okazuje się przeto ogólna oszczędność 2.811 K 90 gr. głównie w rubryce robót ziemnych, konserwacyi i rozmaitych i nieprzewidzianych.

Za mały stosunkowo postęp w wykonaniu przekopu na państwie kałuskim spowodowany został twardym ilem, który natrafiono w wykopie.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Roman Janik.

28. Regulacja Kłodnicy (Niezachówki).

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	24.188 K 62 gr.
II. Budowa obiektów	25.957 „ 63 „
III. Roboty ubezpieczenia koryta	1.517 „ 18 „
IV. Wykupno gruntów	8.214 „ 97 „
V. Konserwacya	418 „ 78 „
VI. Koszta zarządu	7.557 „ 85 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	351 „ 97 „
Razem	<u>68.207 K 00 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano:

1) wykop koryta potoku Kłodnicy od klm. 0-000 do klm. 3-641 o kubaturze 30.090-6 m³ i potoku Brydniczy od klm. 4-490 do klm. 5-470 o kubaturze 4.479-9 m³ — razem o kubaturze 34.570-5 m³.

2) most żelazno-betonowy 12-7 m w świetle w klm. 3-6165 Kłodnicy, szluzę betonową z 3 zastawkami żelaznymi po 2-90 m światła, o spiętrzeniu 2-90 m — w klm. 2-559 Kłodnicy, poidło jednostronne, 40 m szerokie w klm. 3-2757 Kłodnicy.

3) 341 m. b. płotków ubezpieczających szkarpy Kłodnicy.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 87.431 K 00 gr., okazuje się przeto oszczędność w kwocie 19.224 K 00 gr. w rubryce robót ziemnych i budowy obiektów wykonanych we własnym zarządzie.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie kierował inżynier-adjunkt krajowego biura melioracyjnego Zygmunt Żarnecki.

b) Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy (sekcję samborską c. k. oddziału leśno-technicznego).

29. Regulacya i zalesienie górnego Łęgu w powiatach kolbuszowskim i nizańskim.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	967 K 42 gr.
II. Roboty regulacyjne	37.365 „ 81 „
III. Konserwacya	2.215 „ 20 „
IV. Zarząd	6.993 „ 76 „
V. Rozmaite	1.841 „ 29 „
Razem	<u>49.383 K 48 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano 7.755 m. budowli faszynowych, 1.014 m. koronek wiklowych oraz zawiklono 23 ha odsypisk.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Józef Pindelski.

30. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	9.041 K 76 gr.
II. Roboty regulacyjne	57.217 „ 38 „
IV. Zalesienia	5.875 „ 25 „
V. Wykupno gruntów	20 „ 00 „
VI. Konserwacya	20.282 „ 46 „
VII. Zarząd	8.222 „ 24 „
VIII. Nieprzewidziane	846 „ 00 „
Razem	<u>101.505 K 09 gr.</u>

Wykazanym wyżej kosztem wykonano korekcyę potoku Rypianki na długości 1.200 metrów zapomocą progów drewnianych i opasek faszynowych, oskałowanie budowli faszynowych na potoku Topolniczance na długości 5.750 metrów, korekcyę progową potoku Dłok na długości 297 m., oskałowanie budowli równoległych faszynowych potoku Jasieniczanki na dług. 2.869 m., budowle zaś faszynowe na dług. 220 m., oskałowanie brzegów Leninki na długości 449 m., ubezpieczenie brzegów Dniestru w Wołczu na długości 230 m., a wreszcie zalesienie żwirowisk.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Karol Duszanek.

31. Zabudowanie potoku Krzemionki.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	432 K 74 gr.
II. Roboty regulacyjne	906 „ 04 „
IV. Roboty dodatkowe	4.055 „ 13 „
V. Wykupno gruntów	15 „ — „
VI. Konserwacya	18.495 „ 83 „
VII. Zarząd	6.606 „ 81 „
VIII. Rozmaite	16.201 „ 88 „
Razem	<u>46.713 K 43 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano z wiosną 1911 r. 7 progów drewnianych i zalesiono żwirowiska. Po przejściu katastrofalnej wielkiej wody w dniu 16 maja odkopano zasypaną korekcyę progową na długości 2 km., którą jednak ponowna powódź w dniu 26 lipca ponownie w znacznej części zażwirowała. Nadto wykonano 2 nowe zapory kamienne, żłób kamienny o pow. 184·5 m², most w debrze C, korekcyę ujścia potoku Pohar do Krzemionki a wreszcie rozszerzono gardła i przedłużono skrzydła 5 zapór, wykonanych w latach poprzednich.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Włodzimierz Szmatera.

32. Zabudowanie debr w Zniesieniu.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. VI. Konserwacya	.	.	.	1.210 K 30 gr.
VII. Zarząd	.	.	.	158 „ 57 „
Razem				<u>1.368 K 87 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano dodatkowy bruk przy przepuszczeniu drogowym, poręczę żelazne, oraz uzupełniono kultury i darnionowanie.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Włodzimierz Szmatera.

33. Zabudowanie potoku Biczyczanki.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	.	.	.	447 K 18 gr.
II. „ regulacyjne	.	.	.	11.013 „ 50 „
III. Objekty	.	.	.	58.303 „ 38 „
IV. Roboty dodatkowe	.	.	.	506 „ 82 „
V. Wykupno gruntów	.	.	.	554 „ 70 „
VII. Zarząd	.	.	.	5.436 „ 13 „
VIII. Rozmaite	.	.	.	3.565 „ 29 „
Razem				<u>79.827 K 00 gr.</u>

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty: progową korekcyę potoków Biczyczanki i Trzetrzewińskiego, 211 m żłobu kamiennego, 15 zapór kamiennych, skarpowanie skarpi i zalesienie stoków.

Budową kierował c. k. komisarz leśnictwa Stanisław Wądrzyk.

34. Zabudowanie potoku Leszcz w Maszkowicach.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 wynoszą, jak następuje:

R. I. Roboty ziemne	.	.	.	47 K 50 gr.
II. „ regulacyjne	.	.	.	10.313 „ 13 „
III. Objekty	.	.	.	10.612 „ 73 „
IV. Roboty dodatkowe	.	.	.	518 „ 84 „
V. Wykupno gruntów	.	.	.	920 „ — „
VII. Zarząd	.	.	.	5.663 „ 81 „
VIII. Nieprzewidziane	.	.	.	369 „ 91 „
Razem				<u>28.445 K 92 gr.</u>

Wykazany wyżej kosztem wykonano korekcyę na wielką wodę na dług. 341 m, żłób kamienny na dług. 80 m, oraz 4 zapory kamienne i 1 gurt o łącznej bryłowatości muru 666·8 m³.

Budową kierował c. k. zarządca lasowy Aleksy Kotys.

35. Zabudowanie potoków Sudoł i Gródek.

Sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszty robót, wykonanych w r. 1911 przedstawiają się następująco:

R. I. Roboty ziemne	.	.	.	8 K 40 gr.
II. Objekty	.	.	.	120 „ — „
IV. Roboty uzupełniające	.	.	.	2.219 „ 48 „
VII. Zarząd	.	.	.	2.213 „ 40 „
Razem				<u>4.561 K 28 gr.</u>

Roboty przy tem zabudowaniu zostały w lecie 1911 r. rozpoczęte i ograniczyły się do robót wstępnych celem odwodnienia usuwisk.

Budową kierował c. k. starszy komisarz leśnictwa Jan Małecki.

c) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

36. Regulacja Dniestru od Rozwadowa do Żurawna.

(C. k. Namiestnictwo nie nadesłało dotychczas sprawozdania z budowy, ani zamknięcia rachunków za r. 1911).

37. Regulacja Soły.

Według sprawozdania c. k. kierownictwa budowy udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 15 maja 1912 r. L. VIII. c. 335/2 prowadzono roboty przy tem przedsiębiorstwie w r. 1911 na siedmiu przestrzeniach Soły równocześnie, a mianowicie:

I. Milówka—Cisiec, II. Cisiec—Cięcina—Radziechowa, III. Brzuśnik, IV. Żywiec—Tresna, V. Hecznarowice—Łęki, VI. Łęki—Oświęcim, VII. Oświęcim—Brozkowice.

Budowę prowadzono we własnym zarządzie i wykonano następujące roboty:

- 1) szereg przekopów i wrzynek o łącznej bryłowatości 7.074 m³;
- 2) 1439·0 mb. tam kamiennych,
502·0 „ narzutów kamiennych,
3209·0 „ tam faszynowych równoległych,
2059·5 „ poprzeczek faszynowych,
88·7 „ poprzeczek z 3 rzędowych płotków wypełnionych kamieniem,
315·0 „ zamknięć faszynowych na starych korytach,
751·0 „ opasek skrzydłowych
683·0 „ obitki faszynowej,
- 3) obsadzono sadzonkami wikliny 23 ha 63 a 22 m²,
- 4) wybudowano most drewniany o dźwigarach żelaznych na Sole w km 44·844 między Żywcem a Zabielem.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. Kierownictwo regulacji Soły na 220.690 K 16 gr. z czego przypada na:

I. koszta budowy	220.197 K 54 gr.
II. „ zarządu	18.244 „ 73 „
III. „ dozoru budowli i kępy funduszu	2.040 „ — „
IV. rozmaite	207 „ 89 „
Razem	<u>220.690 K 16 gr.</u>

38. Łomnica.

Ponieważ c. k. Namiestnictwo dotychczas nie nadesłało sprawozdania z budowy za r. 1911, podaje się tylko rzeczywiste koszta budowy (uiszczenie) przy tem przedsiębiorstwie według zamknięcia rachunków za r. 1911 udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 12. sierpnia 1912 d. l. N. VIII. c. 548/2 koszta te wynoszą 144.602 K 46 gr. z czego przypada:

I. na koszta zarządu	17.958 K 67 gr.
II. koszta utrzymania strażników rzecznych	2.760 „ — „
III. koszta obsadzenia odsypisk	3.016 „ 81 „
IV. koszta utrzymania realności na pomieszczenie c. k. Kierownictwa	2.548 „ 24 „
V. koszta budowy	116.785 „ 14 „
VI. różne wydatki	1.533 „ 60 „
Razem	<u>144.602 K 46 gr.</u>

B) Wykaz

czynności krajowego biura melioracyjnego
za czas od 1. lipca 1910 do 30. czerwca 1911.

Szczegółowy wykaz czynności będzie wyłożony do przeglądu w kancelaryi sejmowej, poniżej zaś przedstawia się sumaryusz tego wykazu:

I. Zdjęcia.

Liczba porząd.		Pość projektów	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km.	ha			
1	Biuro centralne	147	545·5	5768·0	8211·5	4.562·9	712·0
2	Ekspozytura w Krakowie .	29	—	—	—	2.397·5	350·0
3	„ „ Tarnowie	12	26·9	—	—	382·0	—
4	„ „ Rzeszowie	11	—	—	2·0	259·7	31·7
5	„ „ Jarosławiu	8	13·5	630·0	709·0	281·5	—
6	„ „ Stanisławowie	10	—	—	—	411·5	—
	Razem	217	585·9	6398·0	8922·5	8.295·1	1.093·7

Z wykazanych pod 1) projektów przypada 7 na roboty publiczne.

II. Projekty.

Liczba porząd.		Pość projektów	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km.	ha			
1	Biuro centralne	154	385·0	5.366·0	4.741·2	6.316·5	241·2
2	Ekspozytura w Krakowie .	42	—	—	19·6	2.601·9	18·0
3	„ „ Tarnowie	13	28·5	—	36·4	446·6	—
4	„ „ Rzeszowie	15	—	—	—	431·5	51·0
5	„ „ Jarosławiu	17	—	—	643·0	1.153·9	87·4
6	„ „ Stanisławowie	12	2·0	—	3·9	369·9	—
	Razem	253	415·5	5.366·0	5.444·1	11.320·3	397·6

Suma kosztorysowa opracowanych 253 projektów wynosi 28,327.028 K, z czego przypada na publiczne przedsiębiorstwa:

a) Regulacja Worony	5,400.000 K
b) „ Łososiny	3,900.000 „
c) „ Bobrówki	950.000 „
d) Zamknięcie wału Wisły w Chwałowicach	135.000 „
e) Kanalizacja miasta Lwowa	11,000.000 „

III. Roboty wykonane.

(Melioracje prywatne)

Liczba porząd.		Ilość przed- siębiorstw	Regulacja wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
			Długość	Obszar			
			km.	ha	hektarów		
1	Biuro centralne	155	90·4	—	554·5	1.875·8	254·0
2	Ekspozytura w Krakowie	30	10·8	—	250·0	622·0	—
3	„ „ Tarnowie	11	2·5	—	—	259·7	—
4	„ „ Rzeszowie	20	0·8	—	26·0	215·7	—
5	„ „ Jarosławiu	14	46·3	—	18·0	217·7	—
6	„ „ Stanisławowie	10	10·0	—	—	123·2	—
	Razem	240	160·8	—	848·5	3.314·1	254·0

Nadto wykonał Bank melioracyjny na podstawie projektów biura melioracyjnego drenowanie 585·8 ha w 15-tu miejscowościach.

Oprócz tego prowadziło biuro melioracyjne budowę i konserwację przy 39-ciu ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Doświadczenia z uprawą torfowisk.

W r. 1911 prowadzono doświadczenia z kulturą torfowisk w następujących miejscowościach:

1. w Połonicznej, 2. w Hucie połonicznej, 3. w Czanyżu, 4. w Dmytrowie, 4. w Tetewczycach, 6. w Tuszymie, 7. w Woli Chorzelowskiej, 8. w Rudnie, 9. w Siedliskach, 10. w Juśkowicach, w Kętach i w Ciszkach, 11. w Jaryczowie.

Rok 1911 był jak wiadomo, dla rolnictwa bardzo niekorzystnym ze względów klimatycznych. Po późnej i chłodnej wiosnie nastąpiła niemal odrazu gwałtowna zmiana na gorącą i suchą porę roku, co odbiło się fatalnie na paszy łąkowej i pastwiskowej. Jeszcze większą klęskę spowodowały wczesne jesienne przymrozki, które zniszczyły wielką część okopowych, mianowicie kartofli. Te stosunki klimatyczne wpłynęły niekorzystnie także na kulturę torfów, chociaż o ile odwodnienie i nawodnienie było trafnie obmyślane, zapobiegano klęsce posuchy i osiągnano średnie zbiory siana. W tem właśnie leży nadzwyczaj dodatnia strona uprawy gruntów torfowych, że melioracja

ich pozwala w tani i łatwy sposób regulować wilgotność zapomocą szluz spiętrzających.

W r. 1911 przykładem tego były w szczególności łąki w perymetrze bagien Rzemieńskich i pole doświadczalne w Siedliskach w dorzeczu Raty.

1. Pole torfowe w Połonicznej

(powiat Kamionka Strumiłowa).

Jak z poprzednich sprawozdań wiadomo, celem odwodnienia pola torfowego wykonano tu drenowanie zamiast rowów otwartych. Obserwacje nad działaniem drenowania, dały zadowalające wyniki i zachęciły do zaprojektowania drenowania przy melioracji pastwiska gminnego w Dmytrowie w perymetrze tych samych bagien co Połoniczna, gdzie glebę stanowi dość głęboki, bo do 4 m. dochodzący pokład torfowy.

Rok 1911 był ostatnim rokiem, w którym właściciel Paweł Semczyszyn miał zapewnioną subwencję państwową i krajową po 500 K rocznie.

Stosownie zatem do programu, obsiano całe pole specjalną mieszanką traw na łąkę stałą, na jednej połowie pod ochroną owsa i żyta, na drugiej bez ochrony. Ilość sztucznych nawozów wynosiła na 1 morg 7 q kainitu kałuskiego i 2 q mączki Thomasa 18%.

W czasie jesiennej lustracji przekonano się, że najkorzystniej przedstawiała się darń łąkowa tam, gdzie jako ochronną rośliną było żyto jare, którego wysiano 40 kg. na 1 morg. Mniej korzystnie wyglądała łąka z owsem, który zanadto wybujał i był zagęsto zasiany, a najgorzej wypadła łąka bez ochrony, prawdopodobnie wskutek posuchy, która przyczyniła się do zachwaszczenia pola.

W ciągu 3 letnich prób rozszerzył sobie Paweł Semczyszyn kulturę torfową znacznie poza granicą pola doświadczalnego i obejmuje ona obecnie powierzchnię około 4 morgów.

W tej samej gminie istniały jeszcze próbne pola torfowe należące: a) do miejscowego kierownika szkoły ludowej Jana Majki i 3 włościan mianowicie: b) Kiryła Prytuły, c) Nicefa Kuszyńskiego i d) Jana Semczyszyna. Pomoc kraju ograniczała się tylko do subwencji w wysokości 250 K, którą zużyto tylko na zakupno sztucznych nawozów, przyczem włościanie ci musieli się zastosować ściśle do wskazówek kierującego doświadczeniami fachowego inżyniera dla kultury torfów.

Tak nauczyciel ludowy, jak i wspomniani trzej włościanie mając przykład na polu wzorowym Pawła Semczyszyna, uprawili stosunkowo znaczne przestrzenie gruntów torfowych, nie szcędząc kosztów na wykonanie rowów odwodniających i na staranną mechaniczną uprawę.

Powierzchnie tych pól wynosiły w r. 1911 ad a) $1\frac{3}{4}$ morgów, ad b) około 7 morgów, ad c) 4 morgi, ad d) 5 morgów. Są one różneczone w różnych stronach gruntów włościańskich, stanowiąc zachęcające przykłady dla innych właścicieli. To też kultura tamtejszych nieużytków robi z roku na rok coraz większe postępy.

2. Pole doświadczalne w Hucie połonicznej

(powiat Kamionka Strumiłowa).

Na polu doświadczalnym w Hucie połonicznej prowadzono w r. 1911 doświadczenia głównie w kierunku działania sztucznych nawo-

zów pod względem ich ilości i jakości w różnych kombinacjach i na różnych roślinach uprawnych.

Pole to o powierzchni 2 morgów podzielone było na 16 poletek. Zestawienie wszystkich wyników z doświadczeń zajęłoby zbyt wiele miejsca, dlatego zauważa się, co najważniejsze, że działanie wapna azotowego zawiodło oczekiwania, bo wpływ jego był mało widoczny tak na jakości jak ilości plonów. Natomiast stwierdzono to, co już wcześniej zauważono i wypróbowano na kulturach dworskich J.E. Stanisława hr. Badeniego w Czanyżu, że dla uprawy tamtejszych najważniejszym nawozem jest kainit i że przy odpowiedniej dawce tlenku potasowego wykluczona jest potrzeba używania kwasu fosforowego bądź to w formie mączki Thomasa, bądź superfosfatu.

Wyjątkowe to zjawisko o wielkiej doniosłości dla rentowności kultury torfowej — występujące zresztą w kraju naszym dość często, musi być jeszcze dokładniej zbadane i doświadczeniami sprawdzone.

3. Pole torfowe w Czanyżu

(powiat Kamionka Strumiłowa).

W Czanyżu uwzględniano przede wszystkim potrzeby gospodarstwa włościańskiego, licząc się w zupełności z żądaniami właściciela, który jak to już w poprzednim sprawozdaniu zaznaczono, zamierza osiedlić się na torfach. Dlatego na r. 1911 znawożono część torfowiska obornikiem, a rezultaty w zbiorach osiągnięte na tej części były znacznie lepsze, aniżeli tam gdzie używano sztucznych nawozów. Pole to jednak odznacza się pokładem torfu bardzo źle rozłożonego, gąbczastego, dlatego ulega łatwo wpływom klimatycznym. Nadto właściciel nie otrzymawszy na czas subwencji nie zakupił sztucznych nawozów w dostatecznej ilości i zamiast wysiać na 1 morg 7 q kainitu i 2 q mączki Thomasa, wysiał tylko 5 q kainitu i 2 q mączki Thomasa.

Mimo tego buraki dały zbiór około 150 q, a kartofle około 80 q z 1 morga.

Owies na oborniku dość piękny dał 7—8 q ziarna, natomiast na sztucznych nawozach lichy tak w ziarnie jak i w słomie. Próba z jęczmieniem i pszenicą zawiodła. Natomiast wbrew przypuszczeniom doskonale udało się ozime żyto, którego zebrano z 1 morgi 7·5 q ziarna co prawda drobnego, nieszczegółnej jakości i około 11 q słomy. Na bagnach Czanyżkich ozime żyto znajduje coraz większe zastosowanie tak u włościan, jak i na obszarze dworskim. I w tej okolicy kultura torfów robi szybkie postępy, przyczyniając się do podniesienia ekonomicznego włościańskiej ludności. Sam obszar dworski w Czanyżu ma dziś pod pługiem około 250 morgów torfowiska.

4. Pole torfowe w Dmytrowie

(powiat Kamionka strumiłowa).

W Dmytrowie robiono pierwsze próby z uprawą torfów i dlatego tu zauważyć się daje największe zainteresowanie i największe obszary włościańskich nieużytków znajdują się w kulturze. Kultura osuszonych bagien stała się tu już potrzebą i znalazła zupełne uznanie u włościan, czego dowodem, że zdecydowano się odrazu na założenie sztucznego pastwiska na torfach gminnych, którego melioracya jest właśnie w toku.

Pole Tymka Melnyka w r. 1911 zostało obsiane trawami na powierzchni $\frac{3}{4}$ morga, $\frac{1}{4}$ morga zaś zostawiono na uprawę jarzyn. Nadto osobno 1 morg jeszcze w r. 1910 przebronowano i podsiano

mieszaną traw. Normalna dawka sztucznych nawozów wynosiła na 1 morg 6 q kainitu Kałuskiego i 2 q mączki Thomasa 18—20%. Zbiór siana na łące przygotowanej przedplonami wynosił w pierwszym roku 22 q, na łące zaś podsiewanej 13·6 q siana. Z 1 morgu dla zbioru jarzyn nie otrzymano potrzebnych dat.

5. Pole doświadczalne w Tetewczycach

(powiat Kamionka Strumiłowa).

Ponieważ po odwodnieniu torf na polu doświadczalnym przedstawiał się zbyt niekorzystnie, ze względu na fizykalne własności, przeto polecono kierownikowi stacyi wysadzić okopowe, mianowicie kartofle i buraki pastewne, a na małej części wysiać mieszankę na paszę z owsa i wyki.

Nawozów wysiano 7 q kainitu i 2 q mączki Thomasa na 1 morg.

Zbiory wypadły dość lichy, bo zebrano kartofli: sinych olbrzymów 92·7 q, imperatorów 72 q, topazów 61·5 q, miejscowych bez nazwy 86·5 q, buraków (mamuty i ekendorfskie) 121 q i 107 q.

W jesieni po przeoraniu całego pola zarządzono doświadczenia nawozowe z saletrą chilijską, z wapnem azotowym, z kwasem fosforowym i kainitem.

Nawozy te zostały na czas zakupione i wysiane dość starannie. Wyniki poda się w następnym sprawozdaniu.

Torfy tetewczyckie należą do kompleksu bagien stojanowskich, których osuszenie wykonano jeszcze w latach 1895—1897. Mimo więc że od tego czasu mija już 15 lat i mimo że na zakładanych tu polach doświadczalnych otrzymywano dość dobre i zachęcające wyniki, to jednak kultura torfów nie postępuje tu należyście a zamiast postępów daje się zauważyć zastój i słyszy się coraz częściej narzekania na torfy, których uprawa zawodzi i nie daje spodziewanych korzyści.

Powodem tego jest brak opieki ze strony spółki wodnej nad wykonaniem robotami. Dlatego należyta konserwacja, pogłębienie istniejących rowów i powiększenie sieci rowów jest nagłą potrzebą, inaczej wszystkie starania i usiłowania wzięcia pod uprawę tych nieużytków zejść na marne.

6. Pole torfowe w Tuszynie

(powiat Mielec).

Na polu Franciszka Strojnowskiego w Tuszynie najlepsze wyniki osiągnięto w r. 1911 z uprawy buraków pastewnych. Zbiór ich przy nawożeniu na 1 morg 8 q kainitu i 2 q mączki Thomasa wynosił: Mamutów 227 q, Vauriac 279·5 q, Ekendorfskich 198 q.

Wysadzono 4 gatunki kartofli zakupionych u Dołkowskiego mianowicie: Klejnoty, Gracya, Bohun i własne domorodne.

Średni zbiór wynosił 150 q z 1 morga. Dojrzały one wcześniej i zebrane zostały przed jesiennymi mrozami.

Nowe gatunki kartofli znachodziły popyt u włościan na nasienie na r. 1912 i w ten sposób stacya ta przyczyniła się do ich rozpowszechnienia.

Zbiór owsa dał około 13 q pięknego ziarna. Mieszankę wyki, owsa i grochu zebrano na zieloną paszę.

Na rok 1912 zarządzono dalszą uprawę przedplonów i dopiero w r. 1913 obsieje się całe pole mieszanką traw na łąkę stałą.

7. Pole doświadczalne w Chorzelowie

(powiat Mielec).

W r. 1911 rozplantowano na polu doświadczalnym ziemię wykopaną z rowów odwodniających i przeorano całą powierzchnię torfowiska pługami hohenheimskimi, które właściciel miał w posiadaniu. Pługi te okazały się praktyczne, chociaż orka nastęczała nie małe trudności z powodu korzeni i pni drzewnych znajdujących się w górnych warstwach torfu. Pnie te musiano z gruntu dobywać i usuwać. W późnej jesieni, bo w listopadzie wysiano sztuczne nawozy w ilościach 12 q kainitu i 3 q mączki Tomasa na 1 ha. Całe pole obejmujące 21 morgów przeznaczono w pierwszym roku na okopowe t. j. buraki i kartofle, a w małej części na owies i zieloną mieszankę. Uprawa tych nieużytków wywołała w okolicy, w szczególności u właścicieli obszarów dworskich żywe zainteresowanie i pole doświadczalne było przedmiotem wycieczki i zwiedzenia przez mieleckie i tarnobrzesckie Koło ziemian. Niezależnie od tego, zarządzono w innej stronie torfowiska »pod lasem«, próbę na kilku morgach z bronowaniem łąki i podsiewem mieszanki traw, przy użyciu sztucznych nawozów w tym samym stosunku co poprzednio.

I ta część robót została starannie wykonaną jak pierwsza, o czym miano sposobność przekonać się w czasie wiosennej lustracji 1912 r. Zasiwy zeszyły bardzo pięknie zapowiadając dobre zbiory, o czym przedłoży się sprawozdanie w następnym roku.

8. Pole doświadczalne w Rudnie

(powiat Rzeszów).

Prowadzone doświadczenia w Rudnie mają na celu stworzenie na torfach jak najszybszym sposobem dobrych łąk, gdyż podstawą gospodarki tamtejszej jest hodowla mlecznego bydła. Dlatego w programie doświadczeń wykluczono przeorywanie łąki i uprawę przedplonów i wzięto się od razu do bronowania, podsiewu traw szlachečných i nawożenia tak sztucznymi mineralnymi nawozami, jak i kompostami.

Największą jednak wagę kładzie się tam na odwodnienie, które przedstawia nie małe trudności. Część bowiem stacyi wybrano na miejscu, gdzie prowadzono eksploatację torfu, i gdzie około 15 metrową warstwę zebrano i przerobiono na materiał opałowy. Drugą część wybrano na folwarku Rudna mała na torfach odznaczających się bardzo płytką warstwą torfu na podłożu lichego żelazistego piasku. Tak w jednym, jak i w drugim wypadku znaczne koszty pochłonęły roboty plantacyjne, gdyż chodziło o wyrównanie dołów, starych rowów i pagórków. Najpiękniejsze rezultaty osiągnięto tam, gdzie użyto kompostu, niemniej jednak dobrze wyglądały łąki na sztucznych nawozach.

W Rudnie małej dla zdarcia mechów i starej darni robiono doświadczenia z użyciem bron, mianowicie łańcuchowej i Laackiego brony łąkowej »Aurasa« i skaryfikatora łąkowego. O łąkach w Rudnie małej da się coś pewnego powiedzieć dopiero w następnym roku, kiedy uskuteczni się podsiew i rozsypie się zwiększoną dawkę sztucznych nawozów, mianowicie 8 q kajnitu i 2 q mączki Thomasa na 1 morg.

9. Pole doświadczalne w Siedliskach

(powiat Rawa ruska).

Po wykończeniu rowów w r. 1910 i rozplantowaniu wykopu na próbnym działkach doświadczalnych, zarządzono jeszcze w jesieni tegoż roku bronowanie, do czego zakupiono bronę »Laackego«. Ponieważ nawozów nie było w zapasie, przeto rozsypano takowe dopiero z wiosną 1911 r. i ponownie pole zbronowano. Niestety brona okazała się za lekką i za mało efektowną. Tylko jedną działkę przeorano, przeznaczając ją na uprawę przedplonu mianowicie: buraków, kartofli i owsa.

Opierając się na analizie chemicznej torfu użyto do nawozu tylko kainitu i mączkę Thomasa, układając różny stosunek tychże mianowicie jak 5 : 1, 6 : 2 i 8 : 3 na 1 morg.

Do podsiewu ułożono specjalną mieszankę traw zastosowaną do pierwotnej flory łąkowej.

Zbiory jednak siana nietylko na polach doświadczalnych, ale w ogóle na całej meliorowanej łące wypadły w pierwszym roku tak mizernie, że wywołały u właściciela obawę, jakoby torfy zostały przesuszone.

Było to jednak naturalne i konieczne następstwo robót melioracyjnych t. j. obumarcie pierwotnej kwaśnej vegetacji, które tem gwałtowniej nastąpiło, że warunki klimatyczne, jak to na wstępie podniesiono, były w ubiegłym roku dla łąk jak najniepomyślniejsze. Ale już w jesieni zauważyć się dała zmiana na lepsze a w szczególności działy wzięte pod doświadczenia dały potraw znacznie obfitszy, niż przeciętny zbiór siana w latach poprzednich.

Doświadczenia zostały bez zmiany powtórzone w roku 1912, a nawozy stosownie do instrukcyi wysiane w późnej jesieni. Na polach doświadczalnych podsiewanych zmieniła się flora traw tak widocznie, a ilość siana tak obfitą, że na bieżący rok polecił właściciel całą łąkę o powierzchni około 100 morgów znawozić kainitem i mączką Thomasa w stosunku jak 5 : 1.

Chociaż w danym wypadku cel stacyi doświadczalnej został już w drugim roku istnienia osiągnięty, to jednak dopiero po trzech latach da się zestawić obliczenie rentowności kultury torfowej.

10. Pole wzorowe w Juśkowicach, Kontach i Ciszkach

(powiat Złoczów).

Tak samo jak w r. 1910 udzielił Wydział krajowy w r. 1911 3 włościanom w gminach Konty, Juśkowice i Ciszki w perymetrze bagien Oleskich zapomogę w wysokości 200 koron każdemu, z zastrzeżeniem, że zastosują się do ustnych wskazówek i wykonają wzorowo uprawę swoich gruntów torfowych, przyczem przyznana zapomoga miała być użytą na zakupno sztucznych nawozów i ewentualnie szlachetniejsze odmiany nasion uprawnych roślin gospodarczych. W ten sposób umożliwiono włościanom prowadzenie uprawy na większych obszarach gruntów torfowych. Ze sprawozdań miejscowych kierowników, którymi w tych trzech gminach byli miejscowi proboszczowie, okazuje się, że uprawa torfów przyniosła włościanom znaczne korzyści. N. p. Michał Diaków w Kontach podaje, że z uprawy 1·5 morgów bagna, miał następujące zbiory:

1)	z $\frac{1}{4}$ morga łąki trzykośnej siana	40 q á 3 K	wartości	120 K
2)	z $\frac{1}{4}$ morga żyta	2·7 q á 15 K	.	40 „
3)	z $\frac{1}{4}$ morga buraków	121 q á 2 K	.	242 „
4)	z $\frac{1}{8}$ morga kartofli »Gracia«	22 q á 3 K	.	66 „
5)	z $\frac{1}{8}$ morga kartofli »sine«	19 q á 2·5 K	.	47 „ 50 gr.
Razem z 1 morga				515 K 50 gr.

Odliczając:

Robociznę przy sianie	15 K
„ „ burakach	
i kartoflach	17 „
Nasienie kartofli	6 „
„ buraków	10 „
	48 K
Zostaje	467 K 50 gr.

Na bagnach Oleskich są widoczne zaniedbania w utrzymywaniu rowów przez spółkę wodną, co niekorzystnie wpływa na użytkowanie tych gruntów. Tak samo i tu okazuje się potrzeba dalszych robót odwodniających, czem zająć się winien Wydział Spółki wodnej. W r. 1911 zauważyć można znaczny postęp w rozwoju kultur torfowych w gminie Olesko, na tej części tamtejszych bagien, na których w r. 1910 wykonano rów osuszający około 1·5 km długości. Nie mniej około 100 morgów uprawiono już w gminie Chwatów, gdzie dzięki istniejącemu tam w latach 1899—1903 polu doświadczałemu nauczono się cenić grunta tego rodzaju i racjonalnie na nich gospodarować.

11. Pole doświadczalne w Jaryczowie

(powiat Lwów).

W latach 1911 i 1912 starania około założenia pola doświadczalnego pozostały bez rezultatu, tak że Wydział krajowy widział się zmuszonym uchwaloną na ten cel subwencją przeznaczyć na inne pole, które założone zostanie w bieżącym roku.

Melioracya
gminnych
pastwisk

Z funduszu 5 milionów koron utworzonego ustawą z 30. grudnia 1009. Dz. p. p. Nr. 222 na popieranie chowu bydła i na podniesienie stanu bydła w ciągu lat dziewięciu od r. 1910 do 1918 przypadała na Galicyę w stosunku do ilości sztuk bydła rogatego (według spisu z r. 1900 sztuk 2,718.166) kwota 1,428.933 K 56 gr., z której po myśli sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego z 14. lutego 1910 l. s. 6.084 i wniosków Wydziału krajowego przeznaczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 17. września 1910 l. 36.501 na razie na r. 1910 450.000 K na melioracyę łąk i pastwisk.

Celem przygotowania tej akcyi rozesłał Wydział krajowy już okólnikiem z 18. marca 1910 l. 28.572 do wszystkich Wydziałów powiatowych kwestyonarz dla zebrania dat co do powierzchni pastwisk gminnych wymagających melioracyi i wezwał Wydziały powiatowe do przedłożenia uchwał rad gminnych, które życzą sobie przeprowadzenia melioracyi na koszt państwowej dotacyi hodowlanej. W uchwałach tych mają się zobowiązać gminy:

1) przeprowadzić podział pastwiska na 4 lub 5 części, działki te ogrodzić i kolejno wypasać;

2) wykluczyć pasienie świń i drobiu na zmeliorowanym pastwisku, względnie urządzić w tym celu osobną działkę;

3) dostarczyć własnym kosztem sił pociagowych i roboczych do mechanicznej uprawy (orania, bronowania i walcowania), tudzież nawożenia i obsiewu pastwiska;

4) zmeliorowane pastwiska odpowiednio pielęgnować (utrzymać) własnym kosztem.

Ponieważ powierzchnia pastwisk i łąk w Galicyi wynosi 750.337 hektarów, czyli 1,303.880 morgów z czego tylko 116.760 ha przypada na własność tabularną, zwrócił Wydział krajowy uwagę Wydziałów powiatowych, że tylko wyjątkowo mogą być meliorowane na koszt państwowej dotacyi pastwiska w tych gminach, w których widoczny jest postęp gospodarczy i które dają rękojmię odpowiedniego zużytkowania i konserwowania robót melioracyjnych.

Na podstawie zebranych dat i przedłożonych uchwał rad gminnych zarządził Wydział krajowy w r. 1910 zdjęcia niwelacyjne i badania agronomiczne pastwisk i łąk w 9 gminach i przedłożył odezwę z 17. października 1910 l. 118.286 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa szczegółowe wnioski c. k. Ministerstwu rolnictwa co do sposobu przeprowadzenia robót przez biuro melioracyjne, a ze względu na potrzebę fachowej kontroli uprawy pastwisk zaproponował w myśl uchwały komisji krajowej dla spraw rolniczych ustanowienie trzech agronomów w IX. klasie rangi i pokrycie ich poborów wraz z dyetami i kosztami podróży z funduszu utworzonego powołaną ustawą.

Reskryptem z 13. lutego 1911 l. 1.941/A.O. ex 1910 uznało c. k. Ministerstwo rolnictwa zaprojektowany przez Wydział krajowy program za zupełnie odpowiedni i zgodziło się na przeprowadzenie melioracyi i uprawy pastwisk gminnych jako obiektów wzorowych i demonstracyjnych, jako też na przeprowadzenie robót przez Wydział krajowy i ustanowienie trzech inspektorów melioracyi łąk i pastwisk. Oprócz przedłożenia uchwał rad gminnych zażądało jednak c. k. Ministerstwo rolnictwa celem zapewnienia trwałego skutku melioracyi przeprowadzenia postępowania regulacyjnego przez władze agrarne po myśli § 2. ustępu 3. ustawy działowo-regulacyjnej z dnia 9. grudnia 1899. Dz. u. kraj. Nr. 20 ex 1900, przyczem zwróciło Ministerstwo uwagę, że gdyby prowokacya do przeprowadzenia postępowania regulacyjnego nie wyszła od gminy, może to nastąpić po myśli § 55. ustawy działowo-regulacyjnej z urzędu, jeżeli polityczna władza krajowa uzna regulacyę za potrzebną w interesie publicznym. Obok wzorowych melioracyj pastwisk uważa jednak c. k. Ministerstwo rolnictwa za konieczne kontynuowanie akcji zainicyowanej reskryptem z dnia 5. marca 1908 l. 202/A.O. w sprawie regulacyi praw wspólnego użytkowania i zarządu pastwisk gminnych przez władze agrarne, które mają się odnosić do Wydziału krajowego o sporządzenie projektów melioracyi i uprawy. Na te melioracye udzielać będzie c. k. Ministerstwo rolnictwa zasiłków 50 do 60% rzeczywistych kosztów z kwoty przypadającej na Galicyę.

Co się tyczy zakresu działania inspektorów łąk i pastwisk orzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa, że organa te mają nie tylko nadzorować uprawę pastwisk pod względem agronomicznym, lecz także fungować jako nauczyciele wędrowni, dla propagowania tej akcji odbywać kursa o melioracyi łąk i pastwisk i przysposabiać odpowiednich dozorców łąkowych. Dotychczas przedłożył Wydział krajowy c. k. Ministerstwu rolnictwa następujące opracowane projekty melioracyi pastwisk gminnych:

a) w r. 1911:

1) w P a r c h a c z u (pow. Sokal).

Projekt obejmuje osuszenie rowami, ogrodzenie drutem koleczastym i żywopłotem, tudzież uprawę 370 morgów pastwiska gminnego, z którego ma być utworzoną łąka na powierzchni 71·9 morgów, a na powierzchni 298·2 morgów pastwisko podzielone na 4 części.

Koszta osuszenia wynoszą 37.500 K, ogrodzenia 17.091 K 12 gr., zakupno narzędzi rolniczych, nawozów i nasion 98.908 K 88 gr., razem **153.500 K**, które mają być pokryte z dotacji państwowej. Nadwyżkę dochodów po przeprowadzeniu melioracji obliczono na 119 K 30 gr. rocznie z 1 morgi (wobec wkładu 415 K).

Zapomoga państwowa została już przyznana przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, a roboty, które mają być wykonane w 4 latach (1911 do 1914), zostały w r. 1911 zarządzone.

2) w Besku (pow. Sanok).

Projekt obejmuje drenowanie i znawożenie 440 morgów łąk i pastwisk kosztem 74.802 K, którym to wkładem zostanie podwyższony roczny dochód o 42.195 K.

Dla upewnienia konserwacji została zawiązana spółka wodna. Zasiłek państwowy płatny w 2 ratach rocznych został przyznany i roboty zarządzono w r. 1912.

3) w Dmytrowie (pow. Kamionka strumiłowa).

Projekt przewiduje drenowanie, podział na 5 części i uprawę 289 morgów pastwiska torfowego kosztem 139.200 K, z czego przypada na drenowanie 54.300 K, ogrodzenie 16.800 K, a na zakupno narzędzi rolniczych, nawozów i nasion 68.100 K. Podwyższenie dochodu rocznego z 1 morga oceniono na 185 K (wobec wkładu 481 K 83 gr.). Ponieważ jednak dla zapewnienia tego dochodu pastwisko musi być corocznie nawożone kaimitem (6 q na morg) i tomaszyną (2 q na morg) kosztem 47 K 50 gr. na 1 morg, zatem czysty zysk z przeprowadzonej melioracji wyniesie 89 K 32 gr. z 1 morga.

Zasiłek państwowy został przyznany, a roboty które mają być wykonane w 3 latach (1911 do 1913), zarządzono w r. 1911.

4) w Starym Samborze.

Projekt obejmuje podział, ogrodzenie, znawożenie i obsiew trawami 101 morgów (58·33 ha) pastwiska gminnego kosztem 17.300 K. Nadwyżkę rocznego dochodu z 1 ha obliczono na 130 K (wobec wkładu 296 K). Zapomoga państwowa została przyznana, lecz roboty, które mają być wykonane w 2 latach, nie zostały zarządzone, gdyż gmina wydzierżawiła część pastwiska c. i k. komendzie korpuśnej w Przemysłu pod strzelnicę wojskową do 31. sierpnia 1913.

5) w Dolinie (pow. Dolina).

Projekt obejmuje drenowanie, podział, znawożenie i obsiew 4 pastwisk o powierzchni 580 morgów (335 ha) kosztem 218.900 K, z czego przypada 82.672 K 47 gr. Do kosztów drenowania przyczynia się gmina datkiem 25% w kwocie 20.668 K 12 gr.

Podwyższenie rocznego dochodu z 1 ha obliczono na 220 K do 480 K (wobec wkładu 653 K 43 gr.).

Zasiłek państwowy w kwocie 198.23 K został przyznany, a roboty, które mają być wykonane w latach 7, rozpoczęto w r. 1912.

6) we Wyciążach (pow. Kraków).

Projekt obejmuje osuszenie, podział i znawożenie (bez obsiewu) 59 morgów (34 ha) pastwiska o glebie urodzajnej kosztem 13.840 K.

Zasiłek państwowy pokrywający całe koszty melioracji został przyznany, a roboty zarządzone mają być w ciągu r. 1912 wykonane.

Dotychczasowy dochód roczny z 1 ha oceniono na 250 K, po meliorowaniu na 375 K, tak iż nadwyżka dochodu rocznego z 1 ha wyniesie 125 K czyli 30% wkładu (407 K na 1 ha).

7) we Wierzchosławicach (pow. Tarnów).

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział i uprawę 66 morgów (38 ha) pastwiska o piaskowej glebie kosztem 38.600 K. Oczekiwane podwyższenie rocznego dochodu z 1 ha wynosi 297 K wobec 1.000 K jednorazowego wkładu. Zasiłek państwowy został przyznany, roboty jednak, które mają być wykonane w 6 latach, mogą być zarządzane dopiero po wykonaniu kanału ulgi od Wojnicza do potoku Kisieliny w myśl przedłożonego Wys. Sejmowi projektu ustawy.

b) w r. 1912:

8) w Sokolnikach (pow. Tarnobrzeg).

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział z ogrodzeniem i uprawą 283·5 morgów (164·3 ha) pastwiska kosztem 115.000 K.

Spodziewane podwyższenie rocznego dochodu oceniono na 48.400 K.

Zasiłek państwowy został przyznany, a roboty, które mają być wykonane w 3 latach, zarządzono w r. 1912.

9. w gminie Josefsdorf (pow. Mielec).

Projekt obejmuje osuszenie rowami i zwilżenie, tudzież uprawę 104 morgów (60 ha) pastwiska gminnego kosztem 56.000 K.

Spodziewane podwyższenie rocznego dochodu wyniesie 21.972 K 80 gr., tak iż włożony kapitał zwróci się w 3 latach.

Zasiłek państwowy został przyznany, a roboty, które mają być rozłożone na 3 lata, zostały zarządzane w r. 1912.

10) w Wólce mędrzechowskiej (pow. Dąbrowa).

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział z ogrodzeniem i uprawą 190 morgów pastwiska gminnego kosztem 120.000 K.

Spodziewane podwyższenie rocznego dochodu wynosi 17.978 K, czyli 16% wkładu.

Projekt przedłożono c. k. Ministerstwu rolnictwa, lecz zasiłek państwowy nie został jeszcze przyznany. Roboty mają być wykonane w 8 latach.

11) w Kupiczwoli (pow. Żółkiew).

Projekt obejmuje osuszenie i zwilżanie, podział z ogrodzeniem i uprawą 720 morgów (420 ha) pastwisk i łąk kosztem 236.574 K.

Spodziewane podwyższenie rocznego dochodu z 1 morga oceniono na 105 K w obec wkładu 337 K. Roboty mają być wykonane w latach 5, lecz zasiłek państwowy nie został jeszcze przyznany.

12) w Niemstowie (pow. Cieszanów).

Projekt obejmuje osuszenie rowami, podział z ogrodzeniem i uprawą 219 morgów pastwiska gminnego kosztem 96.300 K.

Spodziewane podwyższenie dochodu rocznego z 1 morga oceniono na 116 K do 128 K (wobec wkładu 444 K). Roboty mają być wykonane w 4 latach. Zasiłek państwowy nie został jeszcze przyznany.

13) w Skawinie (pow. autonomiczny Wieliczka, starostwo Podgórze).

Projekt obejmuje osuszenie 13·32 ha łąki o mineralnej glebie, tudzież osuszenie, podział z ogrodzeniem i uprawą 45·52 ha pastwiska torfowego, razem 58·84 ha, czyli 102 morgów kosztem 59.000 K, z czego gmina pokrywa 25% w kwocie 14.750 K, na państwową zaś dotację przypada 44.250 K.

Podwyższenie rocznego dochodu z łąki oceniono na 3.023 K, z pastwiska zaś na 8.603 K, razem 11.626 K, co odpowiada 19·7% włożonego kapitału.

Roboty mają być wykonane w 4 latach od r. 1913 do 1916. Zasiłek państwowy nie został jeszcze przyznany.

14) w Strzelcach wielkich (pow. Brzesko).

Projekt obejmuje drenowanie, podział z ogrodzeniem i uprawą 157 morgów pastwiska gminnego kosztem 96.000 K (611 K 46 gr. na 1 morg).

Podwyższenie rocznego dochodu oceniono na 16.530 K, czyli 17·2% włożonego kapitału.

Roboty mają być wykonane w 8 latach. Zasiłek państwowy nie został jeszcze przyznany.

15) w Czukwi (pow. Sambor).

Projekt obejmuje osuszenie, podział z ogrodzeniem i uprawą 430 morgów pastwiska gminnego kosztem 174.550 K (405 K na 1 morg).

Spodziewane podwyższenie rocznego dochodu z 1 morga oceniono na 130 do 136 K. Roboty mają być wykonane w 4 latach. Zasiłek państwowy nie został jeszcze przyznany.

16) w Mikołajowie nad Dniestrem (pow. Żydaczów).

Projekt obejmuje meliorację 149 morgów pastwiska gminnego kosztem 57.750 K (387 K 50 gr. na 1 morg).

Podwyższenie dochodu rocznego z 1 morga oceniono na 112 do 192 K.

Zasiłek państwowy nie został jeszcze przyznany.

Odezwą w d. 1. sierpnia 1912 l. 111.329 wystosowaną do c. k. Namiestnictwa zgodził się Wydział krajowy na pokrycie z dotacji państwowej kosztów melioracji:

17) pastwiska gminnego w Wyszatycach (pow. Przemyśl) o powierzchni 387 morgów (223 ha), która to melioracja ma być przeprowadzoną w związku z komasacją gruntów.

Projekt opracowany przez c. k. miejscową komisję agrarną preliminuje koszta na 150.500 K, podwyższenie zaś rocznego dochodu z 1 ha o 568 K (wobec wkładu 674 K 90 gr.).

W ciągu r. 1912 przedłoży jeszcze Wydział krajowy c. k. Ministerstwu rolnictwa następujące projekty melioracji pastwisk gminnych opracowane przez kraj. biuro melioracyjne.

18) w Lityni (pow. Drohobycz), o powierzchni 650 morgów (374 ha) kosztem 260.865 K.

19) w Synowódzku wyżnem (pow. auton. Stryj, starostwo Skole) o powierzchni 377 morgów kosztem 136.474 K.

20) w Jaworowie o powierzchni 418·5 morg. kosztem 162·383 K.

21) w Czeluśnicy (pow. Jasło) o powierzchni 63 morgów kosztem 35.000 K.

22) we Wielowśi (pow. Tarnobrzeg) o powierzchni 178 morgów kosztem 77.000 K.

23) w Jaślanach (pow. Mielec) o powierzchni 225 morgów kosztem 68.320 K (podwyższenie rocznego dochodu oceniono na 64.325 K).

W roku bieżącym zarządził Wydział krajowy zdjęcia i badania agronomiczne pastwisk w następujących gminach:

24) w Kałuszu (pow. Kałusz) 1.092 morgów;

25) w Małczycach (pow. Gródek Jagielloński) 381 morgów;

26) w Nowosielcach (pow. Bóbrka) 200 morgów;

27) w Leżachowie (pow. Jarosław) 750 morgów;

28) w Kulczycach szlacheckich (pow. Sambor) 600 morgów;

29) w Podolszu (pow. Wadowice) 200 morgów;

30) w Kolbuszowoy 112 morgów;

31) w Stanisławicach (pow. Bochnia) 65 morgów;

32) w Zakopanem (Kałatówka) 500 morgów;

33) w Uściu solnem (pow. Bochnia) 290 morgów;

Wreszcie znajduje się w opracowaniu projekt melioracyi państwiska gminnego;

34) w Rzęśny polskiej (pow. Lwów) o powierzchni 600 morgów.

Celem obsadzenia posad trzech inspektorów łąk i pastwisk rozpisał Wydział krajowy konkurs, a z pomiędzy 24 kandydatów zaproponował c. k. Ministerstwu rolnictwa (odezwą z 10. października 1911 l. 49.879) powołanie do tej funkcji:

1) Maryana Bosakowskiego, który ukończył w r. 1906 akademię rolniczą w Wiedniu i odbył praktykę gospodarczą w Czechach, dobrach Żywieckich, Tarnowskich, w Hadynkowcach i Mikuliczynie;

2) Izydora Kuzyka, praktykanta w dobrach arcybiskupich na Morawie, który ukończył studyum rolnicze na wszechnicy Jagiellońskiej i był nauczycielem rolnictwa w towarzystwie »Proświta«;

3) Klemensa Majewskiego, właściciela folwarku w Jaworowie, który ukończył w r. 1895 wyższą szkołę rolniczą w Dublinach.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodziło się na mianowanie tych kandydatów, powołał ich Wydział krajowy na inspektorów do roku 1918, a mianowicie: Jana Bosakowskiego i Izydora Kuzyka dekretem z 27. grudnia 1911, Klemensa Majewskiego zaś dekretem z 4. marca 1912.

Wymienieni inspektorzy badają pastwiska gminne i opracowują plany gospodarze pod kierunkiem inspektora rolniczego c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego p. Bronisława Janowskiego.

Reskryptem z 9. stycznia 1912 l. 904. zredukowało c. k. Ministerstwo rolnictwa dotację państwową utworzoną ustawą z r. 1909 dla Galicyi z 1,428.933 K 56 gr. na 1,367.429 K 84 gr. począwszy od r. 1912, a to z powodu ubytku bydła rogatego, którego ilość zmniejszyła się z 2,718.166 sztuk (28·57%) w r. 1900 na 2,505.079 sztuk (27·38%) w r. 1910.

Dotację roczną 450.000 K na meliorację pastwisk postanowił jednak Wydział krajowy utrzymać, tak iż ogółem w 9 latach (1910 do 1918) będzie do dyspozycyi 4,050.000 K, po strąceniu zaś kwoty 100.000 K użytej w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 24. października 1911 l. 43.390 na zakupno paszy, na co się zgodził Wydział krajowy w odezwie z d. 9. grudnia 1911 l. 148.156, 3,950.000 K.

Zmiana etatu krajowego biura melioracyjnego.

Według uchwały Wys. Sejmu z d. 2. listopada 1903 liczył personal kraj. biura melioracyjnego 49 urzędników, mianowicie oprócz dyrektora i jego zastępcy, tudzież 2 praktykantów, 45 inżynierów, a to po 10 urzędników w VII. randze, po 12 w VIII. i IX. randze, a 11 w X., podobnie jak w oddziale conceptowym. Ten rozdział na poszczególne rangi, który przedstawiał pewne szanse stopniowego awansu, zachęcił kończących studia techników do ubiegania się o służbę w biurze melioracyjnym, tak iż przez szereg lat uzupełniało się to biuro najlepiej ukwalifikowanymi siłami.

W miarę jednak powiększania personalu do liczby 100 urzędników zmienił się stosunek posad w poszczególnych rangach, tak iż obecnie wynosi liczba urzędników oprócz dyrektora i zastępcy, tudzież 2 praktykantów:

18 starszych inżynierów w VII. randze, 18 inżynierów I. klasy w VIII. randze, 30 inżynierów II. klasy w IX. randze i 30 inżynierów-adjunktów w X. randze.

Z powodu stosunkowo mniejszej liczby posad w wyższych rangach w ostatnich latach nie kompetowali wcale o posady w biurze melioracyjnym lepiej ukwalifikowani technicy, a chociaż Wydział krajowy przyjmował do biura melioracyjnego kandydatów z notą »uzdolniony« przy II. egzaminie państwowym, podczas gdy dawniej tylko kandydaci z notami »znamienicie uzdolniony« lub »bardzo uzdolniony« do tego biura byli przyjmowani, wakuje stale kilka posad, które z powodu braku kompetentów nie mogą być obsadzone, a nawet w ostatnim roku dwóch urzędników (jeden inżynier-adjunkt i jeden praktykant) opuszcza służbę w biurze melioracyjnym.

Ażeby skompletować biuro melioracyjne i pozyskać znowu lepiej ukwalifikowanych techników, uważa Wydział krajowy za potrzebne poprawić szanse awansu przez pomnożenie liczby posad w VI., VII., i VIII. randze przy równoczesnem zredukowaniu liczby posag w rangach niższych IX. i X.

W tym celu proponuje Wydział krajowy:

1) utworzenie posady drugiego zastępcy dyrektora w randze VI, którą to funkcję pełni już faktycznie jeden starszy inżynier, prowadząc w czasie nieobecności dyrektora rewizję aktów dotyczących melioracyj prywatnych, wodociągów, kanalizacji i spraw rybactwa i za tę funkcję pobiera dodatek osobisty w kwocie 400 K rocznie;

2) powiększenie liczby urzędników w VII. randze o jednego i w VIII. randze o dziesięciu;

3) natomiast zaś zwinięcie 2 posad w randze IX. i 10 posad w randze X.

Nadto ze względu na mnożącą się ilość zgłoszeń ze strony gmin i Wydziałów powiatowych o budowę wodociągów i studzien, tudzież o przeprowadzenie kanalizacji, dla których to agend powiększył Wys. Sejm personal biura melioracyjnego o 4 urzędników, proponuje Wydział krajowy utworzenie posady kierownika oddziału dla wodociągów i kanalizacji w randze VIII. (inżyniera I. klasy).

W skutek proponowanej zmiany etatu zwiększy się wydatek:

1) przy utworzeniu posady drugiego zastępcy dyrektora, któryby pobierał płacę i dodatek aktywalny VI. rangi	8.240 K
z potrąceniem zaś dodatku osobistego	400 „
1 pięciolecia	600 „
i 2-go pięciolecia od 6/3 1913	492 „
Razem	1.492 K

jakie pobiera starszy inżynier prowadzący rewizję referatu, a które odpada po jego nominacji na zastępcę dyrektora o . . . . . 6.748 K

2) przy powiększeniu personalu o 1 starszego inżyniera w VI. randze . . . . . 6.410 K
 10 inżynierów I. klasy w VIII. randze . . . . . 49.800 „

 56.210 K
 do tego . . . . . 6.748 „
 -----
 ogółem zwiększy się wydatek o . . . . . 62.958 K

Natomiast wskutek zwinięcia 12 posad w niższych rangach zmniejszy się wydatek o pobory :

2 inżynierów II. kl. w IX. randze po 4.000 K . . . . . 8.000 K
 10 inżynierów-adjunktów w X. randze po 3.160 K . . . . . 31.600 „

 Razem . . . . . 39.600 K

w porównaniu zaś z powyżej wykazanym wydatkiem większym . . . . . 62.958 K
 okazuje się wydatek większy o . . . . . 23.358 K
 do tego pobory kierownika oddziału wodociągów i kanalizacji w VIII. randze . . . . . 4.980 K
 -----
 razem wydatek większy . . . . . 28.338 K

Ponieważ jednak pobory 44 urzędników biura melioracyjnego pokrywają fundusze publicznych przedsięwzięć melioracyjnych, a pobory 12 urzędników fundusz regulacji rzek kanałowych, zatem z uwzględnieniem zwrotów tych pborów, które przy zmianie etatu będą większe, okazuje się następujący wynik :

Przy obecnym etacie wynoszą zwroty pborów kierowników budowy z funduszy publicznych przedsięwzięć melioracyjnych (3 starszych inżynierów, 8 inżynierów I. kl., 17 inżynierów II. kl. i 16 inżynierów-adjunktów, razem 44 urzędników) . . . . . 177.630 K
 zwroty zaś z funduszu regulacji rzek kanałowych (1 starszego inżyniera, 1 inżyniera I. kl., 2 inżynierów II. kl. i 8 inżynierów-adjunktów, razem 12 urzędników) . . . . . 44.670 „

 Razem . . . . . 222.300 K

Po wprowadzeniu proponowanej zmiany etatu wynosić będą te zwroty z funduszy publicznych przedsięwzięć melioracyjnych (4 starszych inżynierów, 18 inżynierów I. kl., 15 inżynierów II. kl. i 7 inżynierów-adjunktów, razem 44 urzędników) . . . . . 197.400 K
 z funduszu zaś regulacji rzek kanałowych (1 starszego inżyniera, 3 inżynierów I. kl., 5 inżynierów II. kl. i 3 inżynierów-adjunktów, razem 12 urzędników) . . . . . 50.830 „

 Razem . . . . . 248.230 K

w porównaniu z dotychczasowymi zwrotami . . . . . 222.300 K
 zwroty będą większe o . . . . . 25.930 K

Proponowana więc zmiana etatu biura melioracyjnego spowoduje wydatek większy o	23.358 K
zwroty zaś większe o	25.930 „
tak iż w rezultacie wydatek netto będzie mniejszy o	2.572 K
przy uwzględnieniu zaś wydatku na powiększenie personelu o kierownika oddziału wodociągów i kanalizacji w VIII. randze	4.980 „
wydatek większy o	2.408 K

Zauważa się przytem, że gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawiło I. ratę zasiłku państwowego do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1912. na obwałowanie obu brzegów Wisły od ujścia Przemysły do Bielan, względnie do Bodzowa, a skutkiem tego oczekiwać należy rozpoczęcia robót przy tem obwałowaniu w r. 1913, wstawił Wydział krajowy do rub. II. poz. 2. a) dochodów na r. 1913 zwrot poborów 6 kierowników budowy (1 inżyniera II. kl. i 6 inżynierów - adjunktów) za 9 miesięcy w sumie 14.850 K, tak iż suma zwrotów z funduszy budowy preliminowana na r. 1913 wynosić będzie 263.080 K, a w porównaniu z preliminowanym wydatkiem na utrzymanie personelu 487.272 K wydatek netto wyniesie 224.192 K.

Proponowany przez Wydział krajowy etat biura melioracyjnego uwzględniony w preliminarzu krajowym na r. 1913 przedstawia się jak następuje:

1) dyrektor	1	dotychczas	1
2) zastępców dyrektora	2	„	1
starszych inżynierów	19	„	18
3) inżynierów I. klasy	28	„	18
kierownik oddziału wodociągów i kanalizacji w VIII. randze	1	„	—
4) inżynierów II. klasy	28	„	30
5) inżynierów - adjunktów	20	„	30
6) praktykantów	2	„	2
Razem	101	dotychczas	100

III.

A) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne i konserwacja ukończonych publicznych robót melioracyjnych.

Na podstawie projektów opracowanych przez kraj. biuro melioracyjne i sekcję Samborską c. k. Oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi 12 projektów ustaw zapewniających wykonanie 10 nowych przedsiębiorstw melioracyjnych, tudzież konserwację z ukończonych już robót, mianowicie:

- 1) o regulacji potoku Gołogórki z dopływami w powiatach Złoczowskim i Przemyślańskim;
- 2) o budowie kanału nawodniającego z Łęgu do potoków Klewicz i Żupawa w powiecie Tarnobrzeskim;
- 3) o regulacji potoku Wontoku w Tarnowie;

4) o obwałowaniu Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej w powiatach Brzeskim i Tarnowskim;

5) o zabudowaniu potoku Jasienicy (dopływu Dniestru) w powiecie Turezańskim;

6) o zabudowaniu potoku Rabań w Starym Samborze;

7) o uzupełnieniu zabudowania potoku Krzemionki w powiatach Samborskim i Starosamborskim;

8) o zabudowaniu potoków w Posadzie olchowskiej i sanockiej (w dorzeczu Sanu);

9) o zabudowaniu potoku Suszycy (dopływu Strwiąża) w powiecie Starosamborskim;

10) o zabudowaniu potoku Ostry (dopływ Wisłoki) w powiecie Ropczyckim;

11) o konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu górnego Dniestru;

12) o konserwacji regulacji Pustej (Radosławki) z dopływami w powiatach Kamioneckim i Brodzkim.

1. Regulacja potoku Gołogórki z dopływami.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 19. października 1908 zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacji Gołogórki z dopływami, który obejmuje:

a) regulację Gołogórki od mostu kolejowego w Krasnem do mostu w Trędowaczu na drodze pow. Krasne-Gołogóry na długości . . . 21·144 km.

b) regulację dopływów:

1. potoku Sołotwina na długości	10·245	„
2. rowu z Bortkowca „	1·909	„
3. „ z Zamościa „	4·110	„
4. 2 rowów z Nowosiółek „	2·163	„
5. rowu z doliny Szydłowskiego	5·404	„
6. „ ze Śladni na długości	6·412	„
7. „ z Książego „	5·610	„
8. „ z Olszanicy „	2·706	„
9. „ na Garbie „	2·404	„
10. „ Trędowacz-Lackie „	1·554	„
11. „ z Trędowacza „	2·150	„

c) 28 bocznych rowów osuszających . . . . . 31·647 „
Razem . . . . . 97·460 km.

Koszta budowy obliczono, jak następuje:

I. Roboty ziemne: 552.670 m ³ ruchu ziemi	599.705 K 53 gr.
II. Ubezpieczenie brzegów płotkami, darniami i obsiewem nasionami traw	256.662 „ 22 „
III. Budowa obiektów: 10 mostów, 5 kładek, 8 szluz, 38 przepustów, 11 przejazdów i brodów, 8 poidel	274.880 „ — „
Do przeniesienia	1,131.247 K 75 gr.

Z przeniesienia . 1,131.247 K 75 gr.

IV. Wykupno gruntów i odszkodowania: Wykupno 56·8978 ha, odszkodowanie za 196·3209 ha przysypanych ziemią, odszkodowanie za obniżenie zwierciadła wody przy młynie w Krasnem i za zniesienie młynów w Skniłowie i Olszanicy, przeniesienie domów i t. p.	344.930 ,, 04 ,,
V. Konserwacja w czasie budowy: 5% z rub. I. i II. (856.367 K 75 gr.)	42.818 ,, 39 ,,
VI. Koszta zarządu: 10% z rub. I. do V. (1,518.996 K 18 gr.)	151.899 ,, 62 ,,
VII. Rozmaite i nieprzewidziane: około 2% z rub. I. do V.	29.104 ,, 20 ,,
Ogółem .	1,700.000 K — gr.

W regulacji tej interesowanych jest 13 gmin i obszarów dworskich:

a) w powiecie Złoczowskim:

1. Krasne, 2. Firlejówka, 3. Olszanka, 4. Skniłów, 5. Bortków, 6. Skwarzawa, 7. Olszanica, 8. Kniaże, 9. Lackie wielkie, 10. Nowosiółki, 11. Ścianka, 12. Gołogórki;

b) w powiecie Przemyślańskim:

13. Przegnojów, z obszarem 6.116 morgów (3.519·55 ha), tak iż przeciętny koszt ochrony od wylewów i osuszenia 1 morga wynosi okragło 278 K.

Spodziewane podwyższenie rocznego dochodu z 1 morga przyjęto na 30 K, ogółem na 183.480 K, co przy 4% stopie przedstawia wartość melioracji w sumie 4,587.000 K (wobec wkładu 1,700.000 K).

Gdy rentowność tej regulacji nie ulega wątpliwości, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej na wykonanie robót 45% zasiłki z funduszu krajowego i z państwowego funduszu melioracyjnego (podobnie jak dla regulacji Rudawy i Worony) i przesłał odezwą z dnia 16. lipca 1912 l. 97.724 projekt techniczny wraz z projektem ustawy c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa i zarządzenia zbadania projektu na miejscu w ciągu r. 1912.

Datek kraju i państwa wyniesie przy tem przedsiębiorstwie po 765.000, 10% zaś datek przymusowej spółki wodnej 170.000 K. Przy 17-letnim okresie budowy wynosić będą coroczne raty datku kraju i państwa po 45.000 K, coroczne zaś raty datku spółki wodnej po 10.000 K.

Ponieważ koszta tego przedsiębiorstwa są znaczne, a datek państwa przekracza kwotę 250.000 K, zatem zamieścił Wydział krajowy w § 6. projektu ustawy postanowienie, wedle którego po myśli § 12. ustawy z 4. stycznia 1909 dz. p. p. Nr. 4. Wydział krajowy zostaje upoważnionym do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej na pokrycie kosztów budowy, tak iż kraj, państwo i spółka wodna pokryją swe datki w annuitetach.

2. Kanał nawodniający z rzeki Łęgu.

Na prośbę obszarów dworskich i gmin posiadających rozległe łąki i pastwiska nad rzeką Łęgiem i dopływami Trześniówki, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu kanału doprowadzającego wodę z rzeki Łęgu w Krawcach, który umożliwi nawodnienie 5.034·75 hektarów przytorfiałych łąk i pastwisk, ewentualnie założenie stawów rybnych na tym obszarze w 9 gminach i obszarach dworskich (Krawce, Grębów, Stale, Mokrzyszów, Jezioroko, Żupawa, Furmany, Sobów i Trześń).

Projekt obejmuje budowę głównego kanału nawodniającego z Łęgu do potoku Klewiec (dopływu Dąbrówki) na długości 8·255 km, tudzież kanał drugorzędny granicą gmin Grębów i Stale do potoku Żupawy na długości 5·280 km, razem 13·535 km. Dalsze doprowadzenie wody odbywać się ma za pomocą uregulowanych potoków Żupawa, Klewiec, Dąbrówka i Trześniówka.

Szczegółowe nawodnienie przeprowadzą obszary dworskie na koszt własny, gminy zaś przy pomocy państwa i kraju, podobnie jak inne drobne melioracje.

Koszta robót przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne: 68.157 m ³ wykopu, 35.134 m ³ nasypu, transport podłużny 9.810 m ³ i karczowanie 82.400 m ² .	135.351 K 37 gr.
II. Budowa obiektów: jaz na Łęgu (44.000 K), most na kanale, szluza w lewym wale Łęgu, 4 szluzy na ka- nale, 6 przepustów drogo- wych, 1 stopień, 3 syfony, 2 szluzy rozdzielowe, 35 przepustów w wałach, dom dla jazowego i kanałowego	128.979 „ 19 „
III. Ubezpieczenie kanału płótkami i darniami .	46.630 „ 05 „
IV. Wykupno gruntów i od- szkodowania: wykupno 4·4856 ha i odszkodowanie za 3·436 ha przysypanych ziemią	7.749 „ 20 „
V. Konserwacja w czasie budowy: 3% z rub. I. i II.	7.929 „ 86 „
VI. Koszta zarządu: 6% z rub. I. do IV.	19.122 „ 47 „
VII. Rozmaite i nieprzewi- dziane: około 3% z rub. I. do IV.	9.239 „ 46 „
Ogółem .	<u>355.000 K — gr.</u>

Ponieważ w myśl orzeczenia c. k. Starostwa w Tarnobrzegu z dnia 5. lipca 1912 l. 22.064 mają być zbudowane dalsze 3 szluzy na potoku Żupawie kosztem 21.000 K celem ułatwienia nawodnienia w gminach poniżej położonych, zatem ogólna suma kosztorysowa wyniesie **376.000 K**.

Ze względu na potrzebę powiększenia produkcji paszy i podniesienia stanu bydła rogatego postanowił Wydział krajowy prze-

dłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej spółce wodnej, która dla tej melioracji została zawiązana, zasiłki 40% z funduszu krajowego i z państwowego funduszu melioracyjnego po myśli ustępu drugiego § 8. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4 i przesłał projekt techniczny wraz z projektem ustawy, katastrem konkurencyjnym, statutem spółki i konsensem wodno-prawnym odezwą z dnia 12. lipca 1912 l. 103.489 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zatwierdzenia projektu i przyznania 40% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego.

Zasiłki kraju i państwa wynosiłyby przy tem przedsiębiorstwie po 150.400 K, 20% datek spółki wodnej 75.400 K.

Roboty proponuje Wydział krajowy rozłożyć na 4 lata, tak iż coroczne raty zasiłków kraju i państwa wynosiłyby po 37.600 K, a rocznie byłaby do przebudowania kwota 94.000 K.

Ponieważ sprawa pod względem wodno-prawnym jest dojrzałą, wstawił Wydział krajowy I. ratę 40% zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1913.

3. Regulacja potoku Wontok w Tarnowie.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 6. października 1908 powziętej w załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego, zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu regulacji potoku Wontoku w Tarnowie od mostu kolei państwowej Tarnów-Stróże do mostu kolei Karola Ludwika w Rzędzinie.

Regulacja ta ma na celu ochronę od wylewu gruntów i domów nadbrzeżnych, zabezpieczenie komunikacji, oraz umożliwienie kanalizacji miasta Tarnowa, gdyż jeden z kolektorów ma być zbudowany na brzegu Wontoku z przelewami burzowymi do tego potoku.

Koszta regulacji obliczono, jak następuje:

I. Roboty ziemne: 48.838 m ³ wykopu	52.236 K 60 gr.
II. Ubezpieczenie dna i brze- gów 2.375 m. b. ubezpie- czenia skarp krawężnikami betonowymi i darniami, tu- dzież 670 m. b. kunety be- tonowej i wybrukowania skarp kamieniem łamanym	193.630 „ 40 „
III. Budowa obiektów: 12 prze- pustów klapowych, 7 pro- gów i 1 stopień betonowy, 4 mosty i 1 kładka żelazno- betonowa i 74·5 m. b. bul- waru betonowego	184.430 „ — „
IV. Wykupno gruntów i od- szkodowania:	66.907 „ 50 „
V. Konserwacja w czasie bu- dowy 5% z rub. I., II. i III.	21.515 „ 15 „
VI. Koszta zarządu: 7% z rub. I.—V.	36.310 „ 80 „
VII. Rozmaite i nieprzewi- dziane około 3% z rub. I.—V.	15.569 „ 55 „
Ogółem	570.600 K — gr.

Ponieważ Rada miejska w Tarnowie zobowiązała się pokryć 30% kosztów budowy, Wydział krajowy uznając potrzebę regulacji Wontoku postanowił przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej 30% zasiłek z funduszu krajowego i 40% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego na wykonanie robót po myśli § 7. ustawy z 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. i przesłał projekt techniczny wraz z projektem ustawy odezwą z 13. stycznia 1912 l. 174.531/11. c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa i zbadania projektu na miejscu.

Datek 30% kraju i miasta Tarnowa wynosiłby po 171.180 K, dattek zaś 40% państwowego funduszu melioracyjnego 228.240 K.

Przy pięcioletnim okresie budowy coroczne raty datków kraju i gminy wyniosą po 34.236 K, coroczna zaś rata datku państwa 45.648 K, tak iż rocznie będzie do przebudowania kwota 114.120 K.

Wobec dodatniego wyniku reambulacji projektu technicznego, którą przeprowadzono 2. lipca 1912, wstawił Wydział krajowy I. ratę 30% zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1913.

4. Obwałowanie Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej.

Uchwałami z d. 4. lutego 1895 l. s. 428 i z d. 1. lutego 1896 l. s. 1.335 powziętymi na skutek petycji gmin i obszarów dworskich Janowice i Wróblowice powiatu Tarnowskiego, tudzież Lusławice, Zakliczyn, Wesołów, Stróże i Filipowice powiatu Brzeskiego, polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu zarządzić opracowanie projektu obwałowania Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej.

Polecenia tego Wydział krajowy nie mógł wykonać przez lat kilkanaście, gdyż trasa regulacyjna Dunajca nie była jeszcze przez c. k. Rząd ustaloną, ani normalne przekroje poprzeczne tej rzeki obliczone.

Dopiero odezwą z 18. maja 1910 l. VIII. b. $\frac{1.324}{25}$ /I nadesłało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu plany sytuacyjne Dunajca od km. 46 do ujścia Więckówki a odezwą z 21. września 1910 l. 11.558/pr oznajmiło c. k. Prezydium Namiestnictwa udzielając reskrypt Ministerstwa robót publicznych z 10. czerwca 1910 l. 513—X. b, że zaproponowana w tym reskrypcie normalne szerokości Dunajca od 48 m (km. 71.0 do 30.32) do 65 m przy ujściu Dunajca mogą być przyjęte za podstawę obliczenia niwelety wałów.

Po uzyskaniu tych dat zarządził Wydział krajowy w r. 1911 przeprowadzenie zdjęć i opracowanie projektu obwałowania Dunajca, który obejmuje:

I. Obwałowanie Dunajca:

a) na brzegu lewym:

1. od Czehowa do Biskupie na długości	.	.	4.396 km.
2. od Biskupie do Melsztyna	„	.	4.953 „
3. od Zawady do Roztoki	„	.	2.205 „

b) na brzegu prawym:

1. od Piasków do Filipowic na długości	.	.	1.400 „
2. od Filipowic do Janowic	„	.	13.588 „
			26.524 km.

II. Obwałowanie dopływów:

a) na brzegu lewym:

potoków: Charzewickiego, Zeliny Jurkowskiej
i Zeliny Czchowskiej łącznej długości obu-
stronnych wałów wstecznych . . . . . 3·705 km.

b) na brzegu prawym:

potoków Lubinki, Brzozowskiego, Paleśnicy,
Wolanki i Rudzanki łącznej długości . . . . . 9·322 „
Ogółem wałów . . . . . 39·569 km.

III. Regulację potoków:

a) na brzegu lewym:

potoków Charzewickiego, Zeliny biskupickiej,
Złotego, Zeliny Jurkowskiej, Iwkowskiego,
Zeliny Czchowskiej i potoku Czchowskiego
łącznej długości . . . . . 8·398 km.

b) na brzegu prawym:

potoków: Lubinki, Brzozowskiego, Paleśnicy,
Wolanki z dopływem, Stróżkiego, Rudzanki
i z Piasków łącznej długości . . . . . 15·242 „
Ogółem regulację na długości . . . . . 23·640 km.

IV. Rowy osuszające:

a) na brzegu lewym:

8 rowów łącznej długości . . . . . 8·700 km.

b) na brzegu prawym:

14 rowów łącznej długości . . . . . 13·500 „
Ogółem 22 rowów długości . . . . . 22·200 km.

Koszta budowy wynoszą:

I. Roboty ziemne: 1,071.944 m³
wykopu i nasypu wałów,
197.884 m³ wykopu z poto-
ków, 22.200 m. bież. rowów,
168.700 m² karczowania wikli-
ny i 11.700 m. bież. karczo-
wania pniaków . . . . . 1,134.881 K 66 gr.

II. Budowa obiektów: 22 szłu-
zy wałowe, 34 przepustów wa-
łowych, 10 mostów żelazno-
betonowych, 8 kładek, 47
stopni betonowych na poto-
kach, 49 przejazdów wałowych
i 15 brodów . . . . . 604.500 „ — „

III. Roboty dodatkowe: 91.600
m. bież. płotków, 144.570 m²
darniowania, 101 progów be-
tonowych, obsiew 193·38 ha
skarp wałów, potoków i ro-
wów, zasadzenie wikliną 87·15
ha, rowów materyałowych, bru-
kowanie 800 m² dna pod mo-
stami . . . . . 154.336 „ 70 „

Do przeniesienia . . . . . 1,893.718 K 36 gr.

Z przeniesienia . 1,893.718 K 36 gr.

IV. Wykupno gruntów i odszkodowania: wykupno 82·845 ha pod wały i potoki, odszkodowanie za 87·1504 ha rowów materyałowych, 44·24 ha przysypanych ziemią, tudzież za przeniesienie 8 domów mieszkalnych i 5 stodół . . .	489.154 „ 70 „
V. Konserwacya w czasie budowy: 4% z rub. I. i III. (1,289.218 K 36 gr.) . . .	51.570 „ — „
VI. Koszta zarządu: 8% z rub. I. do V. (2,434.443 K 06 gr.)	194.760 „ — „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane: około 3% z rub. I. do V.	70.796 „ 94 „
Ogółem .	<u>2,700.000 K — gr.</u>

W obwałowaniu tem jest interesowanych 17 gmin i obszarów dworskich:

a) w powiecie Brzeskim:

1. Roztoka, 2. Zawada, 3. Charzewice, 4. Faliszowice, 5. Biskupice melsztyńskie, 6. Jurków, 7. Czchów, 8. Olszyny, 9. Lusławice, 10. Kończyska, 11. Zakliczyn, 12. Wesółów, 13. Stróże, 14. Filipowice, 15. Piaski-Drużków;

b) w powiecie Tarnowskim:

16. Janowice, 17. Wróblowice, z powierzchnią gruntów, które mają być ochronione od wylewów i odwodnione 3,570 morgów (2,054 ha), tak iż przeciętny koszt ochrony i odwodnienia 1 morga wynosi 756 K.

Ponieważ te grunta prawie corocznie podlegają inundacyi, przyjęto coroczną szkodę, jaka przez obwałowanie ma być usunięta, na 50 K z 1 morga, korzyść zaś z odwodnienia na 20 K z 1 morga, tak iż roczny pożytek z zaprojektowanych robót oceniono na 70 K z 1 morga, a przy powierzchni 3,750 morgów ogółem na 160.650, co przy 4% stopie przedstawia wartość melioracyi 4,016.250 K (wobec wkładu 2,700.000 K).

Gdy więc rentowność tego obwałowania nie ulega wątpliwości, a wykonanie robót już przed 17 laty przez Wys. Sejm poleconych jest sprawą nagłą, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej zasiłki:

z funduszu krajowego w wysokości 40%, tj. w sumie 1,080.000 K, z państwowego zaś funduszu melioracyjnego w wysokości 50%, tj. w sumie 1,350.000 K, tak iż na przymusową spółkę wodną przypadłby 10% datek w sumie 270.000 K.

Projekt techniczny wraz z projektem ustawy przesłał Wydział krajowy odezwą z 16. lipca 1912 l. 88.110 c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie c. k. Ministerstwu rolnictwa wniosku na zarządzenie zbadania projektu technicznego na miejscu w roku bieżącym, a następnie zatwierdzenia projektu i przyznanie 50% zasiłku państwowego.

Przy użyciu jednej siły technicznej do kierownictwa budowy należałoby roboty rozłożyć na lat 18, tak iż rocznie byłaby do przebudowania kwota 150.000 K, a coroczny datek kraju wynosiłby 60.000 K, państwa 75.000 K, spółki wodnej zaś 15.000 K.

Podobnie jak przy obwałowaniu Wisły powyżej Krakowa datek spółki wodnej byłby zaliczkowo pokryty w czasie budowy z funduszu krajowego, a zwróconym w 18 równych ratach rocznych po skończeniu budowy.

Ze względu na nagłość robót wstawił Wydział krajowy I. ratę datku krajowego i spółki wodnej w sumie 75.000 K do preliminarza krajowego na r. 1913.

5. Zabudowanie potoku Jasienicy w gminie Jasionce masiowej.

Na prośbę gminy Jasionki masiowej powiatu Turczańskiego popartą przez Wydział krajowy zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa w r. 1909 sporządzenie projektu generalnego, a w r. 1910 opracowanie szczegółowego projektu zabudowania potoku Jasienicy.

Zreambulowany w r. 1911 projekt szczegółowy sekcji Samborskiej c. k. Oddziału leśno-technicznego preliniuje następujące wydatki na zabudowanie tego potoku:

1. potok Jasienica	56.509 K 66 gr.
2. debra A	5.748 „ 52 „
3. debra B	2.000 „ — „
4. potok Dziwin	9.671 „ 49 „
5. „ Masiów	20.000 „ — „
6. koszta zarządu i nieprzewidziane	21.078 „ 36 „
7. zwrot kosztów projektu	1.000 „ — „
Razem .	116.000 K — gr.

Odezwą z dnia 30. stycznia 1912 l. 3.794 przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót przy 30% udziale kraju i 70% udziale państwowego funduszu melioracyjnego.

Datek kraju wyniesie przy tem przedsiębiorstwie 34.800 K, datek państwa 81.200 K.

Przy dwuletnim okresie budowy wynosić będzie roczna rata zasiłku krajowego 17.400 K, roczna zaś rata zasiłku państwowego 40.600 K.

Koszta utrzymania wykonanych robót zobowiązała się ponosić gmina Jasionka masiowa.

Ze względu na nagłość robót wstawił Wydział krajowy I. ratę 30% zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1913.

6. Zabudowanie potoku Rabań w Starym Samborze.

Na prośbę gminy Stary Sambor przedłożoną przez Wydział krajowy odezwą z 4. czerwca 1909 l. 58.910 zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie projektu zabudowania potoku Rabań w tej gminie.

Nadesłany przy reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 17. maja 1912 l. 19.788 projekt szczegółowy sekcji Samborskiej c. k. Oddziału leśno-technicznego obejmuje budowę 18 zapór kamiennych, żłób kamienny na długości 533 m, budowę 3 mostów i zalesienie stoków potoku Rabań kosztem 73.000 K.

Gdy gmina Stary Sambor uchwałą z dnia 13. grudnia 1910 zobowiązała się utrzymywać własnym kosztem zabudowanie potoku

Rabań, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego zabudowania przy 30% zasiłku kraju, a 70% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego.

Zasiłek krajowy w kwocie 21.900 K wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1913.

7. Uzupelnienie zabudowania potoku Krzemionki z dopływami.

Jak już w sprawozdaniu z dnia 3. stycznia 1912 l. 178.314 ex 1911 o melioracjach Wydział krajowy zaznaczył, wykonane w myśl ustawy z 2. grudnia 1907 Dz. u. kraj. Nr. 19 ex 1908 roboty przy zabudowaniu Krzemionki (dopływu Dniestru w powiatach Samborskim i Starosamborskim), których koszta preliminowano na 240.000 K, uległy wskutek powodzi, jakie się wydarzyły w maju i sierpniu 1911, zupełnemu zniszczeniu, tak iż koszta ponownego zabudowania wedle projektu sekcji Samborskiej c. k. Oddziału leśno-technicznego wyniosą 427.000 K.

Projekt ustawy zapewniającej 30% zasiłek krajowy, a 70% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu odezwą z dnia 26. stycznia 1912 l. 156.440 ex 1911. Zasiłek krajowy wynosić będzie 128.100 K, zasiłek zaś państwowy 298.900 K.

Roboty mają być rozłożone na lat pięć począwszy od r. 1912, tak iż coroczna rata datku kraju wynosić będzie po 25.620 K, datku zaś państwa po 59.780 K.

Do budżetu krajowego na r. 1912 wstawił Wydział krajowy tytułem I. raty 30% zasiłku krajowego kwotę 18.000 K, do preliminarza zaś na r. 1913 uzupełnienie I. raty w kwocie 7.620 K i pełną II. ratę 25.620 K, razem 33.240 K.

8. Zabudowanie potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej.

W załatwieniu sprawozdania komisji wodnej o wniosku nagłym posła Kuryłowicza i tow. w sprawie szkód zrządzonych przez potoki górskie w miejscowościach Posada olchowska i Podgórze pod Sanokiem, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 18. marca 1907 następującą uchwałę:

»Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie zarządził techniczne zbadanie powodów szkód zrządzonych przez potoki górskie płynące ku Sanokowi przez miejscowości Posada olchowska i Podgórze pod Sanokiem i ewentualnie aby przeprowadził regulację tych potoków w możliwie jak najkrótszym czasie«

Reskryptem z 25. kwietnia 1907 l. 14.473 poleciło c. k. Ministerstwo rolnictwa sekcji Samborskiej Oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich opracować projekt generalny mających się zarządzić środków ochronnych, który udzielony został Wydziałowi krajowemu reskryptem tego Ministerstwa z 3. grudnia 1907 l. 35.065.

Odezwą z 5. maja 1908 l. 42.125 przesłał Wydział krajowy c. k. Prezydium Namiestnictwa uchwałę Rady gminnej w Posadzie olchowskiej, tudzież deklaracje Dyrekcji kolei państwowych w Krakowie i pierwszego galic. Towarzystwa akcyjnego budowy wagonów i maszyn w Sanoku w sprawie przyjęcia obowiązku przyszłej konser-

wacyi wykonać się mających i oświadczył, że gotów jest przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku na wykonanie, upraszając o bezzwłoczne zarządzenie opracowania szczegółowego projektu.

Szczegółowy projekt nadesłało wprawdzie c. k. Ministerstwo rolnictwa w r. 1909, zażądało jednak rewizyi, którą przeprowadził delegat ministryalny dopiero w r. 1910, a następnie przerobienia projektu.

Ostateczny projekt szczegółowy udzielony Wydziałowi krajowemu reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 19. czerwca 1912, intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 3. lipca 1912 l. VIII. a 268/12 obejmuje następujące roboty:

1. korekcyę potoku Płowieckiego na długości 850 m za pomocą budowli faszynowych, a w górnym biegu kunety kamiennej;
2. korekcyę potoku Dworzyska na długości 1.330 m za pomocą kunety kamiennej;
3. kanał ulgi odprowadzający nadmiar wielkiej wody z potoku Dworzyska do Śanu.

Koszta robót preliminuje projekt, jak następuje:

1. koszta zabudowania i korekcyi wraz z kosztami zarządu	142.300 K
2. wykupno gruntów	7.240 „
3. most na gościńcu państwowym na kanale ulgi	15.586 „
4. przepust kolejowy dla kanału ulgi	8.000 „
<u>Razem . . . . .</u>	<u>173.126 K</u>

W myśl oświadczenia z dnia 5. maja 1908 l. 42.125 przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 16. lipca 1912 l. 104.431 c. k. Namiestnictwu projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót przy 50% udziale w kosztach funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego z wnioskiem na wykonanie robót w ciągu 2 lat: 1913 i 1914.

Datki kraju i państwa wynosić będą po 86.563 K, roczne zaś raty tych datków po 43.281 K 50 gr.

Ponieważ zabudowanie to dla ochrony od zalewu osad, fabryki sanockiej i gościńca państwowego jest nagle potrzebne i leży w interesie asanacyi tych osad, wstawił Wydział krajowy I. ratę 50% zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1913.

9. Zabudowanie potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka.

Na prośbę gminy Suszyca wielka popartą przez Wydział powiatowy w Starym Samborze przedłożył Wydział krajowy odezwą z dnia 8. września 1907 l. 83.323 wniosek c. k. Ministerstwu rolnictwa za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa na zarządzenie opracowania projektu zabudowania potoku Suszycy (dopływu rzeki Strwiąża) celem przeprowadzenia potrzebnych robót przy pomocy kraju i państwa.

Projekt generalny preliminujący koszta na 258.000 K nadesłało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 18. lipca 1908 l. 29.028.

Gdy Wydział powiatowy Starosamborski relacją z dnia 14. października 1909 l. 1.228 przedłożył uchwałę Rady gminnej w Suszycy

wielkiej z dnia 18. czerwca 1909, mocą której gmina zobowiązała się utrzymywać własnym kosztem mające się wykonać roboty, oświadczył Wydział krajowy w odezwie z 27. października 1909 l. 116.585 wystosowanej do c. k. Namiestnictwa gotowość przedłożenia Wys. Sejmowi projektu ustawy zapewniającej wykonanie robót kosztem kraju i państwowego funduszu melioracyjnego i zażądał opracowania szczegółowego projektu.

Reskryptem z 17. maja 1911 l. 18.802 nadesłało c. k. Ministerstwo rolnictwa projekt szczegółowy, który następnie na żądanie tego Ministerstwa poddano rewizji na miejscu.

Koszta robót, a mianowicie: korekcyi Suszycy na długości 6 km z budową 4 zapór kamiennych, tudzież zabudowania i zalesienia 14 bocznych debr i potoków obliczono w projekcie szczegółowym na 400.000 K, koszta te jednak zredukowano przy rewizji projektu na 330.000 K.

Ponieważ to zabudowanie ma dla gminy doniosłe znaczenie i jest sprawą pilną, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót kosztem 330.000 K, z czego kraj pokryłby 30% w sumie 99.000 K, państwowy fundusz melioracyjny zaś po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909 Dz. p. p. Nr. 4. 70% w sumie 231.000 K i przesłał projekt ustawy przy odezwie z dnia 26. stycznia 1912 l. 3.793 c. k. Namiestnictwu.

Roboty proponuje Wydział krajowy rozłożyć na lat 5, tak iż roczna rata zasiłku krajowego wynosiłaby 19.800 K, roczna zaś rata zasiłku państwowego 46.200 K.

Pierwszą ratę 30% datku krajowego wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1913.

10. Zabudowanie potoku Ostry w powiecie Ropczyckim.

Na prośbę zarządu dóbr w Latoszynie, pełnomocnika dóbr Dębickich, tudzież gmin Braciejowa i Gumniska Fox przedłożył Wydział krajowy odezwą z dnia 4. sierpnia 1906 l. 78.680 c. k. Namiestnictwu wniosek na opracowanie projektu zabudowania potoku Ostra, dopływu rzeki Wisłoki.

Generalny projekt przewidywał koszta robót na 80.000 K.

Gdy Wydział powiatowy w Ropczycach sprawozdaniem z dnia 11. lipca 1908 l. 2.594 przedłożył uchwałę Rady powiatowej z dnia 6. lipca 1908, mocą której powiat przyjął obowiązek konserwowania robót, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 27. lutego 1909 l. 82.444 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia opracowania projektu szczegółowego, przyczem oświadczył gotowość przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku na przyznanie 50% zasiłku z funduszu krajowego.

Projekt szczegółowy nadesłało c. k. Ministerstwo rolnictwa przy reskrypcie z 16. czerwca 1910 l. 21.646, zażądało jednak przeprowadzenia na miejscu badania przed powzięciem decyzji co do subwencyonowania przedsiębiorstwa, badanie to zaś zarządziło dopiero reskryptem z 18. grudnia 1911 l. 54.351.

Badanie projektu odbyło się na miejscu 16. marca 1912, przyczem skonstatowano, że potok Ostra niszczy grunta nadbrzeżne i drogę gminną, oraz nanosi wielkie masy żwiru do Wisłoki, wskutek czego zabudowanie jest nagląco potrzebne.

Projekt szczegółowy obejmuje wykonanie następujących robót:

1. korekcyi za pomocą progów od ujścia do jazu w Gumniskach na długości 3.811 m i od km 4.226 do 4.800 na długości 574 m;
2. miejscowego ubezpieczenia brzegów w gminie Braciejowa;
3. zabudowania 2 debr za pomocą 10 zapor kamiennych i zalesienie stoków jednej z tych debr.

Koszta tych robót przedstawiają się, jak następuje:

1. koszta korekcyi	60.283 K 67 gr.
2. koszta zabudowania	21.587 „ 47 „
3. 10% na nieprzewidziane wydatki	8.188 „ 10 „
4. 2% na ogólny zarząd	1.640 „ — „
5. koszta projektu	993 „ — „
6. koszta zdjęć potoku	107 „ 76 „
7. koszta kierownictwa budowy	6.000 „ — „
Razem	98.800 K — gr.

Uznając nagłość tych robót tak dla ochrony gruntów i domów, jak i dla utrzymania komunikacyi postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej dla tego przedsiębiorstwa 50% zasiłki ze skarbu kraju i z państwowego funduszu melioracyjnego i przesłał odezwą z d. 16. lipca 1912 l. 105.098 projekt ustawy c. k. Namiestnictwu.

50% zasiłki kraju i państwa po 49.400 K miałyby być wypłacone w 2 równych ratach rocznych po 24.700 K w latach 1913 i 1914.

Pierwszą ratę 50% zasiłku krajowego wstawił Wydział krajowy po preliminarza na r. 1913.

11. Konserwacya zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

W myśl § 6. ustawy z dnia 18. maja 1896 Dz. u. kraj. Nr. 36. o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru ma być dla utrzymania wykonanych zabudowań i zalesień utworzony oddzielny fundusz, którego niepozbywalną własność stanowią będą przestrzenie nabyte w celu zalesienia.

Dalsze postanowienia co do sposobu utrzymania wykonanych robót, pokrycia kosztów utrzymania, o ile na to nie wystarczą dochody funduszu konserwacyjnego, tudzież administracyi tego funduszu, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

Ponieważ roboty przy tych zabudowaniach zostaną w r. 1912 ukończone kosztem 1,212.000 K, okazuje się potrzeba wydania ustawy konserwacyjnej, któraby zabezpieczała utrzymanie robót poczynszy od r. 1913.

Według relacyi sekcji Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z d. 31. marca 1912 l. 296. na razie nie można liczyć na żadne dochody z lasów funduszowych w Gwoźdźcu i Niedzielnej, natomiast po latach dziesięciu należy oczekiwać z trzebieży tych lasów takich dochodów, które prawdopodobnie pokryją wszystkie wydatki konserwacyjne.

Wobec tego postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy, wedle której koszta konserwacyi przez lat dziesięć od r. 1913 do 1922 miałyby być pokrywane po połowie z fun-

duszu krajowego i z państwowej dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje, podobnie jak przy konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Roczne koszty utrzymania wykonanych korekcy i zabudowań Dniestru (5·1 km.), 7 dopływów (Rypianka, Jasienica, Topolnica, Podbuż, Suczycza, Dubań i Lenina), 2 debr w Strzyłkach i 3 debr koło Starego Sambora łącznej długości 50·5 km. oblicza sekcya Samborska, jak następuje:

1. utrzymanie strażników	2.310 K
2. koszt konserwacji	6.900 „
3. 3 strażników lasowych w Niedzielnej i Gwoźdźcu	780 „
4. koszt zarządu, tudzież nieprzewidziano wydatki	2.010 „
Razem	12.000 K

z czego wypadłoby po 6.000 K rocznie na fundusz krajowy i państwową dotację dyspozycyjną na drobne melioracje.

Projekt ustawy przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 17. kwietnia 1912 l. 53.073 c. k. Namiestnictwu, zasiłek krajowy zaś w kwocie 6.000 K wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1913.

12. *Konserwacja robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami.*

W myśl § 6. ustawy z 11. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 92. o regulacji potoku Pustej (Radosławki) z dopływami ma być utworzony dla utrzymania wykonanych robót, których kosztu preliminowano na 832.000 K, oddzielny fundusz konserwacyjny.

Fundusz ten składać się ma z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia trawy, z grzywien, oraz z corocznych datków kraju i spółki wodnej, bliższe zaś postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej, tudzież innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane być mają w drodze ustawodawstwa krajowego.

Ponieważ roboty przy regulacji Pustej z dopływami zostaną w r. 1912 ukończone, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy konserwacyjnej, która podobnie jak przy innych przedsiębiorstwach krajowych rozkłada koszt konserwacji po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

Roczne koszty utrzymania robót preliminarzuje Wydział krajowy, jak następuje:

a) Roboty konserwacyjne:

1. konserwacja potoku Pustej 22 km. po 120 K	2.640 K
2. konserwacja 120 km. dopływów i rowów po 60 K	7.200 „
3. konserwacja obiektów (brodów, szluz i mostów)	1.000 „
4. inne drobne wydatki	200 „
Do przeniesienia	11.040 K

Z przeniesienia . 11.040 K

b) Dozór:

8 strażników po 300 K .	2.400 K	
1 strażnik	360 „	
50% poborów konduktora (2.450 K)	1.225 „	3.985 „
	<u> </u>	<u> </u>
	Razem .	15.025 K

czyli okrągło 15.000 K, z czego przypada na kraj i spółkę wodną po 7.500 K.

Projekt ustawy, którego postanowienia są identyczne z przepisami analogicznych ustaw konserwacyjnych, przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 3. sierpnia 1912 l. 112.511 c. k. Namiestnictwu celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa, 50% zaś zasiłek krajowy w kwocie 7.500 K wstawił do preliminarza na r. 1913.

B) Uzasadnienie poz. 15 i 16. rubr. IX. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1913.

W poz. 15 preliniuje Wydział krajowy na rok 1913 zasiłek na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889 w sumie 528.846 K, zatem w porównaniu ze sumą tych zasiłków, uchwalonych na rok 1912 w kwocie 599.266 K mniej o 70.420 K a mianowicie:

a) *Na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914) 1200 K jak na r. 1912.*

b) *Na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) 1000 K jak na r. 1912.*

c) *Na drenowanie gruntów włościańskich XIII. rata (z 20-lecia) 200.000 K w myśl uchwały sejmowej z dnia 4. października 1909, jak na r. 1912.*

d) *Na budowę 9 rowów osuszających w Woli wadowskiej (pow. Mielec) II. rata (ostatnia z 2-lecia) 9.785 K jak na rok 1912.*

e) *Na osuszenie gruntów włościańskich w Nowem Siole (powiat Cieszanów) III. rata (z 5-lecia) 11.200 K jak na rok 1912.*

f) *Na osuszenie gruntów włościańskich w gminach Wiesenberg, Macoszyn i Smereków (pow. Żółkiew) II. rata (ostatnia z 2-lecia) 4.834 K jak na rok 1912.*

g) *Na przedłużenie rowu Zabawskiego uchodzącego do Kisieliny II. rata (ostatnia z 2-lecia) 14.250 K jak na rok 1912.*

h) *Na budowę rowów osuszających w Błoniu (pow. Mielec) II. rata (ostatnia z 2-lecia) 8.715 K jak rok na 1912.*

i) *Na budowę wodociągu w Buczaczu I. rata (z 2-lecia) 32.550 K.*

Na prośbę gminy miasta Buczacza zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu wodociągu miejskiego w tej gminie kosztem obliczonym w wysokości 217.000 K.

Wobec tego, że ze względów zdrowotnych budowa projektowanego wodociągu jest konieczną, miasto zaś Buczacze nie posiada na ten cel dostatecznych funduszy, postanowił Wydział krajowy w uwzględnieniu prośby wymienionej gminy, popartej przez tamtejszy Wydział powiatowy, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie z funduszu krajowego zasiłku na tę budowę w wysokości 30% kosztów do maksymalnej kwoty 65.100 K, płatnej w 2 równych rocznych ratach po 32.550 K pod warunkiem, że reszta kosztów zostanie pokrytą udziałami interesowanej gminy i państwa w takiej samej wysokości.

W tej ostatniej sprawie odniósł się Wydział krajowy do gminy miasta Buczacza i c. k. Namiestnictwa pismami z dnia 27. czerwca b. r. l. 76.337.

j) Na budowę wodociągu w Bronowicach małych (pow. Kraków) jednorazowy 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłek 10.400 K.

Na powyższe roboty wstawiono do preliminarza na rok 1912 na podstawie przybliżonego kosztorysu, obliczonego na 21.000 K zasiłek krajowy w wysokości $\frac{1}{3}$ części tj. w kwocie 7.000 K. Obecnie wypracowano dla tych robót projekt szczegółowy, przyczem odpowiednio do potrzeb interesowanej miejscowości rozszerzono sieć wodociągową i powiększono ilość studzien publicznych. Ponieważ gmina Bronowice małe zobowiązała się uchwałą Rady gminnej, zatwierdzonej przez Reprezentację powiatową pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów budowy obliczonych w kwocie 31.200 K, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie na budowę tego wodociągu jednorazowego zasiłku krajowego w wysokości $\frac{1}{3}$ części kwoty kosztorysowej tj. w kwocie 10.400 K i odniósł się odezwą z dnia 12. lipca br. l. 49.546 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

k) Na budowę wodociągu w Wołoszczyźnie (pow. Podhajce) zasiłek krajowy 14.800 K.

Projekt wodociągu grawitacyjnego, opracowany wskutek prośb interesowanej gminy, przewiduje wykonanie tych robót kosztem 44.400 K.

Ze względu na wielką doniosłość zaopatrzenia gminy Wołoszczyzna w zdrową wodę do picia i dla celów gospodarczych, tudzież z uwagi na szczupłe środki materialne gminy postanowił Wydział krajowy przyjść jej w tym kierunku z pomocą i przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie na wykonanie projektowanego wodociągu zasiłku krajowego w wysokości $\frac{1}{3}$ części kwoty kosztorysowej 44.400 K, tj. w kwocie 14.800 K, tudzież wyjednać na ten cel zasiłek państwowy w takiej samej wysokości pod warunkiem, jeżeli gmina zobowiąże się pokryć resztę kosztów a wykonane roboty własnymi środkami w należytych stanie utrzymywać.

W sprawie tej odniesiono się do Wydziału powiatowego w Podhajcach odezwą z dnia 20. lutego br. l. 18.327.

*l) Na budowę wodociągu w Landestreu (pow. Kałusz) zasiłek
jedenorazowy 14.800 K.*

Gmina Landestreu powiatu Kałuskiego urządziła już przed 40 laty wodociąg drewniany dla zaspokojenia swych potrzeb gospodarczych w tym kierunku.

Gdy obecnie wodociąg ten nie odpowiada już swojemu celowi, zarządził Wydział krajowy na prośbę gminy opracowanie projektu nowego wodociągu grawitacyjnego, którego koszt obliczono w kwocie 44.400 K i przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie gminie Landestreu na budowę tego wodociągu jedenorazowego zasiłku w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ preliminowanej kwoty tj. w sumie 14.800 K.

Zarazem odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 24. maja br. l. 33.015 do Wydziału powiatowego w Kałuszu celem przedłożenia uchwały Rady gminnej w Landestreu w sprawie pokrycia $\frac{1}{4}$ części kosztów budowy projektowanego wodociągu i konserwacji wykonanych robót dla następnego wyjednania zasiłku państwowego na te roboty.

*m) Na budowę studzien gminnych w Janowicach (powiat Biła) zasiłek
jedenorazowy 5.000 K.*

tudzież

*n) Na budowę studzien gminnych w Niebylcu (powiat Rzeszów) zasiłek
jedenorazowy 2.500 K.*

Wskutek próśb gminy Janowicie powiatu Białskiego i miasteczka Niebylec powiatu Rzeszowskiego opracowano dla nich projekty zaopatrzenia w potrzebną wodę do picia i do celów gospodarczych zapomocą studzien, których koszt obliczono dla Janowic w kwocie 15.000 K, dla Niebylea zaś na 7.500 K.

W uwzględnieniu niezamożności interesowanych gmin przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie im $33\frac{1}{3}\%$ zasiłków na budowę projektowanych studzien tj. w kwocie 5.000 K dla Janowic, zaś 2.500 K dla Niebylea.

Zarazem odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 21. czerwca br. l. 85.954 do Wydziału powiatowego w Białej o przedłożenie zatwierdzonej uchwały Rady gminnej Janowic w sprawie pokrycia $\frac{1}{3}$ kosztów i konserwacji wykonanych studzien celem wyjednania zasiłku państwowego.

Gdy zaś Wydział powiatowy w Rzeszowie przedłożył Wydziałowi krajowemu podobną uchwałę Rady gminnej miasteczka Niebylea, odniesiono się tutejszą odezwą z dnia 3. sierpnia br. l. 113.996 do c. k. Namiestnictwa w sprawie wyjednania zasiłku państwowego na budowę studzien w Niebylcu.

*o) Na budowę studzien w Kudryńcach (powiat Borszczów) zasiłek jedno-
razowy 2.000 K*

tudzież

*p) Na budowę studzien gminnych w Radymnie (powiat Jarosław) zasiłek
jedenorazowy 5.000 K.*

W uwzględnieniu próśb gmin miasteczka Kudryńce powiatu Borszczowskiego i miasta Radymna powiatu Jarosławskiego zarzą-

dził Wydział krajowy opracowanie projektów studzien gminnych w wymienionych miejscowościach. Koszta tych robót obliczono dla Kudryniec na kwotę 6.000 K, którym ma się wykonać rekonstrukcję basenu w dwóch studniach istniejących, tudzież budowę czterech nowych studzien.

Dla Radymna przewidziano rekonstrukcję ośmiu studzien istniejących, tudzież budowę dwóch nowych studni łącznym kosztem 15.000 K.

Gdy obie wymienione gminy są niezamożne, a projektowane roboty są dla nich bardzo wielkiej doniosłości tak pod względem gospodarczym, jak i zdrowotnym, postanowił Wydział krajowy wyjednać u Wys. Sejmu zasiłki na budowę projektowanych studzien w wysokości po $\frac{1}{3}$ części kosztów, w szczególności 2.000 K dla Kudryniec, zaś 5.000 K dla Radymna i wstawić te kwoty do preliminarza krajowego na rok 1913.

Celem wyjednania zasiłków państwowych na te roboty odniósł się Wydział krajowy odezwaniami z dnia 10. maja br. l. 55.310/12 i 10. maja br. l. 178.023/11 do Wydziałów powiatowych w Borszczowie i Jarosławiu z poleceniem przedłożenia zatwierdzonych uchwał Rad gminnych w Kudryńcach i Radymnie w sprawie pokrycia $\frac{1}{3}$ części kosztów i konserwacji zamierzonych robót.

*r) Na osuszenie gruntów w gminach Ilkowice i Łęg (powiat Tarnów)
I. rata (z 2-lecia) 8.445 K.*

Wskutek podania gmin Ilkowice i Łęg powiatu Tarnowskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia rowami otwartymi 283 morgów tamtejszych gruntów gminnych i włościąńskich. Koszta tych robót, obejmujących wykonanie 8.134 mb. rowów osuszających, obliczono w kwocie 50.668 K czyli na 1 morg 173 K 03 h. Ponieważ gmina Ilkowice, tudzież interesowani włościanie gminy Łęg zobowiązali się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów, a wykonane roboty własnymi funduszami utrzymywać w należytem stanie, a c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało reskryptem z dnia 1. kwietnia br. l. 9.908 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 16. kwietnia br. l. VIII c 204 2 (L. W. kraj. 59.110/12) zasiłek państwowy w wysokości $\frac{1}{3}$ części kosztów do maksymalnej kwoty 16.889 K 34 gr., przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi wnioszek na przyznanie na ten cel zasiłku krajowego w takiej samej wysokości, płatnego w 2 rocznych ratach po 8.444 K 67 gr. i wstawia I. ratę do preliminarza budżetu krajowego na rok 1913.

s) Na osuszenie pól i pastwisk w gminach i obszarach dworskich w Leżachowie, Sieniawie i Dybkwie I. rata (z 2-lecia) 10.000 K.

Na prośbę gminy Leżachów powiatu Jarosławskiego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia tamtejszych pastwisk i pól, który rozciągnięto również na gminy i obszary dworskie w Sieniawie i Dybkwie. Projekt przewiduje osuszenie obszaru 814 morgów gruntów kosztem 60.000 K. Gdy strony interesowane zawiązały celem zapewnienia potrzebnych funduszy na te roboty, tudzież ich późniejszą konserwację spółkę wodną i uzyskały konsens wodnoprawny na ich wykonanie przyczem zobowiązały się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów, c. k. Ministerstwo rolnictwa zaś przyznało na te roboty zasiłek państwowy w takiej samej wysokości (jak L. W. kraj. 117.331/12) przedstawia Wydział krajowy Wys. Sejmowi wnioszek na przyznanie

na te roboty zasiłku krajowego w wysokości $\frac{1}{3}$ kosztów tj. 20.000 K i wstawia I. ratę zasiłku w kwocie 10.000 K do preliminarza krajowego na r. 1913.

t) Na osuszenie łąk włościańskich rowami w połączeniu z miejscową regulacją potoku Rokietnicy w gminach Boratyn, Rudołowice, Czelatyce i Rokietnica (powiat Jarosław) zasiłek jednorazowy 13.500 K.

Na prośbę interesowanych gmin zarządził Wydział krajowy zdjęcie i opracowanie projektu osuszenia 173 morgów łąk włościańskich rowami w połączeniu z miejscową regulacją potoku Rokietnicy w gminach Boratyn, Rudołowice, Czelatyce i Rokietnica powiatu Jarosławskiego.

Koszta robót obliczono w kwocie 40.500 K czyli na 1 morg okrągło 234 K.

Gdy interesowani właściciele gruntów zawiązali spółkę wodną i uzyskali konsens na wykonanie zaprojektowanych robót, tudzież zobowiązali się do pokrycia $\frac{1}{2}$ części kosztów i konserwacji wykonanych robót, przedstawia Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na udzielenie na to osuszenie $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego w kwocie 13.500 K i wstawia tę kwotę do preliminarza krajowego na r. 1913.

W sprawie wyjednania u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w takiej samej wysokości odniesiono się do c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 3. lipca br. l. 89.993.

u) Na budowę 5 studzien gminnych w Budyłowie (powiat Brzeżany) zasiłek 2.350 K.

Gmina Budyłów powiatu Brzeżańskiego postanowiła wybudować dla potrzeb miejscowych 5 studzien publicznych wierconych, których koszt obliczono w odnośnym projekcie Wydziału krajowego na 7.050 K i odniosła się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie zasiłku krajowego i państwowego na te roboty, przyczem zobowiązała się pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów budowy i wykonane studnie utrzymywać własnymi funduszami w należyłym stanie.

Ponieważ gmina Budyłów jest niezamożną, wstawił Wydział krajowy w uwzględnieniu jej prośby do preliminarza budżetu krajowego na rok 1913 kwotę 2.350 K tytułem jednorazowego zasiłku na te roboty, tudzież odniósł się odezwą z dnia 12. lipca br. l. 98.864 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

v) Na budowę kanału ulgi od potoku Czarnego do Kołomyjki w Kołomyi I. rata (z 2-lecia) 29.167 K.

Już w roku 1909 (jak L. W. kraj. 15.453/09) postanowił Wydział krajowy wyjednać u Wys. Sejmu i c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłki z funduszu krajowego i państwowego na wykonanie w Kołomyi kanału ulgi celem odwrócenia i nieszkodliwego odprowadzenia wielkiej wody potoku »Czarnego«, który corocznie i to kilkakrotnie zalewa miasto i powoduje ogromne szkody. Koszt tych robót obliczono w kwocie 54.000 K, a tem samem miały zasiłki kraju i państwa wynosić po 18.000 K. Ponieważ udzielenie zasiłków na te ro-

boty było zależnem od poprzedniego uzyskania konsensu wodno-prawnego, co dopiero teraz nastąpiło, dlatego dopiero obecnie przedstawia Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie na tę budowę, której kosztorys wskutek dopełnienia warunków, wymaganych konsensem tudzież podrożenia w międzyczasie cen materiałów i robocizny wzrósł do kwoty 175.000 K, zasiłku krajowego w wysokości $\frac{1}{3}$ części kwoty kosztorysowej t. j. 58.333 K 33 gr.

Celem wyjednanania zasiłku państwowego na te roboty odniósł się Wydział krajowy reskryptem z dnia 18. lipca br. l. 102.134 do Magistratu miasta Kołomyi o przedłożenie zatwierdzonej przez Reprezentację powiatową uchwały Rady miejskiej dotyczącej pokrycia $\frac{1}{3}$ części kosztów rzeczonych robót tudzież ich późniejszej konserwacji.

w) Na zabudowanie potoku Płazianki (powiat Chrzanów) zasiłek jednorazowy 16.800 K.

Projekt zabudowania potoku Płazianki w powiecie Chrzanowskim, opracowany przez c. k. Sekcyę samborską dla zabudowania górskich potoków, przewiduje budowę 9 zapór, koryta kamiennego i brukowanie dna wymienionego potoku łącznym kosztem 42.000 K.

Gdy projektowane zabudowanie jest koniecznie potrzebne dla utrzymania drogi powiatowej, a Wydział powiatowy w Chrzanowie zobowiązał się przyczynić do kosztów budowy 20% datkiem, następnie zaś konserwować wykonane roboty z własnych funduszków, wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu krajowego na rok 1913 zasiłek krajowy w wysokości 40% kwoty kosztorysowej tj. 16.800 K i odniósł się odezwą z dnia 23. lipca br. l. 96.089 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa na te roboty zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

x) Na zabudowanie debr w Cześnikach (pow. Rohatyn) zasiłek jednorazowy 27.800 K.

Wskutek gwałtownego pogłębienia się miejscowej debry w gminie Cześniki powiatu Rohatyńskiego zagrożone zostały w ostatnim czasie liczne budynki włościańskie, tudzież budynki plebańskie i szkoła w wymienionej gminie.

Również okazuje się konieczna potrzeba zabudowania miejscowego potoku, który wskutek pogłębienia dna i usuwania się brzegów zagraża budynkom, położonym w pobliżu.

Celem zapobieżenia złemu, wskazanem jest jak najrychlejsze zabudowanie debry i uregulowanie potoku według odnośnego projektu, opracowanego przez sekcyę Samborską c. k. Oddziału leśno-technicznego, kosztem 55.600 K.

Gdy wykonanie tych robót jest bardzo pilne, strony zaś interesowane zobowiązały się do utrzymywania tych robót w należytem stanie, wstawił Wydział krajowy na wykonanie projektowanego zabudowania do preliminarza na r. 1913 50% zasiłek krajowy w wysokości 27.800 K i odniósł się odezwą z dnia 16. lipca br. l. 107.116 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel zasiłku państwowego w takiej samej wysokości.

y) Na zabudowanie potoku Siołkówki w Grybowie jednorazowy zasiłek 7.750 K.

Zabudowanie to okazuje się konieczne celem ochrony budynków i wartościowych gruntów w mieście Grybowie, zagrożonych

wskutek zdziczenia ujścia potoku Siołkówki do Białej, w szczególności zaś z powodu nadmiernego pogłębienia się koryta bocznego potoku »Wikle«, nad którym leżą budynki i kościół miasta Grybowa.

Na podstawie szczegółowego projektu, opracowanego przez sekcję Samborską c. k. Oddziału leśno-technicznego, w którym po przedsięwziętej rewizji lokalnej ustalono koszt robót na 15.500 K przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie na te roboty zasiłku z funduszu krajowego w wysokości 50% tej kwoty tj. w kwocie 7.750 K.

Zarazem odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 9. sierpnia 1912 l. 110.960 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie na ten cel zasiłku państwowego w takiej samej wysokości, przyczem gmina Grybów przyjęła na siebie obowiązek konserwacji wykonanego zabudowania własnymi funduszami.

z) Do dyspozycji Wydziału krajowego prelininuje się jak na rok 1912 75.000 K.

Z dotacyi tej będzie pokrytą różnica kursu pożyczki 500.000 K, jaką zaciągnie Wydział krajowy w r. 1913 w 4% obligacyach Banku krajowego na udzielenie pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów, która to różnica przy obecnym kursie 85% wyczerpie całą dotację dyspozycyjną 75.000 K, tak iż suma wydatków na właściwe roboty melioracyjne w r. 1913 zredukuje się z 528.846 K na 453.846 K.

Państwowa dotacja dyspozycyjna na drobne melioracje wynosi w r. 1912 4.150.000 K, jeżeli zatem ta dotacja wstawioną zostanie do budżetu państwowego na r. 1913 w tej samej wysokości, to udział Galicji wynosić będzie w r. 1913 zaledwie 10·9% (wobec 14·68% w r. 1912).

W poz. 16. prelininuje Wydział krajowy na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk 22.500 K w porównaniu z r. 1912 (23.000 K) o 500 K mniej.

W szczególności prelininuje się dla założonych w latach poprzednich torfowych stacyi doświadczalnych:

1. w Jaryczowie nowym (III. rata, ostatnia);
2. w Woli chorzelowskiej (III. rata, ostatnia);
3. w Kuliczkanie (III. rata, ostatnia);
4. w Hrebennem (III. rata, ostatnia) i
5. w Tetewczycach (III. rata, ostatnia),
tudzież dla nowych stacyi doświadczalnych;
6. w Piątkowcu powiatu Mieleckiego na osuszonych gruntach włościańskich (1. rata z 3-lecia);
7. w Mrowli w perymetrze osuszonych bagien Rzeszowskich (I. rata z 3-lecia);
8. w Borzęcinie powiatu Brzeskiego na gruntach włościańskich w perymetrze regulacyi potoku Kisieliny, (I. rata z 3-lecia) wreszcie

9. w Woli ocieckiej powiatu Ropczyckiego na zmeliorowanych torfowiskach tamtejszego obszaru dworskiego, (I. rata z 3-lecia) dla każdej ze stacyi wymienionych pod 1) do 9) po 500 razem 4.500 K następnie:

10. na nawozy mineralne na osuszone grunta torfowe włościańskie celem powiększenia produkcji paszy i podniesienia chowu bydła w perymetrze:

1. bagien Oleskich ;
2. bagien Stojanowskich ;
3. regulacyi Pustej ;
4. regulacyi Błotni ;
5. bagien Rzemieńskich ;
6. regulacyi Krzemienicy ;
7. regulacyi górnej Trześniówki ;
8. bagien Nizańskich i
9. bagien Rudnickich dla każdego perymetru po 2000 K razem 18.000 K.

III.

Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1912 (alg. 1.463 stenogr. protokołów Izby posłów, XVI. sesya 1912) wstawiło c. k. Ministerstwo rolnictwa pierwsze raty zasiłków państwowych dla następujących 105 nowych przedsięwzięciw melioracyjnych:

- a) 29 w Austryi dolnej ;
- b) 7 w Salzburgu ;
- c) 3 w Karyntyi ;
- d) 2 w Krainie ;
- e) 3 w Gorycyi i Gradysce ;
- f) 13 w Voralbergu ;
- g) 39 na Morawie ;
- h) 3 na Szląsku ;
- i) 6 w Galicyi ;

mianowicie :

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsię- biorstwa	Zasilek z pań- stwowego fun- duszu meliora- cyjnego	
		Koron	%	Koron
a) Austria dolna:				
1	Regulacya potoku Göllersbach w Ober- hollabrunn	328.000	{ 40	79.200
2	Regulacya potoku Nurscher-Merkers- dorfer i Senningbach w gm. Mais- birbaum		{ 30	39.000
3	Regulacya potoku Mistel	115.000	40	46.000
4	Regulacya potoku Mistel	772.000	40	308.800
5	„ „ Braunaubach	104.700	40	41.880
6	„ „ Loidesthalerbach	27.000	40	10.800
7	Zabudowanie debry w gm. Au am Leithaberger	65.900	50	32.950
8	Regulacya potoku Moosbach	28.800	40	11.520
9	„ „ Thaua	28.700	40	11.480
10	„ „ Schatzgraben	77.000	40	30.800
11	Zabudowanie usuwiska w Lang-Enzers- dorf	40.000	70	28.000
12	Zabudowanie potoku w gminie Scharn- dorf	50.000	50	25.000
13	Regulacya potoku Perschlingbach	60.300	40	24.120
14	Ukończenie regulacyi rzeki Traisen	1,130.000	50	565.000
15	Regulacya potoku Anzbach	35.500	40	14.200
16	Zabudowanie potoku Guggingbach	93.000	50	46.500
17	Ubezpieczenie prawego brzegu potoku Ranzingbach w gminie Hinterberg	48.000	40	19.200
18	Regulacya potoku Aubach	66.000	40	26.400
19	Zabudowanie usuwiska pot. Reifgraben	73.200	70	51.240
20	Regulacya potoku Zauchbach	36.000	40	14.400
21	„ „ Hundsgaben	61.000	40	24.400
22	„ „ środkowego biegu potoku Perschlingbach	1,490.000	45	670.500
23	Osuszenie w gminie Dürnleis regulacya	{ 59.000	40	23.600
	„ „ „ „ melioracya	{ 24.000	30	7.200
24	„ „ w gm. Hennersdorf i Leopold- dorf	{ 17.500	40	7.000
		{ 116.500	30	34.950
25	Regulacya 2 potoków w gminie Klein- Weikersdorf	34.200	40	13.680
26	Osuszenie w gminie Stetten	{ 3.500	40	1.400
		{ 91.000	30	27.300
27	Osuszenie w gminie Klein-Rötz	{ 53.400	40	21.360
		{ 34.000	30	10.200
28	Osuszenie w gm. Enzersfeld, Putzing i Gross-Ebersdorf	{ 164.000	40	65.600
		{ 87.000	30	26.100
29	Regulacya potoku w gm. Chorherrn, Freundorf, Katzelsdorf, Staasdorf i Tulbing	65.000	40	26.000
	Osuszenie gruntów w gminie Zwingen- dorf	{ 81.000	40	32.400
		{ 41.500	30	12.450
Do przeniesienia		5,601.700		2,430.630

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsię- biorstwa		Zasilek z pań- stwowego fun- duszu meliora- cyjnego	
		Koron	%	Koron	
	Z przeniesienia .	5,601.700		2,430.630	
	b) Salzburg:				
30	Ukończenie zabudowania w Badgastein	64.600	50	32.300	
31	Przebudowa szluzu na Hollersbach .	50.000	70	35.000	
32	Uzupełnienie zabudowania pot. Unkener Saalach	54.500	50	27.250	
33	Zabudowanie pot. Staudachgraben . .	40.600	70	28.420	
34	Regulacja potoku Stubacha	39.300	50	19.650	
35	Zabudowanie pot. Thomatal i Bund- schuhbach	545.000	70	241.850	
36	Osuszenie bagna Kirchhamer i Lahn- talermoor	12.470	40	4.988	
		31.324	30	9.397	
	c) Karyntya:				
37	Zabudowanie potoków Kanaltal . . .	820.000	70	574.000	
38	Dalsza regulacja górnego biegu rzeki Glan	493.000	50	246.500	
39	Zabudowanie potoku Trefflinger czyli Leitenbach	42.000	70	29.400	
	d) Kraina:				
40	Zabudowanie pot. Moczylnik, Pasi rep i Bela	80.000	66	52.800	
41	Regulacja rzeki Zeier	460.000	50	230.000	
	e) Gorycya i Gradyska:				
42	Nadwyżka kosztów melioracji bagien w gminach Aquileja, Cervignano i Terzo	240.000	44	105.600	
43	Zabudowanie potoku Szyjak	38.000	50	19.000	
44	Regulacja rzek Isonzo i Torre wraz z zabudowaniami potoków w ich dorzeczu	11,000.000	—	5,794.000	
	f) Voralberg:				
45	Zabudowanie potoku Herrentobel . .	60.000	66	39.600	
46	Uzupełnienie regulacji rzeki Ill . . .	35.000	50	17.500	
47	Odbudowanie regulacji potoku Alvier- bach	250.000	50	125.000	
48	Odbudowanie regulacji potoku Meng- bach	507.000	50	253.500	
49	Odbudowanie regulacji potoku Litzbach	380.000	50	190.000	
	Do przeniesienia .	20,844.494		10,606.135	

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsię- biorstwa		Zasilek z pań- stwowego fun- duszu meliora- cyjnego	
		Koron	%	Koron	
	Z przeniesienia .	34,719.063		18,005.538	
73	Osuszenie gruntów w gm. Aujezd pod Mährisch-Neustadt	{ 16.600	30	4.980	
		{ 44.960	40	17.984	
74	Osuszenie gruntów w gminie Bohusła- wek i Unter-Aujezd	{ 94.350	30	28.305	
		{ 4.400	40	1.760	
75	Osuszenie gruntów w gminie Kornice	{ 115.720	30	34.716	
		{ 26.180	40	10.472	
76	„ „ „ Saitz .	{ 269.600	30	80.880	
		{ 59.100	40	23.640	
77	„ „ „ Gross- Werbka	{ 30.300	30	9.090	
		{ 75.000	50	37.500	
78	Osuszenie gruntów w gminie Neu-Wes- sely	54.170	30	16.251	
79	Osuszanie gruntów w gm. Schelletau, Bytowanki, Szaszowice i sąsiedn.	{ 132.200	30	39.660	
		{ 66.650	50	33.325	
80	Osuszanie gruntów w gminie Altstadt, Rehsdorf, Dittersdorf, Kunzen- dorf, Reichenau i Pohres	{ 141.000	30	42.300	
		{ 6.000	50	3.000	
81	Osuszenie gruntów w gm. Stefanau .	{ 308.000	30	92.400	
		{ 177.400	40	70.960	
82	„ „ „ Hunczowice	{ 385.000	30	115.500	
	„ Nakel i i.	{ 132.000	40	52.800	
83	Osuszenie gruntów w gm. Czechowice	{ 75.559	30	22.668	
		{ 32.841	40	13.136	
84	„ „ „ Cieszan . .	{ 72.080	30	21.624	
		{ 9.820	40	3.928	
85	„ „ „ Przerów .	{ 40.300	30	12.090	
		{ 22.950	40	9.180	
86	„ „ „ Parszowice i Opatowice	{ 120.700	30	36.060	
		{ 16.800	40	6.720	
87	Osuszanie gruntów w gm. Barnsdorf .	61.000	30	18.300	
88	„ „ „ Bystrzyca i Lhota-Chwaleczów	{ 61.800	30	18.540	
		{ 5.000	40	2.000	
89	Osuszanie gruntów w gm. Welka . .	{ 78.000	30	23.400	
		{ 29.000	40	11.600	
90	„ „ „ Botenwald	{ 52.960	30	15.888	
		{ 3.600	40	1.440	
91	„ „ „ Ranigsdorf	60.000	30	18.000	
92	„ „ „ Richaltic .	102.500	30	30.750	
93	„ „ „ i regulacja potoku Oleszna w gm. Palkowice	{ 3.000	30	900	
		{ 87.000	40	34.800	
94	Osuszanie gruntów w gm. Louczka .	156.000	30	46.800	
95	Regulacja rzeki Cesawy i pot. Dunawki	581.500	40	232.600	
96	Osuszanie gruntów w gm. Bładowice	{ 68.300	30	20.490	
		{ 69.000	40	27.600	
	Do przeniesienia .	38,667.403		19,349.575	

Liczba porząd.	NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA	Koszta przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia .	38,667.403		19,349.575
	h) Szląsk :			
97	Zabudowanie debr w brzegach Opy i obwałowanie Opy w Neu-Erbersdorf	63.980	50	31.990
98	Zabudowania potoków Głębiec i Łabajówka w gm. Wisła	40.000	60	24.000
99	Zabudowanie granicznej Białki w gm. Bystra (połowa kosztów)	150.000	70	105.000
	i) Galicya :			
100	Obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan	9,000.000	50	4,500.000
101	Obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa	11,200.000	50	5,600.000
102	Uzupełnienie zabudowania Krzemionki	427.000	70	298.900
103	Zabudowanie granicznej Białki w gm. Bystra (połowa kosztów)	150.000	70	105.000
104	Wykończenie regulacji Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca	236.000	50	118.000
105	Zabudowanie potoku Dylągówki . .	78.500	50	39.250
	Razem .	60,012.883		30,171.715
	Do r. 1911 włącznie .	399,969.903		157,076.561
	Ogółem .	459,982.786		187,248.276

Z ogólnej sumy 459,982.786 K kosztów przedsiębiorstw zapewnionych do r. 1912 w całym państwie przypada na przedsiębiorstwa galicyjskie suma 138,450.982 K (do roku 1911 wynosiła ta suma 117,359.482 K) czyli 30% (w obec 29·34% w r. 1911, 28·8% w r. 1910, 31·4% w r. 1909 a 42·4% w r. 1908), zapewniony zaś udział kraju w państwowym funduszu melioracyjnym 51,793.308 K (w r. 1911 wynosił ten udział 41,132.158 K), czyli 27·7% zaangażowanej sumy 187,248.276 K (w obec 26·2% w r. 1911, 26·57% w r. 1910, 29·07% w r. 1909, a 30% w r. 1908).

W preliminarzu państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1912 uwzględniło c. k. Ministerstwo rolnictwa 313 przedsiębiorstw (w tem 105 nowych), dla których wstawiło sumę 9,812.001 K 67 gr. (oprócz pożyczki bezprocentowej 52.809 K dla Gorycyi na meliorację gruntów w gm. Aquileja i 190.000 K na utrzymanie oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich po myśli ustawy z 7. lutego 1888, Dz. p. p. Nr. 17).

Z powyższej sumy przypadają na przedsiębiorstwa galicyjskie następujące kwoty:

a) dawne przedsiębiorstwa:

1. regulację górnego Dniestru (13 rata)	107.532 K — gr.
2. „ Łomnicy (15 rata)	35.618 „ — „
3. „ Soły (15 rata)	17.121 „ 53 „
4. obwałowanie Wisły w powiecie Dąbrowskim (11 rata)	90.000 „ — „
5. obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby (9 rata)	92.832 „ — „
6. obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej (9 rata)	90.000 „ — „
7. regulację potoku Błotni (8 rata)	27.600 „ — „
8. „ rzeki Peltwi (7 rata)	51.283 „ 08 „
9. „ górnej Trześniówki (7 rata)	70.000 „ — „
10. „ Wereszycy (7 rata)	81.600 „ — „
11. kolmatację bagien naddniestrzańskich (9 rata)	80.000 „ — „
12. regulację Wisłoka i Pielnicy (6 rata)	48.750 „ — „
13. uzupełnienie regulacji Bugu (6 rata)	42.066 „ 67 „
14. regulację Raty (5 rata)	121.600 „ — „
15. podwyższenie lewego wału Wisły od Białuchy do granicy państwa (6 rata)	45.000 „ — „
16. podwyższenie prawego wału Wisły od Podgórza do Niepołomic (6 rata)	45.000 „ — „
17. regulację Sołokii (4 rata)	120.000 „ — „
18. „ Tyśmienicy i Letnianki (5 rata)	135.880 „ — „
19. „ Rudawy od Woli justowskiej do Dulowy (5 rata)	90.000 „ — „
20. regulację Błóżewki (5 rata)	40.800 „ — „
21. „ Kłodnicy i Brydnicy (3 rata)	38.888 „ 88 „
22. „ Macochy (3 rata)	42.400 „ — „
23. osuszenie bagien Rzeszowskich (3 rata)	36.800 „ — „
24. regulację Siwki od jazu w Hołyniu do Kulusza (3 rata)	100.000 „ — „
25. regulację Jasiółki z dopływami (2 rata)	41.333 „ 33 „
26. zabudowanie Nawieśnicy, Czerny, Bystry itd. (2 rata)	38.570 „ — „
27. zabudowanie Drohobyczki (2 rata, ostatnia)	29.750 „ — „
28. „ Żukotyńca (2 rata, ostatnia)	24.780 „ — „
29. „ Niedzielnianki (2 rata, ostatnia)	19.530 „ — „
30. nadwyżkę kosztów regulacji środkowej sekeyi Gniłej Lipy	19.250 „ — „
31. regulację Białego stoku z dopływami (2 rata)	78.800 „ — „
32. „ Bugu od ujścia Raty do granicy państwa (2 rata)	28.307 „ 69 „
33. uzupełnienie regulacji Dniestru od Rozwadowa do Żurawna (2 rata)	60.000 „ — „
34. podwyższenie wałów Łęgu w pow. Tarnobrzelskim (2 rata)	50.000 „ — „

b) nowe przedsiębiorstwa:

35. obwałowanie lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan (1 rata)	20.000 „ — „
36. obwałowanie prawego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bodzowa (1 rata)	20.000 „ — „
37. uzupełnienie zabudowania Krzemionka (1 rata)	50.000 „ — „
38. zabud. Białki w gm. Bystra i Wilkowice (1 rata)	35.000 „ — „
39. wykończenie regulacji Białej (1 rata)	29.500 „ — „
40. zabudowanie Dylągówki (1 rata)	12.226 „ — „

Razem . 2,237.819 K 18 gr.

(Zauważa się, że drugie raty zasiłków państwowych pod 25) do 34) niepotrzebnie zostały wstawione do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1912, gdyż regulacja Jasiółki, Bugu od Raty do granicy państwa i Białego stoku, tudzież podwyższenie wałów Łęgu dopiero w r. 1912 zostały rozpoczęte, a dla innych przedsiębiorstw Wys. Sejm nie uchwalił jeszcze projektów ustaw).

Udział kraju (w sumie 2,237.819 K 18 gr.) w tegorocznym preliminarzu państwowego funduszu melioracyjnego (9,812.001 K 67 gr.) przedstawia zatem zaledwie 21·1%, podczas gdy ten udział wynosił w r. 1911: 23·35%, w r. 1910: 19·52%, w r. 1909: 20·94%, w r. 1908: 20·3%, w r. 1907: 26·88%, w r. 1906: 26·07%, a w r. 1905: 29·56%.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 22. sierpnia 1912, l. 124.200 o melioracjach.

II. Sejm ustanawia w krajowym biurze melioracyjnem posadę drugiego zastępcy dyrektora w VI randze i posadę kierownika oddziału wodociągów i kanalizacji w VIII randze, powiększa personal techniczny tego biura o jednego starszego inżyniera i dziesięciu inżynierów I klasy, a natomiast zwija dwie posady inżynierów II klasy i dziesięć posad inżynierów adjunktów.

Allegaty 1—12.

III. Sejm uchwała załączone projekty ustaw:

1. o regulacji potoku Gołogórki z dopływami;
2. o budowie kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w Krawcach do potoków Klewec i Żupawa;
3. o regulacji potoku Wontok w Tarnowie;
4. o obwałowaniu Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej;
5. o zabudowaniu potoku Jasienicy w gm. Jasionce masiowej;
6. o zabudowaniu potoku Rabań w Starym Samborze;
7. o uzupełnieniu zabudowania potoku Krzemionki z dopływami;
8. o zabudowaniu potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanoekiej;
9. o zabudowaniu potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka;
10. o zabudowaniu potoku Ostry w powiecie Ropeczykim;
11. o konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru;
12. o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radostławce) z dopływami.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w dziale B) rubryki IX na rok 1913 do końca lutego 1915 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Gołuchowski w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacji potoku Gołogórki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacja potoku Gołogórki od mostu na drodze powiatowej Krasne-Gołogóry w Trędowaczu do mostu kolejowego w Krasnem wraz z dopływami w powiatach Złoczowskim i Przemyślańskim ma być wykonaną jako przedsięwzięcie krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1912, który preliminuje koszta robót na 1,700.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 765.000 K.;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 765.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, resztę preliminowa-

nych kosztów budowy w kwocie 170.000 K., a to w myśl § 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3. c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38. przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki, umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i przymusowej spółki wodnej w § 3. wyszczególnionych.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administrację państwa.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków, względnie rat anuitetowych pożyczki, przypadających na spółkę wodną, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

a) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania trawy na szkarpach potoku Gologórki za dopływami;

b) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12.;

c) z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

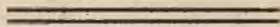
Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o budowie kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w Krawcach do potoków Klewec i Żupawa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Budowa kanału nawodniającego z rzeki Łęgu w gminie Krawcach do potoku Klewec wraz z bocznym rowem doprowadzającym do potoku Żupawa ma być wykonana jako przedsiębiorstwo związanej w tym celu spółki wodnej.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1912, który preliminuje kosztą budowy w kwocie 376.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, t. j. w kwocie 150.400 K.;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, po myśli ustępu drugiego § 8. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 40 procent preliminowanych kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 150.400 K.;

c) spółka wodna datkiem dwudziestu procent w kwocie 75.200 K.

§ 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Koszta utrzymania wykonanych robót pokrywać ma spółka wodna.

§ 6.

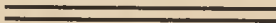
Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i Wydziałowi spółki wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacji potoku Wontok w Tarnowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Regulacja potoku Wontok od mostu kolei państwowej Tarnów-Słröße w Tarnowie do mostu kolei Karola Ludwika w Rzędzinie ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo gminy miasta Tarnowa, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1911, który preliniuje kosztą budowy na 570.600 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta regulacji, włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości trzydziestu procent preliniowanych kosztów w kwocie 171.180 K.;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl § 7. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr 4., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów, w maksymalnej kwocie 228.240 K.;

c) z datku gminy miasta Tarnowa w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów w kwocie 171.180 K.

Gminie miasta Tarnowa zastrzega się prawo ściągnięcia przypadającego na nią datku konkurencyjnego od właścicieli nieruchomości i zakładów, które odniosą korzyść z projektowanych robót, a to po myśli § 66. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38. w stosunku korzyści odnieść się mającej, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa usunąć się mającego, albo wreszcie według wartości dotyczących nieruchomości i zakładów.

Jeżeli po ukończeniu robót objętych projektem okaże się we funduszu regulacyjnym pozostałość kasowa, pozostałość ta ma być zwróconą kotrybuującym czynnikiem w stosunku ich udziału w kosztach budowy.

§ 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminy płatności datków kraju, państwa i gminy miasta Tarnowa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz, który składać się będzie:

a) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów;

b) z corocznych datków gminy miasta Tarnowa.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawować będzie gmina miasta Tarnowa.

§ 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak gminie miasta Tarnowa przyznany zostanie odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu rzeki Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Obwałowanie rzeki Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1912, który preliminuje koszta robót na 2,700.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, t. j. w kwocie 1,080.000 K.;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 7. ustawy z 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent kosztów, t. j. w maksymalnej kwocie 1,350.000 K. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym, mającym się oznaczyć przez władze administracyjne, datkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów, t. j. w kwocie 270.000 K., a to w myśl § 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których należy oczekiwać, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

Datek konkurencyjny uiszczyć mają interesowani właściciele gruntów i zakładów w osiemnastu równych ratach rocznych po ukończeniu robót, w czasie zaś budowy ma być ten datek pokryty zaliczkowo z funduszu krajowego.

§ 4.

Do rozłożenia i ściągnięcia datków konkurencyjnych w § 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie na podstawie § 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38. przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przymusowa spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do organizacyi tej spółki określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Wydzielenie poszczególnych gruntów ze związku spółki może nastąpić tylko wówczas, jeżeli się na to zgodzi Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§ 5.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Wydział krajowy zostaje upoważniony do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datków kraju, państwa i spółki wodnej.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia, mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administrację państwa.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów, uzyskanych z wydzierżawiania trawy na wałach ochronnych, tudzież na skarpach potoków i rowów;

2. z grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania, administracji funduszu konserwacyjnego, organizacji obrony grobel i innych zarządzeń, potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 8.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 9.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków konkurencyjnych, w § 3. tej ustawy wymienionych, może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§ 10.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Jasionicy w gminie
Jasionce masiowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Jasionicy w gminie Jasionce masiowej ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminuje koszta robót w kwocie 116.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 34.800 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 81.200 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Konserwację robót po ukończeniu zabudowania obejmie gmina Jasionka masiowa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Rabań w Starym Samborze.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Rabań w Starym Samborze ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminuje koszta robót w kwocie 73.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 21.900 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 51.100 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie po ukończeniu budowy gmina Stary Sambor.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o uzupełnieniu zabudowania potoku Krzemionki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Uzupełnienie zabudowania potoku Krzemionki z dopływami ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminuje kosztów robót w kwocie 427.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 128.100 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 298.900 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45. ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38., w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień § 66. powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoków górskich w Posadzie olchowskiej i sanockiej ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1912, który preliminuje koszta robót w kwocie 173.126 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 50 procentowym zasiłkiem w kwocie 86.563 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 86.563 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Blizsze postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli § 45. ustawy kraj. z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38., w drodze administracyjnej, spółka interesowanych gmin, obszarów dworskich i prywatnych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień § 66. powołanej ustawy.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Suszycy w gminie
Suszyca wielka.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Suszycy w gminie Suszyca wielka w powiecie Starosamborskim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminuje koszta robót w kwocie 330.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 30 procentowym zasiłkiem w kwocie 99.000 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 70 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 231.000 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonać się mających robót obejmie po ich ukończeniu gmina Suszyca wielka.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . , ... o zabudowaniu potoku Ostry w powiecie Ropczyckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Zabudowanie potoku Ostry w gminach Braciejowa, Gumniska Fox i Latoszyn w powiecie Ropczyckim ma być wykonane po myśli § 6. ustawy z dnia 4. stycznia 1909, Dz. p. p. Nr. 4. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§ 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1911, który preliminuje kosztą robót w kwocie 98.800 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§ 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma galicyjski fundusz krajowy 50 procentowym zasiłkiem w kwocie 49.400 K. i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą 49.400 K.

§ 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§ 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§ 6.

Ewentualne oszczędności, uzyskane z sumy kosztorysowej, oznaczonej w § 2., zwrócone być mają czynnikom kontrybuującym w stosunku procentowym ich udziału w kosztach.

§ 7.

Utrzymanie wykonanych robót obejmie Wydział powiatowy w Ropczycach.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacji zabudowań potoków górskich
w dorzeczu Dniestru.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§ 1.

Koszta utrzymania wykonanych zabudowań potoków górskich w dorzeczu Dniestru mają być pokrywane:

a) z dochodów, uzyskanych ze sprzedaży wikliny, oraz z trzebieży lasów w Gwoźdzczu i Niedzielnej, stanowiących własność funduszu zabudowania;

b) z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl § 22. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 117.;

c) z corocznych datków funduszu krajowego i skarbu państwa (dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye) w ciągu lat dziesięciu, t. j. od r. 1913 do r. 1922 włącznie, po upływie zaś tego okresu z dochodów trzebieży lasów, względnie z corocznych datków konkurencyjnych stron interesowanych.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwa, w § 1. ust. 3. wymienionych, wynosić ma w pierwszych trzech latach t. j. od r. 1913 do 1915 po 6.000 K., czyli razem 12.000 K. W następnych zaś siedmiu latach (1916—1922) wysokość tych datków ma być wymierzona z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach, z którego to powodu należy dla tych wydatków uzyskać poprzednio zatwierdzenie c. k. Ministerstwa rolnictwa, któremu w czasie od r. 1913 do 1922 mają być przedkładane roczne zamknięcia rachunkowe funduszu konserwacyjnego.

§ 3.

Dla utrzymania robót począwszy od r. 1923 ma być po myśli § 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. ust. kraj. Nr. 38. zawiązana w drodze administracyjnej przymusowa spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, rozkład zaś datków konkurencyjnych na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony w myśl postanowień § 66. powołanej ustawy.

§ 4.

Zarząd funduszu konserwacyjnego w latach 1913 do 1922 sprawować będzie Wydział krajowy, nadzór zaś nad robotami konserwacyjnymi sekcya c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania górskich potoków w Samborze.

Począwszy od r. 1923 zajmować się będzie zarządem funduszu konserwacyjnego utworzona w myśl § 3. spółka wodna, nadzorem zaś technicznym wymieniona wyżej sekcya leśno - techniczna.

§ 5.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót i kultur są wzbronione i karane będą po myśli § 22. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 117. przez władzę polityczną.

§ 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacji robót regulacyjnych na potoku
Pustej (Radosławce) z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie § 6. ustawy z dnia 11. września 1901. Dz. ust. kraj. Nr. 92, co następuje:

§ 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Pustej (Radosławce) z dopływami mają być pokrywane:

a) z dochodów, uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoków i rowów;

b) z odszkodowań i grzywien, nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892, Dz. u. kr. Nr. 43.;

c) z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej, zawiązanej w myśl § 4. ustawy z dnia 11. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 92.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§ 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej, w § 1. pod 3. wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od roku 1913 do roku 1915 włącznie, po 7.500 K., czyli razem 15.000 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§ 3.

Pozostałe z końcem roku 1912 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl

§ 6. ustawy z dnia 11. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 92., niemniej też niezużyte nadwyżki dochodów, wymienionych w §§ 1. i 2., mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§ 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych, w § 2. ustanowionych, po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§ 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniem robotami prowadzić będzie, stosownie do postanowienia § 7. ustawy z dnia 11. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 92., Wydział krajowy.

§ 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary, ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§ 7.

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót regulacyjnych, jak: łożysk potoków, ubezpieczeń płotkami, darniami i brukiem kamiennym, skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających są wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów;

d) pasienie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpacek potoków i rowów;

e) oranie ziemi bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach brzegów Pustej i dopływów, a na pół metra od rowów osuszających.

§ 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38., oraz ustawy z dnia 10. czerwca 1892, Dz. u. kr. Nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechanie rozpoczętych robót i wogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§ 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i robót publicznych.

